

flacăra

anul XXXIV
 (1 565)
24
 VINERI
 14 Iunie
 1985

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

La începutul acestei săptămîni

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a făcut o vizită de lucru în județele Bacău, Neamț și Suceava

● Au fost analizate variantele de amplasament pentru centrala nucleare-electrică „Moldova” ● La Exploatarea minieră Călimani — importantă investiție decisă de istoricul Congres al IX-lea al partidului — ample măsuri pentru dezvoltarea și perfecționarea activității ● La Intreprinderea de avioane Bacău — prețioase indicații în vederea obținerii unor rezultate superioare în producție și finalizarea în cât mai bune condiții a noilor obiective aflate în construcție Comentariu în pag. 3

Prin noul dialog de la București, președintele NICOLAE CEAUȘESCU și președintele KENAN EVREN au dat un puternic impuls progresului multilateral al relațiilor româno-turce

Comentariu în pag. 2

Mărturii despre un timp eroic

I. U. P. Tîrgoviște

Al cincilea salt : armăturile nucleare

„Vitrometan“ Mediaș

De unde provine strălucirea cristalului

Reportaje în pag. 4

In paginile 6-7, grupajul :

○ imensă resursă :
MATERIALELE REFOLOSIBILE

Poetul Dac

Nu știe nimeni chiar de-n manuscise
 Și-a așternut înfrigurat cîntare,
 Dar imnu-i văduvit de alfabet
 S-a prefăcut în munți, cîmpii și zare.

Îi deslusec eu limpezime chipul,
 N-avea în el nimic deosebit,
 Puteai să-l iei păstor, oștean cu arcul,
 Olar, ori un plugar din cîmp sosît.

N-a răsfătat pe fruntea lui cunune,
 În amfiteatre n-a fost aclamat
 Și poate că în loc de saeră liră
 Din fluier ori din frunză a cîntat.

Și-n geți intîmpinînd cu riset moartea
 Și-n capete de lup urlînd prin vînt,
 Toamele răzbat astfel spre mine
 Mai tefere ca-n propriul lor veșmint.

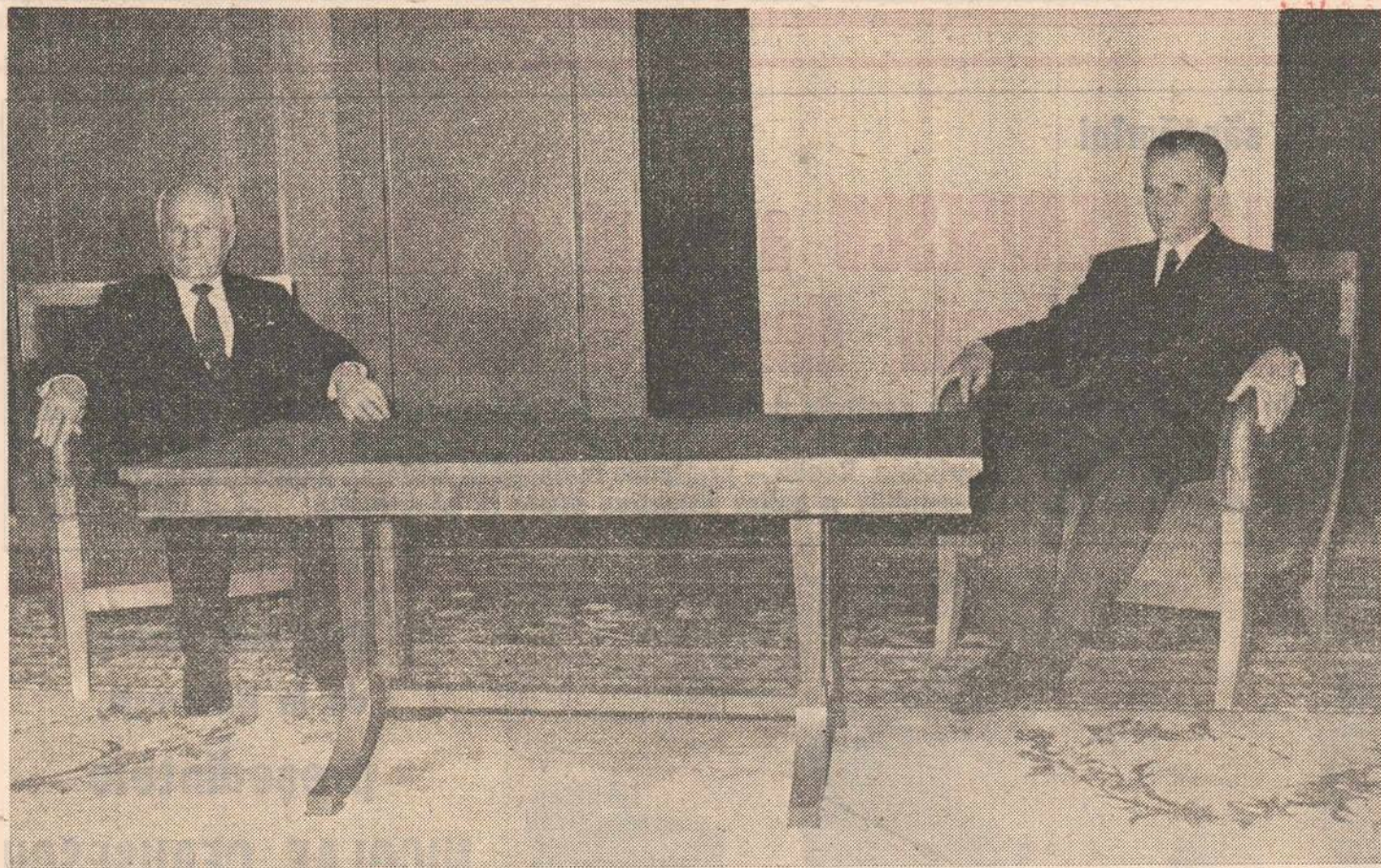
Și fără nume le-a semnat pe toate
 Cum parte din urmașii săi români
 Trecînd prin Miorițe-n nemurire
 Cu numele pierdute pe la stîni.

Și totuși fără nume, carte scrisă
 Cu verbele zvîntate-n gînd, pe buze,
 Îl simt și azi — cîntînd păstor de vise —
 Veghînd spre noi din Sarmisegetuze.

AUREL STANCIU ■

Noi orizonturi prieteniei și colaborării româno-turce

Cei 20 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român au fost anii unei ample deschideri internaționale a țării noastre, în condițiile căreia România socialistă, președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-au adus o contribuție permanentă, constructivă, la însănătoșirea climatului politic în lume, la cauza păcii, destinderii și colaborării între toate națiunile. În acest cadru, șeful statului român a promovat cu consecvență dialogul la nivel înalt. După cum este cunoscut, tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, peste 200 de vizite oficiale în țări din Europa, Africa, Asia, America Latină, America de Nord, a avut convorbiri cu numeroși șefi de state, șefi de guverne, șefi de parlamente și alte personalități ale vieții politice internaționale. În același timp,

România a primit în vizită peste 300 de șefi de state și de partide, șefi de guverne și parlamente. Cu prilejul acestor vizite au fost semnate: 21 de tratate de prietenie și asistență mutuală sau de prietenie și colaborare, peste 100 de declarații solenme și declarații comune, peste 260 de comunicate comune și peste 550 de alte documente. Toate acestea, precum și convorbirile avute au promovat conceptul românesc, elaborat de președintele Nicolae Ceaușescu, asupra modalităților de soluționare a gravelor probleme cu care se confruntă omenirea, contribuind la stimularea eforturilor în vederea extinderii colaborării și cooperării între națiuni, în favoarea dezarmării, destinderii și păcii pe Pământ.

Relațiile dintre România și Turcia se situează, evident, în acest context. În evoluția acestor relații, apar ca evenimente

de seamă vizitele făcute în Turcia de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în 1969, 1976 și 1983, precum și vizitele în țara noastră, în 1970 și 1982, de președinții ai Turciei. Aceste întâlniri au marcat de-a lungul anilor momente de referință pentru diversificarea și amplificarea relațiilor politice, economice, culturale și științifice între țările și popoarele noastre, animate de dorința reciprocă de a întări aceste tradiționale legături, de a le deschide noi și ample perspective. Contactele la nivel înalt româno-turco au prilejuit, de asemenea, abordarea celor mai importante probleme internaționale la ordinea zilei. Sint obiective pe care le-a urmărit și vizita de stat, făcută săptămîna aceasta în țara noastră, la invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de

către președintele Republicii Turcia, Kenan Evren.

În timpul noului dialog la cel mai înalt nivel româno-turc a fost subliniată importanța relațiilor politice dintre cele două țări, vizitele reciproce ale conducătorilor României și Turciei. „Vizita pe care o faceți în țara noastră — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — constituie o nouă ilustrare a bunelor relații de colaborare româno-turce, o expresie a dorinței comune de a îmbogăți cu noi elemente legăturile prietenești, tradiționale dintre țările și popoarele noastre. Este, fără îndoială, un motiv de satisfacție faptul că în ultimii ani aceste relații, întemeiate pe deplină egalitate, stimă și respect reciproc, au cunoscut o dezvoltare continuă. Un rol important în această privință l-au avut vizitele reciproce, convorbirile purtate împreună și înțelegerile convenite în cadrul întâlniri-

lor noastre de la Ankara și București. Acestea au deschis de fiecare dată noi orizonturi colaborării și conlucrării reciproce avantajoase dintre țările noastre. Sint incredințat că și în cadrul acestei vizite vom găsi împreună noi căi și posibilități de a impulsiona și mai puternic progresul multilateral al relațiilor româno-turce, în interesul popoarelor noastre, al cauzei destinderii, colaborării și păcii în Balcani, în Europa și în lume“. La rîndul său, președintele Kenan Evren a declarat: „Vizitele reciproce între șefii de stat ai Turciei și României au devenit tradiționale, ele fiind de natură să reflecte concret și limpede stadiul foarte satisfăcător în care se află raporturile dintre țările noastre. Credem de asemenea că actualele convorbiri dintre noi vor fi elemente importante de încurajare și îndrumare pentru lărgirea legăturilor noastre de prietenie și vor contribui la întărirea colaborării dintre țările noastre“.

Cei doi conducători de stat au acordat o atenție deosebită legăturilor economice româno-turce. Stimulate de bunele relații politice dintre România și Turcia, schimburile comerciale, cooperarea economică și industrială au cunoscut un curs ascendent. S-au înregistrat progrese însemnate în livrările reciproce de mărfuri. România și-a adus o contribuție valoroasă la materializarea unor obiective de primă importanță din Turcia, la diversificarea cooperării, prin construirea rafinării din Anatolia Orientală, cu participarea specialiștilor noștri și cu livrarea de instalații și echipamente de foraj, prin participarea la construirea hidrocentralei de la Kapulakaya, prin valorificarea zăcămintelor de cărbune energetic, prin extinderea și modernizarea Combinatului metalurgic Karabük. Pornindu-se, pe de o parte, tocmai de la aceste rezultate bune, și pe de altă parte, de la posibilitățile și mai mari existente, în timpul convorbirilor oficiale de săptămîna aceasta de la București s-a apreciat că există bune condiții pentru sporirea, în continuare, a schimburilor comerciale, pe baze echitabile, reciproc avantajoase, pentru dezvoltarea și mai puternică a cooperării economice, în special în domeniile energiei, industriei metalurgice, industriei extractive, în agricultură, în transportul naval și rutier și în alte sectoare ale producției materiale, în raport cu potențialul mercur în creștere al economiilor naționale ale celor două țări. În acest context, a fost subliniată însemnătatea încheierii de contracte pe termen lung, care să confere relațiilor româno-turce stabilitate și o largă perspectivă. A fost exprimată dorința comună de a se valorifica largile posibilități existente pentru construirea împreună a unor obiective economice de interes reciproc, inclusiv pentru realizarea unor acțiuni de cooperare pe terțe piețe. S-a convenit de asemenea luarea de noi măsuri pentru intensificarea cooperării româno-turce în domeniile cercetării științifice și dezvoltării tehnologice, pregătirii cadrelor, culturii și artei, turismului și în alte sectoare de activitate.

În timpul vizitei președintelui Turciei în țara noastră au fost abordate și aspecte ale situației internaționale actuale. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția României în principalele probleme ale contemporaneității.

Moment important în cronica relațiilor româno-turce, noul dialog dintre conducătorii celor două țări va aduce, fără îndoială, o contribuție însemnată la extinderea și adâncirea legăturilor bilaterale în toate domeniile de activitate și, în același timp, la promovarea și întărirea păcii, securității, înțelegerii și cooperării, a bunei vecinătăți, în Balcani, în Europa și în întreaga lume.

ION CODRU ■

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județele Bacău, Neamț și Suceava

Grija de fiecare zi: mai binele patriei

Stilul de muncă dinamic, profund revoluționar promovat cu consecvență de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a vădit din nou cu prilejul vizitei de lucru făcute luni în județele Neamț, Suceava și Bacău. Desfășurată într-o atmosferă de puternică angajare patriotică a tuturor oamenilor muncii din țara noastră în vederea îndeplinirii exemplare a planului pe acest an și pe întregul cincinal, a hotărârilor Congresului al XIII-lea al partidului, vizita a pus în evidență importanța acordată de conducătorul partidului și statului nostru dialogului permanent cu colectivele de oameni ai muncii din toate județele țării în vederea stabilirii căilor și mijloacelor necesare realizării obiectivelor de dezvoltare economico-socială a patriei, prevederilor programului de faurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

În județul Neamț, vizita a avut ca obiectiv principal stabilirea amplasamentului Centralei nucleare-electrice „Moldova”. Obiectiv economic de importanță deosebită, noua centrală electrică va fi prevăzută cu trei blocuri generatoare având o putere instalată de 1000 MW fiecare; ea urmează să furnizeze sistemului energetic național circa 20 de miliarde KWh anual. În vederea stabilirii amplasamentului acestui important obiectiv energetic, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat amănunțit fiecare variantă propusă și a insistat asupra necesității ca noua centrală electrică să nu ocupe o suprafață prea mare, care să afecteze terenul agricol. În acest scop, s-a cerut să se execute în continuare cercetări de stabilire a perimetrului potrivit pentru șantier, care să se afle pe terenuri neproductive. S-a indicat ca viitorul obiectiv să fie amplasat în apropierea locurilor de extracție a nisipului și a agregatelor pentru construcții, să dispună de o organizare de șantier exemplară, cu cale ferată și drumuri de acces corespunzătoare, subliniindu-se că amplasamentul centralei electrice trebuie astfel ales încât să satisfacă toate cerințele de ordin tehnic și economic. De asemenea, s-a cerut organelor de partid și de stat să aibă în vedere sistematizarea întregii zone din împrejurimile centralei.

Un alt obiectiv important al vizitei a fost Exploatarea minieră Călimani, din județul Suceava. Începută în 1970, investiția din Munții Călimanului traduce în viață una din hotărârile Congresului al IX-lea al partidului privind exploatarea principalului zăcămint de sulf din țara noastră, în scopul satisfacerii necesităților economice românești și reducerii importurilor. Apreciind realizările de până acum, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că se impune intensificarea ritmului de decopertări și excavații, pentru a se putea trece la exploatarea mai grabnică a zăcămintului de sulf. În acest scop, s-a trasat sarcina de a se aduce noi utilaje de mare productivitate care să permită începând chiar de anul viitor realizarea în avans a nivelurilor de excavație prevăzute. S-a cerut, de asemenea, să se ia măsuri pentru a se îmbunătăți și activitatea de pregătire a exploatarea zăcămintelor de sub muntele Pietricelul, în care scop s-a apreciat că este necesar să se găsească soluții pentru excavația și în subteran, ceea ce va permite să se ajungă mai ușor și mai rapid la nivelul zăcămintului. Au fost analizate, totodată, posibilitățile de îmbunătățire a transportului minereului spre stația de flotare și a stericului rezultat din decopertare. Legat de aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că transportul actual cu autobasculantele este costisitor și că se impune să se treacă la studierea și adoptarea fără întârziere a celor mai avantajoase soluții pentru fiecare caz în parte, un rol important urmînd să-l aibă transportul pe calea ferată.

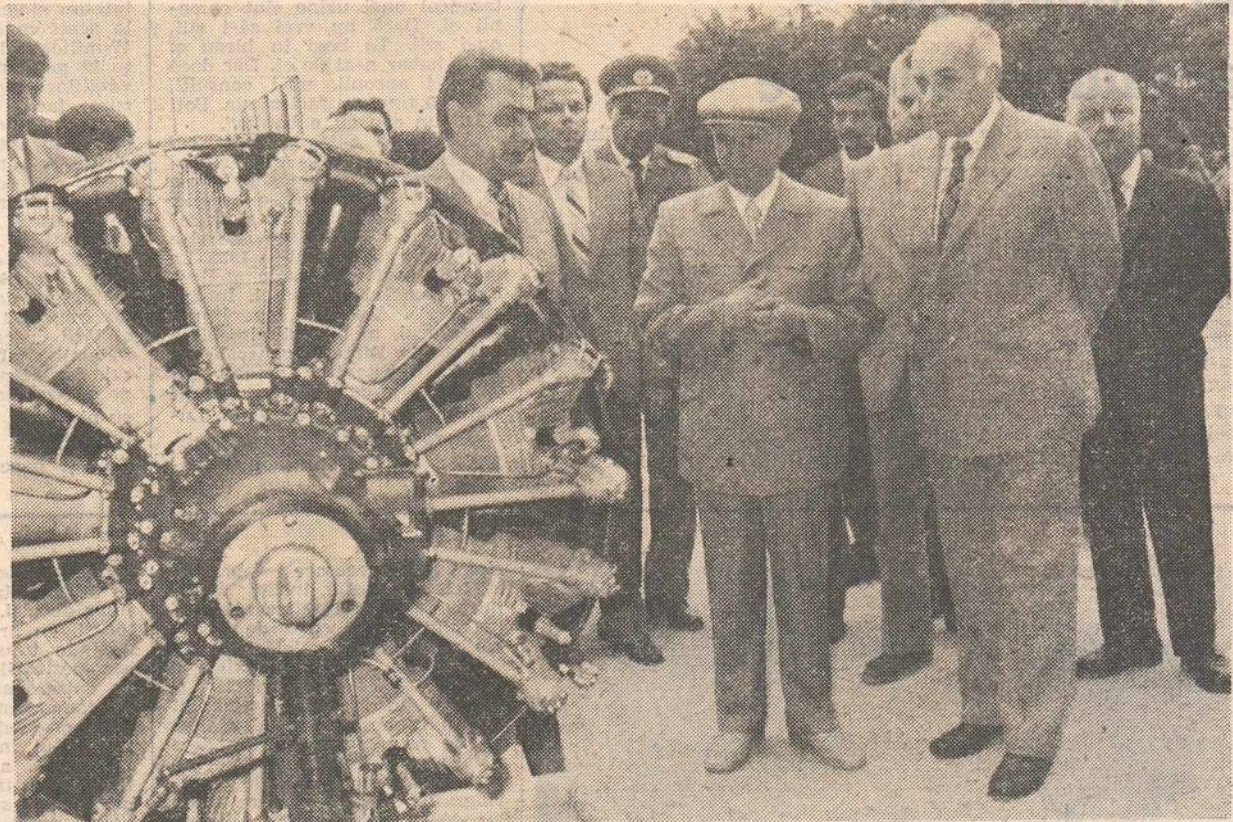
La Întreprinderea de avioane Bacău, secretarul general al partidului a analizat probleme privind desfășurarea activității productive, lărgirea sortimentelor și ridicarea calității fiecărui produs, privind modul de realizare a investițiilor prevăzute. Apreciind eforturile muncitorilor și ale specialiștilor din întreprindere pentru îndeplinirea planului, pentru buna organizare a producției și a muncii, pentru realizarea unei calități corespunzătoare a produselor, secretarul general al partidului a subliniat că trebuie să se acționeze în continuare pentru obținerea de rezultate cât mai bune atât pe linia îndeplinirii sarcinilor de producție, cât și în finalizarea în cele mai bune condiții a investițiilor planificate. S-a indicat să se urgenceze punerea în funcțiune a întregii capacități în noua fabrică de motoare de avioane și reductoare de elicoptere, precum și procesul de integrare a echipamentelor electronice pentru avioane în cadrul noii secții aflate în construcție. În același timp, s-a atras atenția că o preocupare deosebită va trebui să existe față de asimilarea în producție a mașinilor și utilajelor necesare viitoarelor capacități de producție.

Eveniment memorabil în viața și activitatea tuturor locuitorilor din această parte a țării, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în județele Neamț, Suceava și Bacău a prilejuit factorilor politici, colectivelor din unitățile vizitate exprimarea angajamentului de a-și intensifica, alături de întregul nostru popor, eforturile pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le revin, pentru a-și spori contribuția la îndeplinirea mărețelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

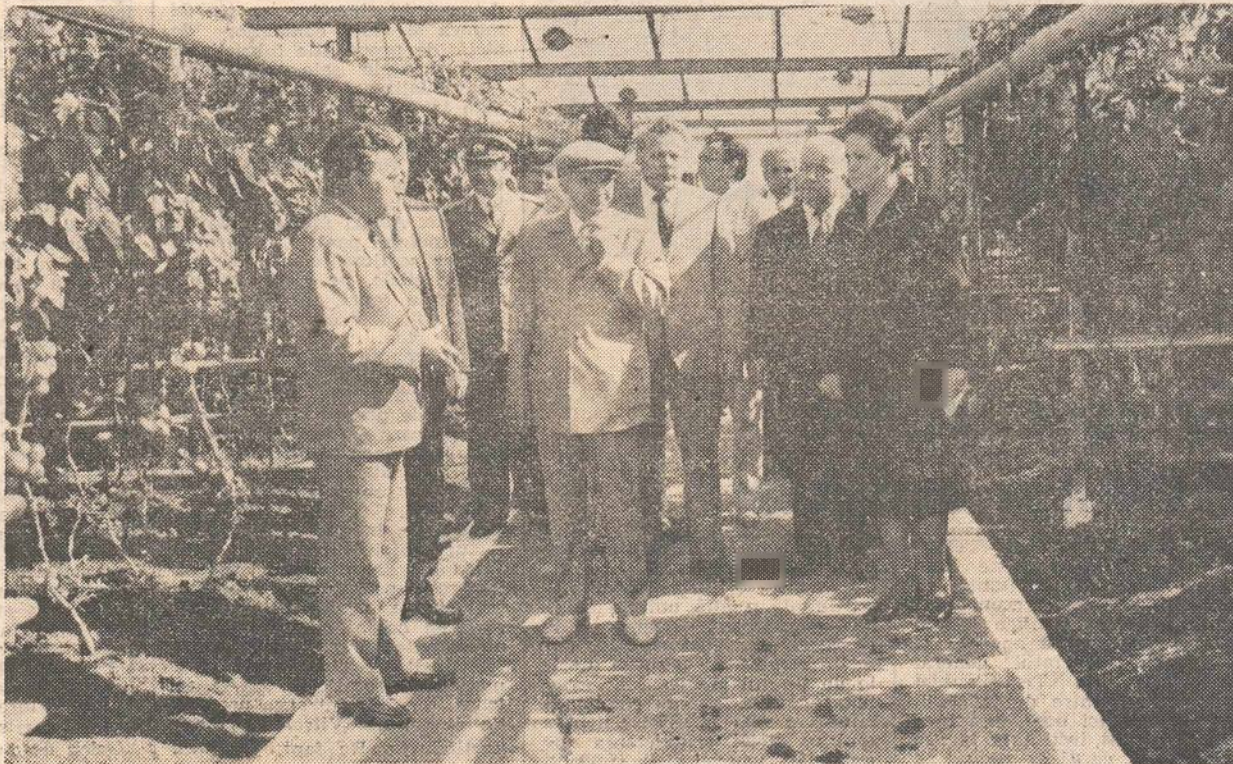
P. NICOARA ■

În mijlocul minerilor de la Exploatarea minieră Călimani, din județul Suceava

Moment din timpul dialogului de lucru de la Întreprinderea de avioane Bacău

La serele Întreprinderii pentru producerea legumelor din județul Neamț

Mărturii despre un timp eroic

Continuând ciclul nostru de reportaje consacrate împlinirii a două decenii de la Congresul al IX-lea al partidului, vă prezentăm azi destinul spectaculos a două cetăți muncitorești

I. U. P. Tirgoviște

Al cincilea salt — armăturile nucleare

Am vorbit de una, de alta. Mai precis, îl întrebam una, îmi răspundea alta. Ocoala sistematic subiectul propus de mine. Nu-i place, poate nu i-a plăcut niciodată, să vorbească despre el. Uriaș, cu o coamă leoniană, are alura unui actor de cinema. Un actor căruia i s-a incredințat rolul de șef artășos, mereu pus pe bombăneală. Din cauza unor luminițe jucăuse din ochi, nu-i prea iese rolul ăsta, deși bombăne. Vorbește repede, rostogolind cuvintele. Trebuie să faci eforturi pentru a-l urmări. Nu-i pasă, nu repetă ce-a spus,

chiar dacă vede că n-ai înțeles. Se răstește, se încrunță, încearcă să te convingă că e „un dur“, mai ales dacă încerci să afli ceva despre el. Probabil, pe mulți vizitatori ai Intreprinderii de Utilaj Petrolier din Tirgoviște i-a purtat Grigore Savu, președintele Comitetului de sindicat prin secția de scularie. Mulți au vrut, poate, să afle cit mai amănunțit care este viața unui Erou al Muncii Socialiste. Numai că, maestrul Constantin Olteanu n-are decât un singur răspuns: „Nu este o formulă sau un indicator după care poți să devii Erou“. Atât! Schimbă

iar vorba. Are gripă. Nu poate să stea acasă. Ar începe să-l doară oasele. De 43 de ani, „bătuți pe muche“, împliniți acum, în luna mai, vine zilnic la uzină. N-am aflat asta prea ușor, deși nu-i un secret și nu înseamnă că mi-a spus mare lucru despre el. Are un fel zgîrcit de a se dezvălui, cu opriri bruște când intră cite ceva pe ușă. Este de fiecare dată cite un muncitor de-al lui, cu o „situație fierbinte“. Atunci, te lasă, cum s-ar zice, baltă. Ascult discuții despre trailere, gabarite, etansări, tot felul de propuneri de îmbunătățiri. Invariabil, urmează o întrebare răsătită a maestrului: „Dar cit mă costă? Eu trebuie să mă gândesc și la bani.“

Cînd iese pe ușă, omul este avertizat: „Să fie treaba bună. Să nu mă cheme beneficiarul, că nu mă cheamă la oraș, mă cheamă la el, acolo, pe cimpul lui, unde lucrează.“

Îmi dau seama repede că nimeni nu se sperie de nutra lui încrunțată și i-o spun. Ride cu bucurie. Pentru prima dată. N-a fost întotdeauna așa. La început, nici nu îndrăzneau să intre în birou, îi aruncau bilețele pe fereastră. Iar dorința lui cea mai mare era să și-i apropie. Oamenii au înțeles asta, pentru că, nu după vorba lui răsătită l-au judecat, ci după fapte. „Tot teaurul unei uzine sînt oamenii ei. Dacă nu vrei să-i știi, nu-i știi. Te bagi în birou și gata, habar n-ai de ei. Dar dacă nu ți-i apropii, nu-i consulți, nu-s cu tine, nu faci nimic. Poți să ai un cap cit o baniță.“

Constantin Olteanu este șef de secție din 1963. Avea atunci 97 de oameni. Acum sînt o mie și ceva. Numai într-o secție. Cam așa s-a dezvoltat și Intreprinderea. I.U.P. Tirgoviște și-a sărbătorit centenarul în 1972. La început, aici erau niște ateliere ale Arsenalului armatei. În august 1945, Arsenalul, cu întreg inventarul, mobil și imobil a trecut la Direcția generală a C.F.R. Constantin Olteanu era tot la secția de scularie. „În '45 ajunsesem la sapă de lemn. Luceam roabe, paturi de campanie, tăblițe indicatoare pentru va-

goane. Mai făceam și cite un cuțit de strung. Azi am ajuns la armături de reglaj. Facem ce n-am făcut niciodată. Aparatură care nu erau produse decît în Japonia“. Un drum spectaculos, fie dacă ar fi să te gindești și numai la repeziciunea cu care a fost parcurs.

În 1949 întreprinderea a fost profilată pe fabricarea utilajului petrolier. În evoluția sa a cunoscut mai multe etape de dezvoltare. „Cea de a cincea, pe care o trăiește acum, înseamnă punerea în funcțiune a unor capacități de producție pentru utilajul petrolier și armături nucleare“. Îmi spune inginerul șef Mircea Ianculescu. Precum maestrul Olteanu, noul meu interlocutor se arată zgîrcit la vorbă. Preferă să-mi ofere citeva cifre și ele spun multe despre ambițiile oamenilor în mijlocul cărora mă aflu. Iată, de pildă, cum a evoluat în ultimii ani ponderea produselor noi și modernizate la I.U.P. Tirgoviște. 1981 — 16,1%, 1982 — 34,5%, 1983 — 52%, 1984 — 63,4% iar pentru anul 1985 cifra prevăzută este de 78%. Asta înseamnă că din produsele cincinalului anterior numai 22 la sută vor mai fi, la finele acestui an „nemodernizate“.

Cînd într-o întreprindere numeri 108 inventatori și 856 inovatori cu brevete, cînd numai într-un singur an — 1984 — ai la acest capitol o eficiență de 17 milioane lei (dintre care peste 10 milioane sînt datorate invențiilor), poți să afirmi, așa cum face Grigore Savu, că această activitate este largă, de masă, în întreprindere. Fiecare dintre cei aproape 1300 de oameni este conștient de răspunderea pe care o are. Prin ceea ce lucrează, tirgoviștenii sînt implicați în activitatea tuturor obiectivelor energetice din țară. Sînt singurii realizatori de armături speciale energetice, cum, tot așa, sînt unicii producători ai țării de racorduri speciale și reducții pentru garniturile de foraj. Specificul întreprinderii de pe poarta cărcia ieșeau, în urmă de nouă ani, roabe, constă acum în instalații de foraj sonde de țitei și gaze pentru adincimi

mici și medii, instalații de intervenție la sonde, instalații de foraj hidro-geologice și armături industriale din oțel de mai multe tipuri. Pentru că petrolisti, cu gîndul la necesitatea economisirii combustibilului, trec pe acționare electrică, I.U.P. Tirgoviște a asimilat și continuă să asimileze instalații de foraj și intervenție acționare electrică — atît pentru producția internă, cit și pentru export. Și tot pentru export s-a început realizarea armăturilor nucleare destinate centralelor de tip V.V.R.

Nu s-a ajuns simplu aici, e lesne de înțeles de cită muncă, pricepere, ambiție a fost nevoie pentru a găsi mereu, mereu, soluții noi. Și nu de puține ori a fost nevoie de zbateri, pentru a fi impuse. Oamenii n-au cedat nici în fața obstacolelor, nici în fața neîncrederii altora. Ingerul Ispas Huiu mă convinge că dacă își pun ei ceva în cap, nu se lasă pînă nu vîd instalația prinzînd formă. Se zbate și el acum să impună o soluție de recuperare a căldurii de la cuptoarele de foc. A realizat un cazan generator de aburi. Planuri, schițe, o voluminoasă documentație trădează nopțile de nesomn. Din puține vorbe — afară de datele tehnice, numeroase, dar enigmatice pentru un nespecialist — înțeleg faptul că acest cazan a funcționat opt luni, apoi s-a ars. Ingerul a mai lăsat niște nopți nedormite în urma lui, a adus îmbunătățiri instalației, toți cei din jur mă asigură că le-ar fi de mare trebuință numai că, un institut de cercetări bucureștine rămîne imposibil la eforturile omului, a căruia inovație nu e acceptată. Oamenii îmi spun să nu scriu despre asta, pentru că pînă la urmă vor rezolva treaba, nu se vor lăsa cu una cu două. Fără discuție, le trebuie abur în uzină, așa că, trebuie să se facă și cazanul. În glasu-rile lor se descifrează hotărîre. E o trăsătură de caracter a oamenilor de la I.U.P. Tirgoviște. Altfel, cum se poate ajunge de la roabe la armături nucleare?

LIANA MOLNAR ■

„Vitrometan“ Mediaș

De unde provine strălucirea cristalului

Deși istoria fabricii VITROMETAN din Mediaș este una dintre cele mai palpabile, cu multiple conotații economice, sociale și chiar politice (dacă avem în vedere că apariția ei este legată de avîntul general căpătat de viața Transilvaniei după marca unire de la 1918), vom reține aici doar faptul că fabrica a fost înființată la 30 august 1922, cu 65 de sticlari ce lucrau la țevă butelii de bere necesare unei fabrici din Bragadiru, și de vin — pentru pro-

prietarii localnici de vin. Amplasarea acestei fabrici de sticlă la mică distanță, în timp și spațiu, de o altă unitate similară medieșeană — fabrica de geamuri — a fost posibilă datorită condițiilor naturale oferite de ținutul Mediașului: existența gazului metan, combustibilul cel mai potrivit pentru topirea sticlei, și existența pe malurile Tîrnavei și în subsolul dealurilor din împrejurimi a unui nisip cuarțos ce are în componența sa aproape toate

elementele necesare fabricării sticlei. (De altfel, însăși denumirea fabricii sintetizează aceste condiții materiale de bază ale meșteșugului sticlăriei).

Ca peste tot unde există o bogată tradiție industrială, și fabrica din Mediaș a cunoscut perioade succesive de dezvoltare, de reconstrucție și modernizare, veritabile etape istorice, identificate ca atare de „istoriografi“ fabricii și care acum au doar rolul unor „ecrane sentimentale“ pe care se proiectează un trecut încărcat de avaturile acestei meserii grele. Argumente obiective, ce țin de munca și viața oamenilor de aici, de proporțiile fabricii și performanțele sale tehnologice individualizează din această bogată tradiție ultimele două decenii ca perioada cea mai densă în realizări, de consacrare deplină a firmei VITROMETAN în circuitul național și chiar internațional al producătorilor de sticlărie. Astăzi fabrica dispune de tehnologii pentru fabricarea tuturor sortimentelor și tipurilor de sticlă, pe toate rețetele cunoscute (opal, sticlă tehnică, sticlă calcosodică, sticlărie de menaj etc.).

Performanța nec plus ultra a fabricii o constituie însă obținerea cristalului — sortiment extrem de prețios și de pretențios pe care oamenii muncii de aici s-au angajat să-l producă în urma dialogului de lucru purtat cu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cadrul vizitei efectuate aici în ianuarie 1971. Timpul a dat dreptate acestei temerare, pe atunci, inițiativă tehnologice, medieșeni fabricînd un cristal competitiv pe piața externă, atît de competitiv încît cererile au crescut în progresie geometrică, de la an la an, din 1983 întreaga producție de cristal „Vitrometan“ exportîndu-se. De fapt, jumătate din producția fabricii se exportă (direct sau indirect, sub forma ambalajelor) — lucru ce

spune suficient despre calitatea și ingeniozitatea muncii oamenilor de aici. Și asta pentru că, totuși, de priceperea oamenilor depinde totul, modernizările și automatizările realizate, oricît de extinse ar fi, nu pot elimina componenta nemijlocit umană a producției, prezentă de la momentul inițial, al luării în virful țevii a unei bule de sticlă lichidă pentru care o abatere de 20 g. în sus sau în jos poate afecta produsul finit, și pînă la veritabila artă a celor care șlefuesc și imprimă modelele ce dau ultima și deseori adevărată față a unui vas de sticlă sau cristal. De aceea este explicabilă atenția sistematică pe care fabrica o acordă pregătirii propriilor săi oameni, creșterii noilor generații de sticlari. Cu foarte mulți ani în urmă, la Mediaș veneau sticlari de la Lespezi, Putna, Hîrlău, Tomesti și Pădurea Neagră pentru a croi aici drum spre meșteșugul sticlei tinerilor dornici să perpetueze o tradiție de muncă nu tocmai simplă; acum unitățile școlare ale fabricii, plus formele de calificare la locul de muncă asigură resursele umane necesare, vîrsta celor foarte pricepuți în arta sticlăritului scăzînd simțitor. Horșta Valer, este maestrul principal la prelucrarea topitului de sticlă de țevă, are 39 de ani, din care 21 de muncă în această fabrică, după ce se calificase în meseria de suflător la țevă. „E o meserie care se învață tot timpul, are secrete pe care trebuie să le descoperi mereu, pentru că operațiile, tehnologiile, sortimentele se înnoiesc permanent. De aceea sticlarii trebuie să aibă capacitate de mobilizare și spirit creator, pentru că sticlăria, ne place nouă să spunem, e în primul rînd o artă“. Popșor Viorel este de peste 13 ani sticlari suflători la țevă. „Oricît de ciudat ar suna denumirea acestei meserii, ea exprimă exact ceea ce facem și constituie pornirea oricărui pro-

pus. E o meserie care cere dexteritate, inventivitate, viteză de reacție pentru că lucrăm cu sticlă fluidă, care are greutate dublă față de cea uscată și din care, în secunde cît durează timpul de răcire, se conturează profilul viitorului produs“. Brantsc Martin — 49 de ani împliniți în martie — este unul din cei mai vîrstnici suflători la țevă. Lucrează aici din 1951. Pentru priceperea și forța sa (este un munte de om) i s-au incredințat spre realizare produsele grele și foarte grele. „Asta înseamnă că țin în virful țevii bule de sticlă lichidă și de 10 kg. Meseria am învățat-o de la un om cu experiență, Pecs Leon, dar acum vine mult tineret pregătît în școala profesională. Din cite am știut, am sînt învățat și eu pe alții, cum sînt Sărășan, Boantă Nicolae, Bretz, Hugel Ion și mulți alții. Cînd am plecat din Școala Mică să învăț această meserie nimeni din sat nu era sticlari, acum sînt mai mulți“.

La Mediaș a poposit și inginerul Ioan Diaconu, absolvent din 1975 al Facultății de tehnologie chimică din București. „În facultate înveți o tehnologie generală, aici înveți tot. Aveam o idee vagă despre sticlărie, din practica făcută la Turda și, mai ales, din copilăria petrecută la Fieni. Acum datele problemei sînt altele: facem producție de sticlă de înalt nivel, numai pentru export, și sîntem singurii din țară care facem sticlă albă pentru ambalaj; și toate acestea numai cu tîneretul, cum se spune“.

Cerînțele mereu noi ale unei vechi indelicticiri determină la „Vitrometan“ o permanentă osmoză de talent și pricepere între generații, astfel încît fabrica iese mereu învingătoare într-o competiție pe care de multe ori o desfășoară cu ea însăși, pe culoarul strîmt al înnoirilor cerute de o piață ce nu duce lipsă de concurenți.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Hectarul de cultură energetică — 2340 litri alcool etilic

BIOMASA

Imitând natura, omul a izbutit să refacă geneza marilor depozite subterane de combustibili fosili. La fel ca în urmă cu milioane de ani, energia primară, soarele, se revarsă gratuit peste suprafața Terrei, încorporându-se într-un procent de 0,2% în învelișul vegetal al pământului. Petrolul, cărbunele, hidrocarburile gazeoase nu sînt în fapt decît niste pachete de helioenergie smulse soarelui ancestral și zăvorțite în bccurile subteranului odată cu zvircolirile tectonice ale paleozoicului. Dar ceea ce natura a săvîrsit în mij de ani, prin truda ei inconștientă, știința poate realiza într-un timp record. Vom reaminti în primul rînd că, în nu mai mult de cinci ani, radiația solară, care atinge solul fertil, produce o biomasă egală cu totalul resurselor de cărbune identificate în lume. În fiecare an — au calculat în continuare specialiștii — biomasă globului poate furniza, prin instrumentele științei, de 10 ori mai multă energie decît se consumă la ora actuală pe plan mondial. Cu alte cuvinte, avînd la dispoziție cantități suficiente de masă verde regenerabilă, omul de azi poate refăce an de an geneza petrolului și a celorlalte hidrocarburi lichide sau gazeoase, imitînd prin conversie chimică potestatele naturii.

Sînt doar cîteva date care atestă marea importanță a vegetației în obținerea de energie. Dar în acest scop, este nevoie, așa cum vom arăta de îndată, de culturi regenerabile de mare productivitate, precum și de existența unor întreprinderi zonale proiectate pentru conversia fitomasei energetice în combustibili lichizi sau gazeosi. Domeniul reprezintă obiect de cercetare în mai multe țări ale lumii, iar rezultatele dobîndite pînă în prezent onorează deopotrivă și activitatea specialiștilor români. În țara noastră, pentru producerea de biomasă s-au ocupat în mod direct Institutul de cercetări și amenajări silvice, (vegetație forestieră), Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea (specii amilacee, zaharifere, oleaginoase), Institutul central de biologie (specii de plante acvatice de mare randament). Pentru informarea cititorilor noștri vom prezenta cîteva din cele mai semnificative rezultate.

Primul pas: Stațiunea experimentală Cornetu (sector al ICAS), situată în hotarul Capitalei, dincolo de comuna Bragadiru, unde un drum de asfalt, lăsînd la dreapta șoseaua Alexandriei, se pierde într-o fermecătoare oază de verdețură. Aici, pe zeci de hectare, într-o dispoziție geometrică, se aliază specii forestiere dintre cele mai variate, dar în primul rînd plantații de plopi hibridi euroamericani, sălcii selecționate și sălcimi de mare productivitate. În acest laborator vegetal un nucleu de specialiști a inițiat încă din 1977 producerea de biomasă energetică, acțiune ce a premers cu trei ani programul institutului de Consiliu Național pentru Știință și Tehnologie privind realizarea de carburanți sintetici neconvenționali din alcool și hidrocarburi obținute din biomasă. Pentru început — ne-a informat inginerul Vasile Benea — s-a procedat la testarea a peste 200 de specii și clone de plopi hibridi euroamericani, sălcii și sălcimi selecționate. Sînt specii repede crescătoare, ce pot fi recoltate în fiecare an, deoarece își refac capacitatea productivă. Din ciotul rămas,

plopul hibrid înaltă din nou, pe parcursul unui an, o tubină de 4 metri. S-a putut remarca astfel că în cazul clonelor de *Populus deltoides*, după 3 ani de vegetație, se poate recolta în fiecare an o producție de fitomasă uscată la hectar cuprinsă între 44,89—121,07 tone, masa lemnoasă propriu zisă fiind în proporție de 84,87%. La specia *Paulownia tomentosa* producția de fitomasă acriană uscată, după doi ani de vegetație, se ridică la 64,9 tone la hectar, din care 90,8 masă lemnoasă. În sfîrșit studiile au mai făcut evidentă cantitatea de celuloză obținută la hectar, estimată la 19—50 tone anual.

Pînă la acest punct, omul însă nu face altceva decît să faciliteze și să potenteze travaliul naturii. Radiația solară prin fotosinteză se transformă în hidrați de carbon și în alte componente purtătoare de energie ale organismului vegetal. Urmează recoltarea și introducerea fitomasei în agregatele de conversie. În această privință, Stațiunea experimentală de la Cornetu a conlucrat cu Universitatea din București, cu Institutul de energetică chimică și biocimică (din cadrul ICECHIM) și cu Institutul de cercetări pentru industria alimentară. Rezultatele sînt încurajatoare: din cultura energetică recoltată de pe un hectar (20—25 tone fitomasă) a fost obținută o cantitate de 1412—2398 litri alcool etilic (etanoli). Cifra demonstrează fără drept de tăgadă importanța folosirii biomasei pentru realizarea de alcool carburant, dar este încă inferioară recordurilor dobîndite în alte țări. Este de datorită specialiștilor să găsească soluții tehnologice de mare randament, capabile de a optimiza procesul de conversie.

Etanoliul este la ora actuală, cum se știe, unul din cei mai solicitați combustibili lichizi. În amestec de unu la trei cu benzina el devine un excelent carburant pentru motoarele cu ardere internă. Există deasemenea mașini care funcționează în exclusivitate cu etanol. Brazilienii, de pildă, au anunțat că, în viitor, vor înlocui benzina cu etanol în proporție de 50% ! (Dar aici, sub soarele tropicelor, principala materie primă o constituie trestia de zahăr, plantă capabilă de a furniza 4800 litri etanol la hectar.)

Importante se dovedesc și rezultatele comunicate de specialiștii Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea. În acest important sector de cercetare, atenția a fost concentrată asupra unor specii de legume cu valoare energetică ridicată. Este vorba de Amilacee (sorz boabe, tapi-nambur, cartofi nealimentari, cereale degradate), zaharifere (sorz zaharat, sfeclă de distilerie) oleaginoase (rapită de ulei). Experimentele realizate în colaborare cu Institutul de energetică chimică și biocimică au arătat că de pe un hectar se poate obține o cantitate de 80000 tone biomasă din care, prin prelucrare, rezultă: 2500 tone benzina, 4900 tone bioxid de carbon, 5400 tone borhot proteic uscat, 31500 tona vegetale verzi și 36000 reziduuri solide (furaie). După cum se observă, din totalul recoltei, doar 45500 tone reprezintă materia primă fermentescibilă, deci cea destinată proceselor de chimizare. Cu toate acestea, valoarea productivă la hectar este apreciabilă: 11000 lei la benzina (formularea ne îndeamnă să zîmbim, dar totuși așa se calcu-

lează: benzina la hectar !) 6800 lei furaie verde, 18 lei reziduuri solide, 8100 borhot proteic.

Este ca și în cazul fitomasei energetice forestiere doar un început, dar unul care merită toată atenția.

În Institutul central de biologie, un colectiv condus de cercetătoarea dr. în biologie Mariana Godeanu a izbutit să aclimatizeze, între altele, două plante de apă de mare randament: *Pistia stratiotes* și *Eichornia*. Prima s-a dovedit a avea o creștere explozivă, cu adevărat miraculoasă. Ea crește sub ochii noștri de la o zi la alta, transformînd luciul de apă într-o masă vegetală compactă. Se recoltează în fiecare zi deoarece se poate regenera în mai puțin de 24 de ore. De notat în continuare că planta se simte excelent în apele reziduale, poluate, că tocmai încălzirea de elemente toxice îi asigură dezvoltarea vertiginosă. Tocmai de aceea, *Pistia stratiotes* se recomandă ca un excelent filtru natural pentru curățirea apelor și ea a fost folosită ca atare la mai multe stații de purificarea apelor din țară, de bălți și mlaștini de neutilizat în alte scopuri, pe bratele moarte ale unor riuri. Un experiment de mare anvergură a fost realizat la Pitesti, unde a fost probată și valoarea plantei ca furaj pentru porcine.

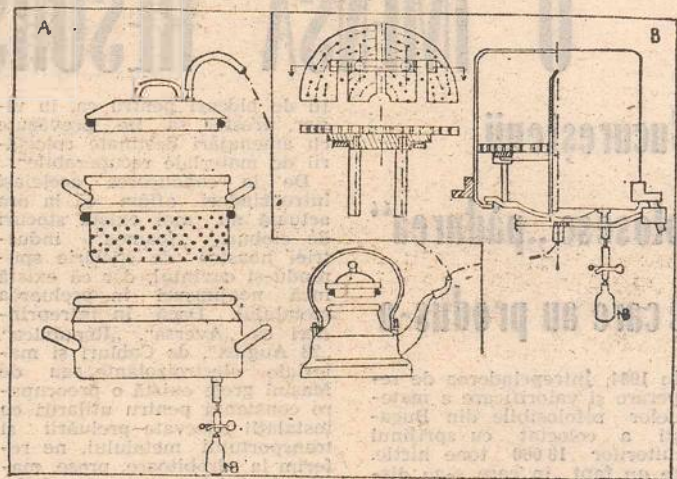
Pentru a avea o idee despre fantastica dezvoltare a plantei este de ajuns să amintim că de pe un hectar de luciul de apă se poate culege zilnic între 3—8 tone de masă verde. În bazine, sub cerul liber, perioada de recoltare însumează 100—150 zile, iar în instalații speciale, 220—350 zile. Vom mai nota, în sfîrșit, că o tonă de masă verde poate furniza 8 metri cubi de biogaz.

Din discuțiile pe care le-am avut cu interlocutorii noștri, am mai reținut și aceste date: la ora actuală, în țara noastră, mai mult decît în altă parte, se poate vorbi de o producție anuală de biomasă energetică, capabilă de a asigura în mod ritmic, prin tehnica de conversie, realizarea de combustibili lichizi și gazeosi. Din păcate însă, prin suita acestor realizări, s-a scris doar primul capitol din noua istorie a acestei subramuri a energiei naționale. Pentru extinderea culturilor este nevoie de depistarea unor noi terenuri (suprafețe neagricole, păduri degradate ce ar putea fi înlocuite cu specii repede crescătoare, luci de apă etc). Experimentele au dovedit că, de pildă, marel complex lacustru de la vărsarea Dunării reprezintă un excelent mediu natural pentru vegetația energetică forestieră. Ni s-a mai vorbit apoi despre necesitatea înființării unor uzine verzi, deci a unor întreprinderi de conversie, plasate în imediata vecinătate a terenurilor cultivate cu biomasă. Oricum, specialiștii noștri s-au angajat, ca să zicem așa, într-o afacere rentabilă. Experiența mondială demonstrează cu prisosință importanța demersului. Raportul de rentabilitate este de 1/5, deci la un leu investit se obțin alți cinci.

Papetele ne obligă cu alte cuvinte la o concluzie optimistă: epuizarea treptată a zăcămintelor de petrol, cărbune și gaze naturale nu reprezintă o pierdere ireparabilă. Prin generozitatea radiației solare, vegetația poate produce și astăzi hidrocarburi combustibile, dar de data aceasta la suprafața Terrei și prin milocierea științei și tehnicii de conversie.

LIVIU TIMBUS ■

Oameni cu idei

Fabrică de vitamine

Nicolae Bălăscuță este inginer horticol și își desfășoară activitatea la Institutul de cercetări și amenajări silvice, filiala Brașov. Propune o instalație de uz casnic, în două variante, pentru prepararea sucurilor naturale din fructe sau legume cu ajutorul aburilor. Instalațiile propuse sînt folosite de mai mulți ani cu rezultate bune în bucatăria proprie. În raport cu centrifugele electrice, existente și la noi în comerț la preț de 550 lei, scumpe, de capacitate mică și care nu pot fi folosite la întreaga gamă de fructe și legume, noua instalație este ieftină și sigură. În plus, sucul obținut cu ajutorul aburilor se poate conserva ca atare.

La început citeva argumente teoretice. Cercetarea a dovedit că la sucurile obținute prin extragere cu aburi pierderile de vitamine sînt mici, ele nedepășind 10—20 la sută. Cercetări efectuate de inginerul Nicolae Bălăscuță arată, de exemplu, că sucul de coacăze negre obținut prin această metodă conține 132 mg la sută vitamina C, față de 155 fructele proaspete, ceea ce reprezintă o pierdere de 14,9 la sută. Cu alte cuvinte, un pahar de suc de coacăze negre, astfel obținut, satisface necesarul zilnic minim de vitamina C pentru patru persoane.

Instalația a fost concepută în două variante (A și B) ambele avînd la bază un principiu constructiv cunoscut. Prima variantă folosește o oală pentru fierț cartofi, produsă de Întreprinderea „Emailul Roșu” Mediaș la preț de 74 lei, iar cea de a doua o oală sub presiune de 8 litri, întoarsă cu capacul în jos. În ambele cazuri, ca generator de aburi se folosește un ceainic existent în orice gospodărie. Aceasta se leagă de vasele de extracție prin intermediul unui furtun de cauciuc de laborator.

Detalii constructive: Varianta A. Găurirea capacului și a compartimentului pentru suc s-a realizat cu ajutorul unei mașini electrice de găurit, folosindu-se succesiv burghie de 2, 4, 6, 8 milimetri pentru a se evita spargerea emailului. Etanșarea acestor două orificii s-a efectuat cu ajutorul a două stufuri de aluminiu bordurate în interior. Etanșarea capacului, a compartimentului pentru fructe, precum și a ceainicului s-a făcut cu un furtun de cauciuc. Presarea garniturilor se obține prin folosirea unor întinzătoare exterioare confecționate din același furtun.

Varianta B. Compartimentul pentru fructe (două treimi din capacitatea oalei sub presiune) se separă de cel pentru suc

printr-o sită de lemn compusă din două calote semicirculare rigidizate și sprijinite prin două șipci prevăzute cu 4 suporturi. Aburii în oala sub presiune se introduc în centrul masei fructelor printr-o țevă de aluminiu perforată la partea superioară și turtită la vîrf. Accesul tubului de cauciuc la orificiul de evacuare a sucului devine posibil prin practicarea unei găuri în minerul oalei. Aștarea oalei sub presiune pentru extras suc nu o scoate din uzul ei normal. Înainte de folosire, materialele se sterilizează prin fierbere.

Procesul tehnologic e simplu. În ceainic se introduce circa un litru de apă, după care se așează la foc iute. Alături se așează vasul de extracție. Se introduce fructele în compartimentul destinat lor, după ce au fost sortate și curățite de impurități, spalate și zvîntate. Fructele și legumele mari (mere, pere, gutui, morcovi, sfeclă roșie) se taie în bucăți mai mici. Capacitatea compartimentelor pentru fructe este de circa 2 kilograme în cazul primei variante și de 3—4 în cazul variantei B. În amestec cu fructele se poate introduce zahăr, în doză de 100 grame la kilogramul de fructe, dacă se urmărește obținerea unor sucuri îndulcite. În cazul acestei metode, folosirea zahărului nu constituie o condiție pentru realizarea conservării sucului. Fructele sau legumele se pot folosi în amestec, în care caz se obțin sucuri mai echilibrate ca gust, aromă și compoziție. Se fixează etanș capacele și se face legătura cu ceainicul. Timpul de extracție sînt între 30 și 50 minute, funcție de fructele și legumele folosite. Îndată ce s-a acumulat o primă cantitate de suc, fapt observabil cu ajutorul tubului de control din sticlă, montat deasupra clemei, se desface cleva și se începe umplerea sticlelor, care trebuie ținute calde pe o baie de apă. Sticlele se umplu la ras și se astupă cu dopuri. Păstrarea sticlelor se face la loc întunecos, departe de surse de căldură. Prin răcire, sucul se contractă, formîndu-se un vacuum sub dop ceea ce favorizează conservarea acestuia cel puțin pînă la recolta viitoare. Dintre cele două variante descrise, cea mai simplă este varianta A.

Desigur, ar fi fost mai simplu și mai avantajos ca asemenea instalații să se găsească în comerț. Pînă atunci, dr. ing. Nicolae Bălăscuță vă oferă soluția de a vă realiza singuri o „fabrică” de sucuri în bucatăria dumneavoastră. Nu veți regreta.

OPREA GEORGESCU ■

Se numește Triticale. Ca un copil reușit, a moștenit de la părinți numai calitățile. Ne este deocamdată necunoscută, sau aproape necunoscută, dar, nu peste mult timp, afirmă specialiștii, ne va fi la fel de familiară ca și seara, griul, porumbul sau orice altă plantă cerealieră, cultivată de sute de ani. Cercetătorul principal Ilie Gaspar de la Stațiunea de cercetări agricole-Suceava, o consideră „cereala cu mari perspective de viitor”.

Crearea absolută a cunoștințelor omului, Triticale este foarte tină, abia dacă depășește un secol. Cunoașterea perfectă a mecanismelor genetice a proceselor de evoluție, cunoașterea principiilor genetice de combinare a unor eredități diferite, specifice, a două genuri de plante, a dus la nașterea acestui hibrid care este

Triticale. Părinții îi sînt două cereale prețioase: griul și seara. Prin unirea garniturilor cromozomale a acestor plante de cultură a fost obținut Triticale. Ca hibrid, intrunește o serie de caracteristici și însușiri foarte valoroase, atât de la griu, cît și de la seară. Se remarcă prin posibilitatea de cultivare pe terenuri mai umede, cu aciditate ridicată, pe terenuri sărace — de tip nisipos — sau în zone mai reci. Triticale capătă, astfel, prioritate în cultură acolo unde celelalte cereale dau producții mai mici. Insușirile de cerințe mai reduse față de nivelul solului sînt moștenite de la seară. Tot seara i-a transmis noului hibrid rezistența la ger, sau față de bolile dăunătoare, precum și capacitatea de a forma multe spice, mari și cu un număr sporit de boabe (140 de boabe în spic).

Zestrea ereditară moștenită de la griu este la fel de valoroasă. Triticale are un potențial ridicat de producție — 8000 pînă la 10000 kilograme la hectar. Calitățile de panificație sînt deosebite, alît planta cît și bo-

Cereala viitorului

bele avînd un conținut bogat în substanțe proteice. În această primăvară a fost omologat la Fundulea primul soi de Triticale românesc — T.F.-2 care se va cultiva alături de soiul A.D.-206. Pe lângă boabe, este utilizată și masa verde, ca furaj. Primăvara, ritmul de creștere este mai intens decît la griu iar cantitatea de masă

verde, mult sporită. În anumite condiții de cultură — primăvară timpurie — se poate utiliza o recoltă de masă verde pentru furajarea animalelor, după care cultura otăveste și, pînă la toamnă, e posibil să se obțină și o producție de boabe. După părerea specialiștilor, aceste calități vor face din Triticale un participant de seamă la asigurarea hranei.

În prezent, suprafața de cultivare este destul de restrînsă, dar cu perspective sigure de răspîndire rapidă în producție. Rezultatele obținute pînă acum reprezintă o garanție sigură pentru viitor.

Fiind o cultură nouă, oamenii au încă rezerve. Iarna grea prin care am trecut n-a afectat în nici un fel cereala Triticale. Asta-i va convinge pe mulți de valoarea pe care o reprezintă. Ca cereală nouă are și niște

cerințe specifice, care trebuie cunoscute. S-au făcut numeroase cercetări, iar rezultatul lor este prezentat într-o lucrare intitulată „Triticale, o nouă cereală”, lucrare semnată de dr. ing. Ilie Gaspar, șeful laboratorului de ameliorarea cerealelor de la S.C.A.-Suceava, și Gallia Butnaru, cadru universitar la Institutul agronomic din Timișoara.

— Continuăm cercetările, declară dr. Ilie Gaspar, pentru scoaterea unor noi soiuri, calitativ superioare. Ceea ce pot spune cu certitudine este că, de pe acum, se anunță a fi un concurent de temut al griului, iar la sfîrșitul anilor 1990 va deveni o cultură mult răspîndită. Putem afirma, fără teama de a greși, că Triticale va fi cereala viitorului.

LIANA MOLNAR ■

O IMENSĂ RESURSA: MATERIALELE REFOLOSIBILE

Bucureștenii

folosesc „pădurea” pe care au produs-o

În 1984, întreprinderea de recuperare și valorificare a materialelor refofosibile din București a colectat cu sprijinul locuitorilor 18.000 tone hirtie. Este un fapt în care s-au distins, în primul rând, elevii și organizațiile democrației și unității socialiste. Dacă ținem seama că zilnic Bucureștiul „consumă” 700 tone hirtie, rezultă că anul trecut, timp de aproape o lună, cetățenii săi au folosit numai „pădurea” pe care și-au produs-o, dat fiind că, potrivit afirmațiilor directorului întreprinderii amintite, Gheorghe Preda, pentru aceste 700 de tone se sacrifică aproape 3.500 de arbori.

Dar sprijinul activ al Organizațiilor Democrației și Unității Socialiste, al elevilor, uteciștilor și asociațiilor de locatari s-a făcut remarcat și în ceea ce privește colectarea metalului, tot în 1984 ajungând în industrie o cantitate de 40.000 tone.

În 1985, dintr-un total de 514.000 tone de metal, cantitate ce reprezintă sarcina întreprinderii de recuperare și valorificare, contribuția cetățenilor se va menține la nivelul anului precedent. La ea se adaugă angajamentul de a se colecta 19.000 tone hirtie, peste 100.000 anvelope de cauciuc uzate, 1.500 tone acumulatori. Desigur, cifrele pot fi depășite, dar cîștigul nu se pare a fi deosebit de important și în ceea ce privește mentalitatea, răspunderea civică a bucureștenului, aportul lui la aprovizionarea cu o materie primă pe care n-o mai desconsideră azi, în lume. A renunța la termenul de deseu reprezintă o atitudine și nu o formalitate.

Întreprinderea de recuperare și valorificare a materialelor refofosibile a inițiat o experiență, la care revista noastră s-a referit pe larg cu ani în urmă, când se afla la stadiul de idee, care, iată, a dat roade: montarea a 3.000 de minicontainere pentru hirtie și cartoane și a 1.000 de recipiente, pentru cioburi, textile vechi, plastic, baterii etc., în diferite cartiere, cum ar fi Tineretului (unul dintre cele mai bine gospodărite și mai harnice din punct de vedere al recuperării), Militari, Colentina, Pantelimon. Este nu numai un mijloc de colectare, dar și de educare a spiritului gospodăresc. Dovadă că lucrurile stau astfel reiese și din modul cum se desfășoară lucrurile într-un cartier sau altul. Iată ce ne spune în acest sens directorul întreprinderii, Gheorghe Preda: „Colaborăm foarte bine cu organizațiile de masă și obștești și ne-am gândit astfel să le venim în întărire pentru a ușura acțiunea de colectare a materialelor de care industria noastră are atita nevoie. Aceste minicontainere au prins. Lumea a început să se obișnuiască să nu mai arunce, să facă deosebirea între gunoierul menajer și maculatură, sprayuri etc. Mai exact spus, acolo unde asociațiile de locatari au găsit forme de stimulare a personalului de serviciu lucrurile merg bine. Întîlnim însă, și o spun cu mîhnire, oameni care nu numai că sînt indiferenți față de minicontainere sau recipientii, dar le dau și o întrebuintare personală (creșe în ele iepuri, porumbei) sau le distrug. Astfel de situații am întîlnit, de pildă, în Ferentari, în Giulești. Excepțiile sînt puține și cred că prin intervenția hotărîta a asociațiilor de locatari lucrurile vor intra pe făgașul normal. Noi continuăm amplasarea minicontainerelor și, de asemenea, vom amplasa și 500 de butoaie pentru cioburi de sticlă. În noul program de măsuri, menit să întărească acțiunile de recuperare, am prevăzut, totodată, diverse modalități care, sîntem convinși, vor da roade. Vom înființa puncte model de colectare, vom organiza cîte un cartier model cu dotări adecvate, vom iniția concursuri între școli și diferite organizații de masă și obștești, concursuri dotate cu premii, vom lua legătura cu proiectan-

ții de blocuri pentru ca, în viitor, acestea să fie prevăzute cu amenajări destinate colectării de materiale recuperabile”.

De la conducerea aceluiași întreprinderi aflăm că la ora actuală nu mai există stocuri de cioburi, „foamea” industriei noastre de sticlărie spunîndu-și cuvîntul, dar că există încă neajunsuri în preluarea metalului. Dacă în întreprinderi ca „Aversa”, „Republica”, „23 August”, de Cabluri și materiale electroizolante sau de Mașini grele există o preocupare constantă pentru utilizarea cu instalații adecvate preluării și transportului metalului, ne referim la zdrobitoare, prese, mașini de brichetat etc., la alte, lucrurile merg greoi sau nu merg deloc. Astfel IMMR Grivița Roșie are în dotare un zdrobitor nemontat și o presă de balotat care nu funcționează de o bună bucată de vreme. Baza de reparații a I.T.B.-ului are un zdrobitor care nu funcționează, la întreprinderea mecanică de utilaj chimic se repară de foarte mult timp două zdrobitoare și o presă. Toate acestea, și sînt doar cîteva exemple, în condițiile în care se invocă frecvent lipsa utilajelor de preluare și pregătire a metalului colectat.

Desigur, n-am fi exacti dacă n-am aminti și de colectarea tot cu sprijinul populației a importante cantități de textile vechi (e bine s-o repetăm, 5 tone de resturi sînt echivalente cu 4 tone de amestec tip bumbac), existînd stocuri de 650 tone textile care așteaptă tehnologiile adecvate de recuperare. Întreprinderea de recuperare și valorificare are în funcțiune 140 de puncte fixe și mobile, precum și 200 de lucrători volanți, care string astfel de materiale de pe terenurile virane, haldele de gunoi (menționînd că într-un metru cub de resturi menajere sînt rătăcite și 5 kg metal, 40 kg cioburi, 17 kilograme resturi textile și 15 kg hirtie, vom reconsidera, fără îndoială, și aceste halde de la marginea Capitalei, de la Popești Leordeni, Gîlna și Giulești), după cum, potrivit unui gînd bun, elevii pot depune maculatura la cel mai apropiat centru de casă, ducînd la școală doar adeverința. Și pentru că am început cu elevii să-i dăm hărniciei un nume și să amintim cîteva dintre școlile care s-au distins în acțiunea celor 3 R: Școala generală 119, Liceul „Gheorghe Șincai”, Școala generală nr. 64, Școala generală nr. 27, Liceul industrial „Semănătoarea”, Școala generală nr. 5 și Liceul pedagogic, care este, într-un fel, campion.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Poți pierde și ce n-ai avut

Tovarășul Ion Marinescu, directorul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, are amabilitatea să roage pe două dintre colaboratoarele sale să-mi prezinte cîteva date în legătură cu unele invenții consacrate unor produse deosebit de utile obținute din materiale recuperabile. Aceasta, după ce îmi atrage atenția că „nu putem vorbi decît despre” acele invenții care au fost brevetate și au apărut în buletinul O.S.I.M.”. Tovarășul ing. Violeta Lungu precizează că, „în trei luni de la depunerea dosarului este numit un titular, iar acesta are obligația să aplice invenția în termen de un an”. Și îmi arată că, în cazul dosarului nr. 104394, din 25 mai 1981, brevetul poartă numărul 82858, iar efectul invenției este recuperarea unor materiale plastice. Autori: dr. ing. Octavian Nicolae Ulisne Snigelschi, dr. ing. O. Floarea, ing. Tănase Dobre, ing. Mihaela Mihai, ing. Paul Vasilescu, ing. Romulus Dima, ing. Valentin Pleșu și Ioan Țirea. Titularul este întreprinderea timișoreană DERMATINA. În noiembrie 1984 s-a notat în fișă următoarele: „S-a prelungit termenul de aplicare funcție de punerea în funcțiune a stației pilot de recuperare PVC termen 1987. Acest termen este legat de racordarea întreprinderii Der-

matina la CET Timișoara Sud, aflată în construcție”. Este limpede că aceia care au desemnat titularul invenției nu au știut ce posibilități are întreprinderea de a o aplica, ori — și mai rău — nici nu le-a păsat de acest lucru. Altfel nu se ajungea în această situație. Cum s-o aplice specialiștii și muncitorii de la Dermatina în 1984 sau în 1985 dacă ci abia în 1987 — poate chiar în trimestrul al patrulea, iar aceasta dacă anul va fi respectat! — urmează să fie racordată la sursa energetică de care depinde punerea în funcțiune — abia apoi!!! și, sperăm, fără intruzieri — a stației pilot? Însă poate cineva, la ora actuală, să bage mina în foc pentru eficiența și modernitatea de ultimă oră în 1987 sau în 1988 a rezultatelor acestei invenții al cărei dosar s-a depus la O.S.I.M. în 1981? Or, dacă acesta este ritmul în care se trece de la o invenție la aplicarea ei în producție, este nu numai trist și păgubitor, dar este profund imoral și contrar hotărîrilor de partid, indicațiilor ferme ale președintelui republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, scopurilor patriotice pentru care a cerut în repetate rânduri specialiștilor din toate domeniile să scurteze la minimum timpul de la verificarea științifică a unei idei valoroase pînă la eficientizarea ei concretă prin aplicarea efectivă în producție. Iată un alt exemplu. Dosarul nr. 108534, datat 30 august 1982 — brevet nr. 85966 — autori: ing. Valeria Cotorobai, ing. Marcu Nicolae, ing. Alexandru Traian Tirnoveanu, ing. Valeriu Munteanu-Recus, ing. Petru Maday — conținînd tot o invenție pentru recuperarea unor materiale plastice, are o soartă și mai ciudată. Ministerul Industriei Ușoare, mi se spune, a numit ca titulari întreprinderea industrială de stat PRETIM și întreprinderea SPUMOTIM, ambele din Timișoara. De ce două unități? Interlocutoarea nu știe, n-a înțeles nici dînsa, ori poate face din delicatețe, gîndindu-se tocmai la vreun lucru pe care îl știe. „Dar — continuă — amîndouă întreprinderile au refuzat lucrarea. Așa se face că la 13 noiembrie 1984, ministerul a adresat Centralei industriale a pielăriei, cauciucului și încălțămintei rugămîntea să analizeze situația și să numească alt titular. Este tot ce va pot spune”. Sigur că într-un roman fluviu ar putea să fie interesant, ba chiar izvoditor de relații și întîmplări interesante asemenea raport între un minister și o centrală industrială subordonată lui. Atragem însă respectuoasă atenția celor în drept că toate cele de mai sus nu sînt luate din literatura beltristică, ele sînt pur și simplu fapte reale, din viața cea mai nefestiv de reală. Așa încît, nefiind vorba de vreun roman încheiat de autor, în care nimeni să nu mai poată interveni, aici se poate, se cuvine și credem că se impune intervenția factorilor responsabili pentru a reda vieții din care au izvorit asemenea invenții pulsul vieții, fiindcă, odată intrate în dosare, unele din ele par a fi părăsit viața...

Tovarășul ing. Elena Braga ține să remarce „interesul cu totul deosebit manifestat pentru recuperarea materialelor refofosibile de către cercetătorii Institutului de cercetări pentru pielărie și mase plastice din București și de colectivul Catedrei de industrie textilă din cadrul Institutului politehnic Iași, în frunte cu șeful catedrei, prof. dr. docent Gheorghe Chiriță, și decanul, prof. Aglae Chiriță. La Institutul bucureștean, vreo 70—80 la sută din invenții sînt consacrate recuperării de materiale, iar între cei mai frecvenți și prestigioși autori de invenții — prin valoarea invențiilor — sînt cercetătorii din institut, în frunte cu directorul acestuia, ing. Dumitru Popa, la al cărui nume se cuvine să adăugăm: ing. Agripina Fica, dr. ing. Viorica Trandafir — dînsa are 92 de invenții pentru recuperarea resturilor din piele — și inginerii Gheorghe Popa, Maria Constantinescu, Ioan Brădescu. Institutul își va construi în următorii 2 ani 18 stații pilot pentru recuperarea resturilor din piele, cauciuc și mase plastice. În prezent au asemenea stații la tăbăcăriile minerale din Corabia și Jilava, precum și la întreprinderea de piele și încălțămintă «13 Decembrie» din Sibiu și la întreprinderea de blănuri «Vidra» din Orăștie”. Interlocutoarea

îmi arată fișele brevetelor cu nr. 87739 (publicat la 29 august 1979) și 75017 (publicat la 12 iunie 1981). Invențiile acestea se aplică și înseamnă utilizarea unei pudre de collagen, în primul caz, iar în al doilea a ceea ce tovarășul ingineră Elena Braga numește hidrolizat de collagen, ambele produse fiind obținute din resturi de piele crotălită. Cele două grupuri de autori încep cu același nume: Viorica Trandafir. „Cam atîta pot să vă spun — încheie amabila interlocutoare — dosarele din 1982—1983 conțin în multe cazuri invenții, sînt și brevetele, dar n-am apucat încă să le publicăm, urmează să apară în numerele viitoare ale buletinului, așa că nu vorbim despre ele.” Se aplică, nu se aplică, au fost refuzate de titulari, toate acestea le vom putea, eventual, afla și discuta după ce paginile respective ale buletinului vor ajunge la o tipar-niță care se încadrează impecabil tocmai în ritmul pentru a cărui schimbare sperăm că pledează cele de mai sus.

Activitatea de invenții are la bază, desigur, un joc al imaginației oamenilor, dar jocul acesta implică un ritm al existenței prelungit firesc și în etapele tehnice ulterioare ideii, ritm pe care nu-l putem denatura fără pierderi. Paradoxal, nu? Pentru că totul a pornit de la un gînd, de la nimic altceva, vor zice unii. Așa că nu poți pierde nimic echivalent cu ceea ce n-ai avut. Iată că lumea a evoluat: ceea ce n-ai avut poți, în schimb, să pierzi. Numai în aparență este paradoxal. Gîndul este o idee. Cînd ea poate produce dacă o aplici la vreme, făcînd altfel pierzi. Uneori enorm.

DORIN GHERGHINESCU

Am fost o zi învățător

Grea colectarea, dar și mai grea recuperarea

Ideea mi-a venit la o ședință cu părinții. Nici unul dintre cei prezenți nu a dorit să dea o mină de ajutor învățătoarei Cocuța Niculescu la transportul materialelor strînse de elevii clasei I D de la Școala generală numărul 27 de pe strada Mașina de Piine. Asta din comoditate sau, probabil, se bănuia ceva. Respectivetele materiale erau strînse cu grijă și mîgălate de către elevi și depozitate, în clasă, în tot felul de pungi și sacose. M-am oferit să le transport la centrul de colectare. Nu singur, am fost sfătuit de către învățătoarea Cocuța Niculescu. Să vă mai ajute cineva. Munca este migăloasă. În cazul în care o să aveți norocul să vi le primească o să trebuia să alegeți, cînd este vorba de deseurile textile, cele de bumbac de cele cu înlocuitori, iar în cazul jucăriilor și materialelor de plastic vor trebui separate elementele metalice. Și apoi va trebui să fiți atent și la cîntar! De cele mai multe ori sîntem păcăliți și la acest capitol... N-am ascultat și vineri după-amiază încercat cu cîteva zeci de kilograme m-am prezentat la centrul numărul 18 de pe Petricani. În ciuda faptului că era în timpul programului, scria clar că respectiva unitate funcționează între orele 9 și 17, un lacăt proptit chiar la intrare aducea la cunoștință că în respectiva curte este pustiu. Un bătrînel trăgînd după el un căruț, încărcat cu un frigider vechi, a fost bucuros să intre în vorbă. Taică, a spus acesta, eu stau mai demult. Astăzi a fost închis toată ziua. Cei de pe aici vin după bunul lor plac. Haideți că vă ajut și eu. Puneți cîteva sacose lingă frigider, că mai este ceva loc, și să mergem pe lingă lacul Tei. Mai cunosc eu un centru. Acolo unde tramvaiul o face la dreapta. Noi o s-o luăm la stînga. Poate să avem noroc acolo. Zis și făcut. Am încercat cît am putut căruțul bătrînelului și, după aproape o oră, am ajuns pe strada G. Moisil, lingă o lăptărie, unde își are loc un

centru de colectare. Nu am aflat numărul fiindcă, în afară de firma albastră scrisă cu alb și de programul afișat, nu mai scria nimic. Și, aici, aceeași situație. Lacătul și un lanț îmbrățișau poarta. Călauza, „prietenu” cu frigiderul, mi-a explicat că așa stau lucrurile. Se deschide cînd se deschide și se primește după bunul chef al gestionarilor. Bătrînelul, amabil, m-a condus cu căruțul pînă acasă și mi-a dorit succes pentru a doua zi. Am depozitat pungile cu materiale plastice acasă împotriva comentariilor principalilor membri ai familiei și, fiindcă aveam și hirtie, am dat o fugă cu două colete de maculatură în piața Obor, unde știam că există o tonetă pentru așa ceva. La prima, cea de lingă piață, era scris cu litere stîngace și pe o bucățică de carton: „Sînt la rulota de lingă cantina uzinei de Mecanică fină”. Îmbrățișez cele două colete și dau fuga acolo. Închis. Un alt anunț ne aducea la cunoștință că cel care ar fi trebuit să fie prezent este plecat la cealaltă rulotă... De frica scandalului de acasă, am pitit cele două colete de maculatură la gheana de gunoi, le-am acoperit cu niște ziare ca să nu tenteze pe nimeni și m-am întors victorios spunînd că, în sfîrșit, am rezolvat o parte din problema... A doua zi, după ce am pus pachetele în doi saci, am luat-o din loc. La Petricani era deschis. O femeie brunetă așezată la o masă sub un pom, rontînd semințe m-a luat în primire fiindcă am îndrăznit să spun că și cu o zi în urmă am trecut pe la respectivul centru: „Ce, tovarășe? Omul nu are voie să se îmbolnăvească și el?! Se strică el fierul — dar oamenii! De la ce școală sînteți? De la 27. Haideți să vedem ce aveți că așteaptă cei cu acumulatorii. Hirtie. Numai atît? Nu preluăm așa cantități mici. Să vedem cît aveți. 13 kilograme și 600. Cînd am fost la școală am vorbit cu directoarea. Ce, dumneavoastră n-ați fost atunci? Să se aducă cantități mari. De ce? Fiindcă ce s-ar întîmpla dacă ar veni fiecare elev, sau profesor, cu cîte 10—13 kilograme? Ar trebui să se completeze tot atîtea formulare. Și unde ajungem noi scriind atîta?! Și, apoi, formularele sînt foarte mari. S-ar consuma foarte multă hirtie. Pe noi ne interesează cantități mari. Ce mai aveți? Plastic? Nu primesc așa ceva. Da, avem. Dar uitați, acolo în colț, cum stau plasticele. Auziți dumneavoastră, ne cere să-l predăm curat și spălat. Dar cum să fac așa ceva cînd, aici, nu avem nici măcar apă să ne spălăm pe mîini. Nu, zău, nu mai insistați. Plasticele nu le pot lua. Și așa nu am ce face cu ele. Se murdăresc în timp; se pune praful și nu pot să le bat ca pe covoraș. Și, apoi, ce să fac cu ele?! Să le duc să le spal în lac? Să pun pe cei patru copii ai mei, care și așa mă ajută destul, să spele, cum mi s-a spus odată, plasticele în lac? Așa, ca să-l murdăresc și să mai dau de vreo dandana. Nu, tovarășe, eu nu fac așa ceva. Vă duceți dumneavoastră la centrul celălalt sau dacă nu, pe Splaiul Independenței. Acolo unde avem noi întreprinderea. Acolo-l centru principal pentru plastice. Luați tramvaiul pînă la Unirii și de acolo mai luați ceva pînă la întreprinderea noastră. Acolo, chiar lingă abator. Ceva mai sus. Nu aveți mult de mers pe jos. Zău, nu mai insistați și puteți să mă reclamați unde vreți. Mă cheamă Maria Scăunaș și să-i spuneti și tovarășului director că ni se cere imposibilul. Nu avem nici un fel de condiții. În schimb ni se cere ba una ba alta. Și, apoi, la cirpe să știți că nu primim decît bumbac. Bumbac curat. Să fie ales, fiindcă n-am să stau eu să-l separ. Nu vă pricepeți? Mai chemați pe cineva. Uitați, și așa am pierdut destul timp cu dumneavoastră și așteaptă cei cu acumulatorii și căruța cu anvelope. Vă iau de data aceasta hirtia dar să nu mai veniți cu așa cantități mici că nici nu mai stăm de vorbă. Dar, cum trec eu? 13 kilograme și 600. Noi lucrăm cu cifre rotunde. Uitați cîtă chitanță v-am completat! Nu este păcat de atîta hirtie? Vă trec 13 kilograme. Face 7,80 lei. Să-mi dați restul de la 10 lei! Vedeți ce incurături îmi faceți! Acum nu aveți rest. Păi eu, tovarășe, ce să fac?! Spune și matale! Dacă fiecare ar face așa eu unde aş ajunge. Mai bine nu vă luam hirtia. Dar am vrut să vă ajut.

Din cioburi de sticlă:

Sticlă nouă, și mult mai ieftină

Înainte de a-l invita la cuvânt pe directorul comercial al Centralei Industriale Sticlei și ceramicii fine, Ion Șendroi, se impune o scurtă introducere. Ne-am obișnuit să credem că, luând din magazin o sticlă de vin sau un borcan cu dulceață, ceea ce ne interesează e, în exclusivitate, conținutul, destinația ambalajului fiind, de regulă, lada de gunoi! O asemenea mentalitate, de care sintem cu toți vinovați, e fundamental greșită, intrucît cioburile reprezintă, veți afla imediat, o sursă importantă, valorificarea lor putînd (și trebuind) să conducă la substanțiale economisiri de materii prime (sodă calcinată, feldspat etc.) și energie. În aceste condiții, dat fiind faptul că pretutindeni, deci și la noi, moderne procese tehnologice de fabri-

care a sticlei prevăd utilizarea în proporții tot mai mari a cioburilor, colectarea acestora se cuvine privită cu maximă responsabilitate, ea fiind o îndatorire cetățenească de prim ordin. Chiar dacă ponderea cioburilor provenite din colectări a crescut în ultimul timp, prin duplearea în practică a indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la 16,5% în 1980 la 37,1% în 1984 și la 36,3% pe primele 5 luni ale anului în curs, în domeniul respectiv rămîn, după cum veți deduce și din dialogul care urmează, încă destule de făcut. Considerăm că epoca ezitărilor și a tatonărilor a fost depășită. E momentul, sincer vorbind, să discutăm mai puțin și să facem mai mult!

Avantaje limpezi pentru toată lumea

— Stimate tovarășe director Șendroi, am vrea să ne explicați în ce constă avantajul utilizării cioburilor în industria sticlăriei de ambalaj?

— Ele constituie un prețios depozit de materii prime, conținînd nisip cuarțos, sodă calcinată, feldspat etc., etc. Calculul e simplu: folosind cioburi, economisim alte materii prime, nu doar mai greu de procurat, ci și mai costisitoare. — Ne puteți oferi un exemplu concret?

— Firește. Introducînd în procesul de fabricație un volum tot mai mare de cioburi din colectări, întreprinderile centralei noastre au redus consumul specific de sodă calcinată, la o mie de tone de sticlărie, de la 220 de tone în 1982 la 173 în 1984.

— Dar în ceea ce privește cheltuiala de energie?

— Situația e la fel de clară pentru topirea cioburilor se cheltuiesc mai puțini combustibili și mai puțină energie decît pentru topirea amestecului de materii prime fără cioburi.

— Cu cit mai puțin?

— Cu 10 la sută.

— Avantajele sint, credem, limpezi pentru toată lumea. Alțeva: de unde provin aceste cioburi?

— O mare parte, cam jumătate din balanță, o reprezintă cioburile noastre, din industria sticlei, pe care le-aș numi tehnologice. Cum, și la noi, noțiunea de deșeu a dispărut, practic lucrăm fără reziduuri, reintroducînd în procesul de fabricație, făcînd să recircule, toate spărturile. Azi, cantitatea de cioburi tehnologice proprii e, față de anul 1980, sensibil mai mică, de la 250 000 de tone la 156 000. Pe aceste 156 000 de tone contăm, ele sint, cum să mă exprim? sigure, dar depășirea acestei cantități ar fi, nu-l așa, un element negativ, pierderile urmînd să depășească normele admise. Iarășe e simplu: dacă am avea mai multe cioburi proprii, ar însemna că lucrăm prost, ceea ce, firește, nu este cazul.

Ce s-a întimplat

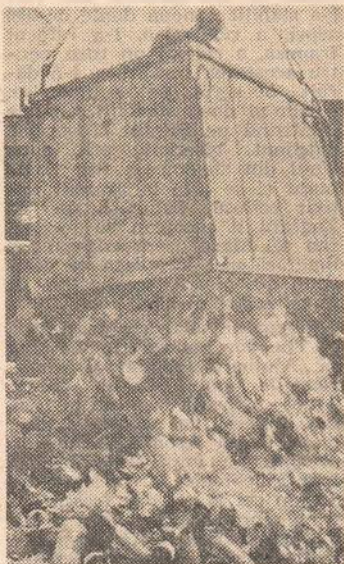
cu „Muntele Roșu”

— A existat, dacă nu greșim, o mare rezervă de cioburi tehnologice la Buzău. Așa e?

— Punerea în funcțiune a instalației de șlefuire de la întreprinderea de geamuri din Buzău a dus la crearea unui stoc uriaș, cifrat la peste 150 000 de tone. Atit era de mare că oamenii ajunseră să-l numească, și datorită culorii, „muntele roșu”. Avea aproape 20 de metri înălțime și ocupa vreo 3 hectare! Din 1982 însă, am început să-l consumăm și el se găsește, în prezent, în curs de lichidare.

— Nu era normal ca buzoienii să-l folosească primii?

— Așa s-a și întimplat. Prin darea în folosință a unei linii de fabricare a buteliilor de sticlă, s-a ajuns, treptat, la utilizarea în proporții tot mai mari a cioburilor, acestea reprezentînd acum peste 95 la sută din amestec. În 1984, de pildă, s-au valorificat la Buzău 12 000 de tone de cioburi, numai cu această materie primă realizîndu-se peste 40 de milioane de sticle. Adaptînd tehnologia, introducînd noi rețete etc., buzoienii au trecut, în 1984, într-o etapă superioară, folosind cioburi în procesul de fabricare a geamului profilat

Fotografii de VICTOR RADULESCU

și a cărămizilor din sticlă pentru construcții. Experiența Buzăului nu e, pe ansamblul C.I.S.C.F., singulară, dar ea se prezintă, fără discuție, drept foarte convingătoare: peste 1 milion de metri liniari de profil și peste 2 000 de tone de cărămizi din sticlă, numai în acest an, dintr-o materie primă care altădată se arunca! Avantajele economice sint, lesne de calculat, uriașe.

— Se procedează și în alte locuri la fel?

— Alte cîteva unități ale centralei, cele din Mărășești, Suceava, Ploiești, Azuga etc., merg în producția de butelii de cioburi. Pînă la 90 la sută. Altfel zis, în ceea ce privește sticlăria de ambalaj, sticlele propriu-zise și borcanele, avem suficiente capacități de prelucrare, specialiștii noștri, împreună cu cercetarea, punînd la punct tehnologiile și instalațiile necesare pentru prepararea, condiționarea și valorificarea tuturor categoriilor de cioburi. Nu spun nici o noutate afirmînd că aceste capacități, puțind prelua și folosi pînă la 200 000 de tone de cioburi din colectare, depășesc la ora actuală volumul colectărilor.

Ritmicitate și calitate

— Tovarășe director, cînd ziceți colectări, eliminați din calcul cioburile tehnologice, nu?

— Le elimin. Mă refer numai la cele care ar trebui să provină din aria altor unități economice și de la populație. Ele ar trebui adunate de Centrala de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile, care are, față de C.I.S.C.F., un plan pe 1985 de exact 198 000 de tone. Scăzînd 70 000 de tone, ultima parte a „muntelui roșu” de la Buzău, rămîn 128 000, din care 79 000 de la furnizorii din sectorul socialist și cooperatist și 49 000 de la populație.

— Cit a furnizat pînă acum C.R.V.M.R.?

— Ar fi trebuit, pe primele 5 luni ale anului, să dea conform angajamentului 45 000 de tone dintr-o sarcină semestrială de 55 300. Am graficul la zi: nu ne-au intrat decît 24 406 tone, adică ceva mai mult de jumătate.

— De unde provine această nerealizare?

— În industrie, din cîte cunosc, problema e ca și rezolvată. Principalul furnizor din acest perimetru, M.A.I.A., cu 50 000 de tone, s-a achitat sau, scotînd că fabricile de conserve abia încep să producă, se va achita. Nerealizarea provine de la populație. De altfel,

pentru cele 49 000 de tone de la această oră, contracte ferme!

— Directorul întreprinderii de articole de sticlărie București, cea mai mare din țară, ne spunea, cam în aceeași idee, că multe I.J.R.V.M.R.-uri îi sint datoare!

— Avem și noi situația la care se refera inginerul Grigore Togan: din 960 de tone de cioburi contractate pentru 1985, I.J.R.V.M.R. Caraș-Severin n-a furnizat pînă acum nici un kilogram! I.J.R.V.M.R. Călărași, cu 1 080 de tone angajate, a trimis doar 34! Sint, e drept, și întreprinderi care lucrează bine, cele din județele Dimbovița și Bistrița-Năsăud și-au îndeplinit și depășit planul, dar marea majoritate sint în restanță. Giurgiu, de pildă, are un plan foarte mic, 417 tone, știți cit a livrat pînă acum? 10 tone mari și late! Sibiu, Caraș-Severin, Maramureș etc. stau la fel de slab. Dacă ritmicitatea livrărilor e o problemă, care perturbă buna desfășurare a producției, calitatea e o alta.

— Adică?

— Chestiunea cantității e, de acord, vitală, dar și cea a calității e foarte importantă. Uneori ne găsim în situația de a refuza transporturi pentru că cioburile au un grad de impuritate care le face practic inutilizabile! Dopuri, capsule, sirme și chiar pietre! Procentul de impurități admis e de 3 la sută, dar el atinge uneori și 25 la sută! Noi am realizat instalații de omogenizare, spălare și curățare a cioburilor, dar acestea vin cîteodată atît de „amestecate” că trebuie să le sortăm manual, ceea ce implică, firește, și timp, și forță de muncă. Se uită un lucru elementar: că noi, sticlarii, topim la o temperatură la care fierul rezistă. Noi nu sintem, cum par să creadă unii furnizori, siderurgiști! Și-ar mai fi ceva. Trebuie să producem sticlă colorată, pentru bere, de pildă. În amestecul acesteia merg orice fel de cioburi. Dar mai avem și sticlă semialbă, sticlele de pepsi,

cele de lapte, borcanele de conserve dintre care multe ies la export. Ei bine, aici nu mai merg cioburile colorate, dar de primit, le primim oricum, nesortate, de unde o serie de dificultăți tehnologice.

— Asta ca un deziderat, nu?

— Firește. În acest moment, cantitatea primează. Dar de ce n-am putea, gîndesc, să facem amîndoi pașii deodată? Am cîștiga timp. Așa, după ce vom rezolva problema cantității, și o vom rezolva, sper, ne vom trezi cu necazuri la calitate.

Înaltă îndatorire patriotică

— Între atîtea și atîtea probleme legate de cioburi, cantitate, calitate etc., problema numărului 1 rămîne tot colectarea de la populație. Corect?

— E nevoie de schimbarea mentalității. Fiecare trebuie să înțeleagă că aruncînd sticlele goale la lada de gunoi, întregi sau sparte, nu păgubește doar statul, ci se păgubește pe el însuși. Schimbarea mentalității e, se cuvine admis, o treabă grea și tocmai de aceea, pe acest drum, trebuie pus la punct un cadru organizatoric adecvat. Lumea trebuie să înțeleagă cit de mare e pierderea.

— Cit de mare e, tovarășe director?

— Să discutăm la concret. Prin nerealizarea planului de colectări la cioburi s-au consumat, numai pe primele 5 luni ale acestui an, mari cantități de materie primă. Adio! 12 500 de tone de nisip cuarțos, 4 000 de tone de sodă calcinată, 1 600 de tone de calcar, 1 200 de tone de feldspat și așa mai departe.

— Care ar fi valoarea lor? — Fără a mai calcula cheltuielile de energie, cum sputneam mai mari, valoarea lor ar fi de 11 milioane lei.

— 11 milioane care ar fi putut fi economisii!

— Exact. Aici trebuie acționat: cetățeanul să priceapă că, depunînd cioburile, nu face nimănui nici un cadou, ci contribuie la soluționarea unei probleme majore a economiei.

„Experiența Azuga”

trebuie generalizată

— Sintem convinși că, în cel mai scurt timp, se va stabili și cadrul organizatoric necesar. Ne-ar interesa altceva: unitățile centralei dumneavoastră n-au putut întreprinde nimic în acest sens, n-au întreprins?

— Ba da, numai că, în lipsa investițiilor, care revin pe această linie C.R.V.M.F., acțiunile n-au avut decît un răsucet, să-i zic așa, local. La Azuga, bunăoară, directorul Marius Harșia a luat inițiativa instalării a 200 de containere pentru colectarea cioburilor. A făcut și un apel către cetățeni, explicînd că cioburile constituie o avere, demersul a dat rezultate excelente, dar ce e Azuga? Un orașel. În Capitală și în localitățile mari ar trebui întreprins ceva, înființate cit mai multe puncte de colectare.

— În alte țări cum se procedează?

— Nimeni n-a stat cu mîinile în sin, toți și-au creat sisteme eficiente de colectare de la populație. În Elveția, de exemplu, se string anual peste 11 kilograme de cioburi pe cap de locuitor. În R.F.G., 7 etc. În Anglia s-a elaborat chiar un program special numit „Bottle Bin”. În unele țări s-a trecut la colectarea cioburilor de la locuitorii cetățenilor. În Austria, peste 3 sferturi din populație participă, în 1981, la stringerea selectivă a cioburilor etc., etc. Multe din aceste soluții s-ar putea aplica și la noi.

Ce-ar mai fi de comentat? Valorificarea cioburilor în industria sticlăriei e, în urma adaptării și modernizării tehnologiilor, posibilă, ea antrenînd o sumedenie de avantaje economice. Se reduce cheltuiala de materii prime, scad simțitor consumurile de combustibili și energie. Industria e deci pregătită să primească cioburile, spre a le transforma în produse finite, dar între capacitățile ei de prelucrare și livrări rămîne, din păcate, o diferență mare. Care provine, în primul rînd, din dificultățile de colectare de la populație. Se impune, ca o consecință logică, realizarea unui sistem de organizare care să permită accesul comod al cetățenilor la locurile de depunere a cioburilor, sticlelor, borcanelor etc., o astfel de operație fiind, repetăm, o obligație civică și patriotică de mare însemnătate.

OIDIU IOANIȚOIA

Luaiți cei zece lei, ca să nu credeți că ați făcut drumul pînă la noi degeaba și o să treceți, fiindcă vă vād om serios, pe la mine și o să-mi dați restul. Și acum vă rog să mă lăsați! Mă așteaptă cei cu acumulatorii...” Și femeia, după ce mi-a întins cei zece lei, printr-o pauză de semințe, a plecat către cei cu acumulatorii și la căruța de anvelope. ...M-am mulțumit că măcar scăpasem de cele 13,600 kilograme de maculatură iar a-deverința cu numărul 237 parea un trofeu al victoriei. Cu ceilalți doi saci în spate am plecat mai departe către centrul de pe strada G. Moisil. Căldura parcă topea tot plasticul din spatele meu. La respectivul centru ghinion. Lacătul nu se mișcase din loc. Cei de la centrul de lapte mi-au dat detalii. „Astăzi e simbătă și probabil e zi liberă. Dacă nu o fi chemat cu tot felul de treburi pe la centrală...” M-am urcat cu cei doi saci în tramvai plătindu-le, se înțelege, bilet și am început călătoria de la un capăt la celălalt al orașului. De la Tei pînă la Splaiul Independenței. La Lipsșani am mai luat un troleibuz și apoi pe jos pînă am găsit un centru, chiar lingă pod, vizavi de abator. Aveți plastice? am fost întrebat de o tînără. Vă duceți dumneavoastră la centrul de lingă întreprindere. Treceți podul și o țineți pe malul drept al Dimboviței. La o sută de metri de sediu o să găsiți centrul nostru care colectează plastic. Mă conformez. Trec Dimbovița și țîn drumul. Găsesc și mai număr vreo sută de pași așa ca un sportiv la sfîrșitul cursei. Ajung acolo. Găsesc baraca și o femeie care printre andrele mi-a dat consultații. „A, nu la noi. Noi preluăm cantitățile industriale. Cîntarul nostru este mare și se cîntărește cu mașină cu tot. Dumneavoastră aveți cantități mici. În curtea întreprinderii aveți să găsiți ceea ce căutați”. Simțeam că nu mai pot. Îmi venea să arunc cei doi saci în Dimbovița. M-am reîntors, am numărât din nou pașii și am intrat în sediul întreprinderii. Aici am fost preluat de o altă femeie care m-a dus prin toată fabrica acolo unde se macină plasticul. După ce am trecut prin secții (de ce n-ar fi un cîntar chiar la intrare), cei doi saci au fost cîntăriți. 22 de kilograme. Femeia care m-a luat în primire și a trebuit să mă predea unei șefe care avea datoria să întocmească chitanța mi-a spus, așa într-o doară: „Dacă vreți am să-i spun șefei că ați avut o cantitate mai mare. Vă vād supărat!” Și a intrat în birou și a spus așa, ca un mare secret: „Tovarășul a avut 25 de kilograme de plastic”. Oricum, m-am gîndit, făcăm o afacere. Am tăcut. Tovarășul respectiv mi-a completat chitanța cu numărul 1149, în valoare totală de 20 de lei. Ceasul era trecut de 12. Reușisem! Aveam, în sfîrșit, cele două chitanțe care totalizau 27 de lei și optzeci de bani... Directorul întreprinderii Recupere și Valorificare a Materiilor Refolosibile, Gheorghe Popa, mă ascultă, nu-i vine să creadă ceea ce-l povestesc, și își notează într-un carnet întregul traseu: „Avem foarte mari greutăți. Așa ne cere industria. Deșeurile numai din bumbac. Dar, moda bumbacului este acum. Ceea ce ni se aduce sint mai mult fire din polistirenă. Ce se purta cu ani în urmă. Aceste țesături sint acum de recuperat. Noi ne aflăm cu cîteva pași în urma modei. Așa sînd lucrurile, avem băgați bani, să spun așa, într-o cantitate de circa 625 de tone de țesături care sint depozitate la noi și care se degradează. Aceași situație o avem și la anvelope uzate care au ajuns la aproximativ 14 000 de tone. Uzinele interesate parcă au uitat de noi. Incepe să fie o problemă și cu masele plastice”.

SORIN POSTOLACHE

Arhivă și document

O frescă necunoscută istoriografiei noastre

Vizitând în primăvara aceasta muntele Athos, bulgarii Dobrin Pamukov și Nicolai Ghenov publică cu acest prilej un reportaj în revista „Rodoliubie” (Dragostea de neam) numărul 3/1935. Sub una din fotografiile color este dată explicația: „Fresca ctitoricească al lui Ivan Asen II din biserică „Sf. Gheorghe”. În articol se spune că este vorba de vestita mănăstire Zografu, construită în secolul X, de trei frați din Ohrida — Aron, Moise și Ivan Selima — prima pictură a fost realizată de Mitrofan Zografu (secolul XIII), în evul mediu aproape în permanență era locuită de peste 300 călugări, era un puternic focar de cultură, iar biblioteca și acum posedă manuscrise și incunabile de certă valoare. Referindu-se la biserică principală a mănăstirii (Soborul), care poartă numele „Sf. Gheorghe”, se precizează că sint pictați diferiții sprijinitori ai mănăstirii milenare, cei trei frați, țarul Ivan Asen II (1218—1241), bulgarul Ivancio Altăparmakov din Vidin (cu banii lui s-a reparat biserică și repictat în 1817) și alții. Din istoriografia bulgară (Istoria na Balgaria, tom. III, Sofia, 1982,

p. 166—168; Ivan Duicev, Tar Ivan Asen II. 1218—1241, Sofia, 1941, p. 26—27) aflăm că, după bătălia victorioasă din martie 1230, de la Klocotnița, împotriva bizantinilor, cind despotul Epirului, Theodor Comnenul, este luat prizonier, țarul bulgar anexează pe moment zona muntelui Athos, petrece cinci zile la Zografu, căruia îi acordă privilegii, danii, constind mai ales din aur, argint și pietre prețioase.

Uitindu-ne cu atenție la fotografia reprodușă (în pisanie este: „Ioaniță Asen țar Bolgarskii...”), în stînga acestuia, pe aceeași frescă, este portretul unui personaj care poartă coroană și cu explicația „Ștefan Voevoda Moldavskii ctitor Dobrovecii i Kaprianskii i obnoveitelj sea obiteli”. Este vorba deci de marele domn al Moldovei, Ștefan cel Mare (1457—1504), ctitorul mănăstirilor din Moldova, Dobrovăț și Căpriana, și care a reinnoit (obnoveitelj) și inzeștriat (obiteli) mănăstirea Zografu. Se cuvine de făcut precizarea că, după lichidarea Imperiului bizantin (1453) și transformarea Serbiei în pasalie turcesc (1459), Țările Române au

rămas singurele ocrotitoare ale asezămintelor bisericesti din întreg Răsăritul ortodox, pină la afirmarea Rusiei ca mare putere europeană. Nu intimplător eruditul rus Porfirie Uspenski afirma în 1845 că „...nici un alt popor ortodox n-a făcut atita bine pentru Athos, cit au făcut românii”. Cu sprijin românesc, s-au zidit din temelie, ori s-au refăcut numeroase biserici (peninsula Calcidica, unde se află Athosul, în evul mediu recunoștea autoritatea otomană, regiunea trecind la Grecia în urma războaielor balcanice, 1912—1913), au fost zugrăvite, s-au ridicat ziduri de apărare, turnuri de veghe, fintini etc., danile constind din moșii, păduri, vii, bălți cu peste, ocne de sare, mori (vezi pentru amănunte: Mircea Păcurariu, Istoria bisericii ortodoxe române, București, 1980).

Ștefan cel Mare a dat o atenție specială mănăstirii Zografu. Din 1466 i-a alocat un ajutor anual de 100 galbeni, din 1471 i-a stabilit o nouă danie de 500 aspri, a renovat-o, i-a refăcut trapeza, a ridicat un turn pentru acostarea corăbiilor, i-a dăruit o serie de manuscrise, icoane și două steaguri, ambele infățișind pe Sfintul Gheorghe, patronul bisericii principale. Unul din steaguri a fost recuperat și se află la Muzeul militar central. Calugării de la Zografu îl socoteau și pe Ștefan cel Mare drept ctitorul și binefăcătorul lor, ceea ce reiese și din pisania explicativă de lângă portretul său.

Se cuvine să facem precizarea că Theodor Bodogae în lucrarea sa „Ajutoarele românești la mănăstirile din Sfintul Munte Athos”, apărută la Sibiu în 1940, face referiri la această frescă, unde Ioniță Asen II îl are în dreapta pe împăratul bizantin Ioan Paleologul, iar în stînga pe Ștefan cel Mare, dar fresca nefiind reprodușă n-a putut fi cunoscută și fructificată de specialiști. Consider că pentru criticii de artă este interesant și acest portret al lui Ștefan cel Mare de la Zografu, care comparat cu cel de la Neamț, Dobrovăț, de la Sfintul Ilie de lângă Suceava, de la Pătrăuți și mai ales de pe Evangheliarul de la Humor, va imbogați cu noi valențe literatură de specialitate.

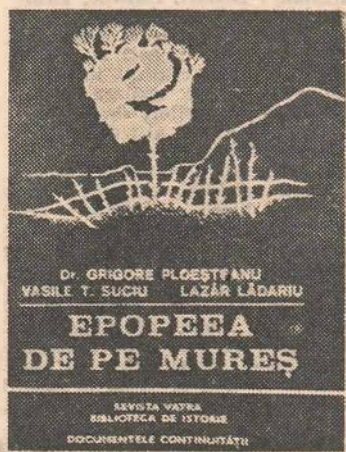
Înainte de-a trimite această notă spre marele public m-am consultat cu fostul meu coleg de facultate, binecunoscutul medic-istoric Nicolae Stoicescu, care m-a informat că, împreună cu profesorul Virgil Căndea, pregătește pentru tipar (Editura Enciclopedică și Științifică) lucrarea „Tezaur cultural românesc aflate peste hotare”, unde repun în circuitul științific alte numeroase valori românești uitate sau necunoscute.

Ca modernist, mi-am permis numai să semnalez această frescă, cu portretul marelui domnitor, atit de bine reprodușă tehnic în revista bulgară mai sus amintită, și să incit pe specialiști la aprofundarea problemei. Găsesc că este o datorie firească a oricărui istoric.

NICOLAE CIACHIR ■

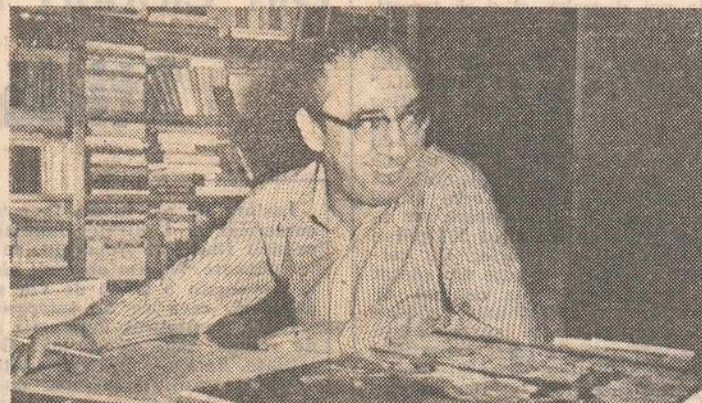
O carte pentru neuitare

A iesit de sub tipar la Tg. Mures, în Biblioteca de istorie a revistei Vatra, Epopoea de pe Mures de dr. Grigore Ploesteanu, Vasile T. Sucu, Lazăr Lădăriu. Și în acest volum găsim urma vieții unui om, scriitorul Romulus Guga. Cartea cuprinde documente, memorii de război și povestiri ale unor participanți la „epopeea de pe Mures”, care reconstituie eroicele lupte purtate de armata română și de populația civilă, după 23 August 1944, pentru infringerea și izgonirea armatelor hitleristo-horhyste de pe pământul udat de Mures și de Tirnave, rupt din trupul patriei. Personajele cărții sint infanteristi, artileristi, transmisionisti, grăniceri, vinători de munte, medici și sanitari, bucătari și gornisii, po scurt soldați ai armatei române. Cunoaștem cuvintele de ordine: să se păstreze linia frontului, să se înainteze cu orice pret. Deslușim în paginile cărții cum în cadrul acestor acțiuni generale s-a luptat pentru un colt de munte, pentru un pod, un oficiu postal, o fabrică, un riu, un depozit, o șosea, un bot de deal, o fintină, o școală, o uzină

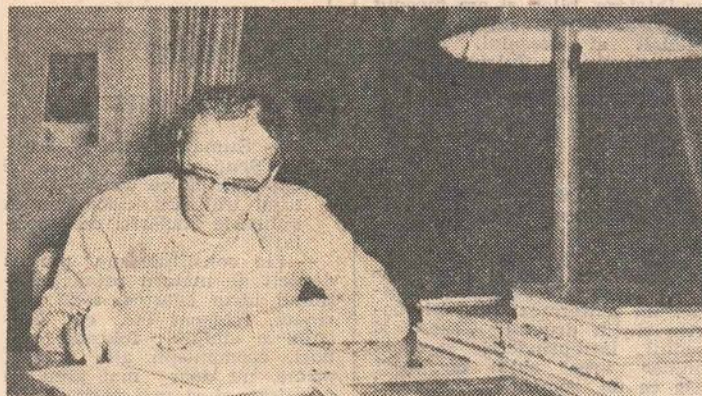

electrică, un spital, o gară... Ințelegem concret că abnegația și eroismul înseamnă să nu moară nici un ostaș cu spatele la dușman, înseamnă schiie de brand, să măninci numai seminte de floarea-soarelui și dovleci cruzi, înseamnă singe și fum și pământ răscolit, eroi inormintati fără copirșeu, a te inrola voluntar, să înaintezi sub o ploaie de foc... Notiuni auzite de multe ori capătă conturul înțelegerii noastre profunde: a forța un riu, a cădea la datorie, a apăra

REGHINA VĂRVICI ■

Într-un atelier al ineditelor

Ca orice oltean plecat de-acasă, Vasile Blendea, cu foarte mare greutate s-a decis să-și schimbe buletinul său de Peștișanii Gorgului cu cel de Colentina Bucureștiului. Și chiar dacă de atunci a trecut multă vreme, Vasile Blendea cind spune „acasă” totdeauna se gindește la casa cu pridvor proptită într-un zimbet de pământ la marginea Peștișanilor, cu ferestrele spre Hobița, unde oricind doi bătrâni sprijiniți într-o poartă de lemn mingiata chiar de marele Brâncuși îl așteaptă să vină oricind. Vasile Blendea a plecat de-acasă cu o desagă de merinde și, asta nu-i nici un fel de poveste, cu un aparat fotografic, cel mai ieftin pe care l-a găsit și acela plătit în multe rate lunare. De atunci Blendea nu s-a mai despărțit niciodată de aparatul fotografic. Aparatul l-a ajutat să-și termine facultatea și să-și croiască drum prin lume. Cu el a început s-o cucerească și să ne cucerească. Iar noi am avut șansa de a-l cunoaște pe Blendea. Cu o discreție aproape supărătoare, Blendea a reușit, iertată să-mi fie exprimarea, în universul intim al generației noastre. A imortalizat pe peliculă tot ceea ce a întâlnit. Prin ochiul artistului, prin obiectivul său fotografic a trecut o lume. Mii — asta ca să nu spun sute de mii de clișee — sint rostuite și așteaptă drumul către noi, într-un apartament de pe Colentina transformat în laborator. Într-un laborator, o zic multi, al ineditelor. Și, din cind în cind, cu talentul unui magician, Vasile Blendea scoate pe rind, așa ca o taină, așa ca un poem de mare preț, cite o imagine. Imagini de mare valoare care te tulbură. Vasile Blendea, în atelierul său al ineditelor, are de toate. Și scriitori, și artiști, și plasticieni, și ziariști, și pe colegii săi de la televiziune, și oameni ai muncii, și orașe, și sate... Are, cum am mai spus, ilustrată, fără să greșesc, mai toată generația noastră. Și, aranjate într-o ordine aproape perfectă sute de mii de clișee formează o zestre pe care Blendea a pregătit-o pentru generațiile viitoare. Și, acum, ca o bucurie a sufletului, Vasile Blendea a deschis la Academia „Ștefan Gheorghiu” o expoziție de ineditate cu același subiect: Marin Preda. Și marele scriitor ne aduce de peste ani un zimbet. Și cit de rar zimbete Marin Preda. Și zimbetul acesta rar a fost ghicit și imortalizat pentru totdeauna de Vasile Blendea. Iar din acel atelier al ineditelor de pe Colentina, Blendea ne-a adus ca dar zimbetul lui Marin Preda ca valoare de unicat, acum, în această inflexiune de anotimpuri cind se implinesc cinci ani de cind „Cel mai iubit dintre pămînteni” ne-a zimbet pentru ultima oară...

SORIN POSTOLACHE ■

PACE !

Proiect de monument aparținind lui SIMION TATU ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Nu credeam să-nvăț a muri vrodată ; Pururi tinăr, înfășurat în manta-mi, Ochii mei nălțam visători la steaua

Singurătății.

Facerea lumii

Trăiam în neștire
și muream în neștire,
eram luminați de întuneric
și eram conduși de haos,
n-aveam nici lună și nici stele
și ceața ne înconjură.
Dar a apărut el
și suflarea lui a risipit ceața

și ochii lui au scintilat
în noaptea veșnică
scilpind lucruri
pe care le știam cu toții
dar nu le puteam spune.
În prima zi Eminescu a făcut
„Lacul”
și am fost cuprinși de emoție
și a fost noapte și a fost zi,
ziua întâi.
În a doua zi el a făcut
„Împărat și prolețar”
și ne-am revoltat împreună cu el

și a fost noapte și a fost zi,
ziua a doua,
În a treia zi a făcut
„Serisoarea III”
și ne-am simțit mindri
și a fost noapte și a fost zi,
ziua a treia.
În a patra zi el a făcut
„Floare albastră”
și ne-a înconjurat tristețea
și a fost noapte și a fost zi,
ziua a patra.
În a cincea zi Eminescu a făcut
„Epigonii”
și am simțit un gust de cocleală
și a fost noapte și a fost zi,
ziua a cincea.

În a șasea zi a făcut
„Mai am un singur dor”
și ne-am îngândurat
și a fost noapte și a fost zi,
ziua a șasea.
Iar în a șaptea zi, Eminescu
s-a odihnit și a făcut
„Luceafărul”
și ne-am dat seama
că nici nu mai avem sentimente
ca să putem cuprinde
un asemenea poem
și a fost doar zi, zi veșnică
și atunci am înțeles
că a apărut un nou univers :
universul Eminescu
pe care universul cel vechi
se va strădui zadarnic să-l
ajungă,

zadarnic, cu toată expansiunea
lui.
Iar când Eminescu a vrut să
moară,
noi toți ne-am adunat și i-am
spus :

«Oh, rămi, rămi la noi,
Te iubim atât de mult !»
Și el ne-a ascultat ruga
și a rămas cu noi pentru
totdeauna

Și de atunci, când avem vreo
bucurie,
alergăm la Eminescu,
când avem vreo necaz
tot la el ne repezim,
când avem vreo întrebare
el e cel care ne răspunde.
Vorbim cu el în fiecare zi
și el va sta mereu la căpătîiul
nostru,
mereu, mereu...

ION OBOT ■

Suplinind o armată de redactori

Cu câteva luni în urmă a apărut un nou volum — XI — din monumentală ediție Eminescu începută înainte de război de Perpessiciu și continuată în vremea noastră de un colectiv condus de regretatul Al. Oprea. Deși îi privim cu grațitudine și respect pe oamenii de cultură implicați în această operă de restituire — care parcă nu mai ia sfârșit —, ei ni se înfățișează ca pitici din țara imaginată de Swift, agitându-se ineficace în jurul lui Gulliver adormit.

Încă n-am reușit să inventariem și să preluăm complet fabuloasa moștenire spirituală eminesciană. Marele poet, cunoscut de fiecare român încă înainte de-a învăța să scrie și să citească, rămâne totuși doar parțial cunoscut, chiar și savanților, deoarece creația sa genială coplescește prin vastitate și profunzime.

Volumul XI cuprinde, după cum ni se explică în prefață, aproximativ jumătate din articolele publicate de Mihai Eminescu între 17 februarie 1880 și 31 decembrie 1881 în ziarul *Timpu*. Este perioada în care poetul funcționează ca redactor-șef al publicației sau, mai exact spus, ca redacție, deoarece puternicul sentiment al responsabilității și, în același timp, incapacitatea de a transfera altora sarcinile dificile îl determină să suplinească de unul singur o întreagă armată de redactori.

Avem deci în acest volum doar o scurtă secvență din activitatea publicistică a lui Eminescu, activitate care, la rândul ei, reprezintă o parte nelăsată din opera sa. Și totuși, trebuie să recunoaștem că puțini dintre noi ar reuși, chiar și printr-o strădanie de-o viață, să scrie acest volum XI, să producă o cantitate egală de creație intelectuală.

Intrucit ziarul *Timpu* era, după cum se știe, principala publicație a Partidului conservator, articolele poetului din cursul anului 1880 se bazează

pe Programul întocmit de Emanoil Costache Epureanu, președintele acestui partid în perioada respectivă. Se „bazează” în sensul foarte larg al cuvântului, deoarece Eminescu, respectând doar cadrul general, își face cunoscut, cu ocazia fiecărei intervenții, tot modul său de-a gândi. El critică, în mod sistematic Partidul liberal aflat la conducere, dar trebuie să ne amintim că avusese o poziție intransigentă față de autorități și în perioada de guvernare a Partidului conservator, ceea ce demonstrează o inflexibilă independență de gândire. Capacitatea sa de-a se obiectiva se dovedește, printre altele, în momentul săvîrșirii atentatului împotriva primului-ministru, I.C. Brătianu, cînd poetul scrie:

MOMENTUL EMINESCU

„E un semn de statornicia principiilor și instinctelor noastre conservatoare dacă atentatul îndreptat în contra d-lui Brătianu ne-a indignat mai mult și mai adînc decît pe chiar amicii săi politici”. Acest interes față de principii constituie, de altfel, o dominantă a personalității lui Eminescu. Pe el îl preocupă mai puțin un caz sau altul ; dincolo de situația imediată vede întotdeauna un sens general. Atitudinea sa n-are nimic demagogic, ci reprezintă un fel de-a fi. Tocmai de aceea polemizînd cu diferite publicații din epocă, precum *Românul*, *L'Indépendance roumaine* sau *Bukarester Tagblatt*, redactorul-șef de la *Timpu* creează impresia că ridică de jos o furnică și o studiază cu lupa. Convingerile lui Mihai Eminescu — respectul față de tradiție, încrederea în steaua poporului român, cultul nunciilor —, departe

(Continuare în pagina 15)

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Romanul ediției integrale

Nici cinci ani nu ne mai despart de momentul comemorării centenarului încetării din viață a lui Eminescu. Nici cinci ani nu ne mai despart de momentul în care se va împlini o jumătate de secol de la apariția celui dintîi volum a ceea ce trebuia să fie și începe să devină o realitate — acel *corpus eminescianum* — cum năzuia Perpessiciu să fie ediția sa critică începută în 1939. Ne va aduce 1989 — după cinci decenii — împlinirea unui proiect care a fost rînd pe rînd realitate elocventă, vis și himeră ? Ne va aduce 1989 materializarea aceluși gând în care Perpessiciu a crezut cu o superbă tenacitate chiar cînd puterile sale omenești îl părăseau, iar puterile oculte ale altora, izvorite din incompeten-

tenței sale, nu-i mai puțin, adevărat că însăși asumarea lui și înfăptuirea pînă la volumul al șaselea inclusiv reprezintă un moment nepreche în cultura noastră. Cînd deschidea cel de-al șaptelea volum al *Opere*, apărut în 1977, la șapte ani de la trecerea în neființă a lui Perpessiciu, Al. Oprea trasa „romanul ediției integrale a operei lui Eminescu”, vorbea de faptul că Perpessiciu era, în momentul cînd scria prefața la cel de-al treilea volum al seriei: „fără ezitări, optimist, de o siguranță, în temeritatea sa, care nu cunoștea granițe”. Așa a și rămas, chiar atunci cînd, începînd de la cel de-al patrulea tom, asupra lui s-au abătut toate ranchiunile neînțelegerii, incompetenței, invidiei, lipsei de dragoste pentru cultura românească. N-o să le amintim : dar cicatricea lăsată de acea notă (anonimă) care în 1952, criticînd volumul patru, cerea pur și simplu ca ediția să fie luată din mîinile lui Perpessiciu și încredințată unui colectiv nu poate fi ștearsă. Lăsase urme în sufletul atât de pur și atât de iertător al lui Perpessiciu, dar îl făcuse să fie și mai tenace, să nu bată nici o clipă în retragere, să meargă și mai îndrîjit mai departe. Mai tirziu, colegi cu titluri academice au căutat și au și reușit să împiedice mersul ediției prin hățiturile unor calcule administrative. Cine s-a gândit vrodată, ne putem întreba, că munca lui Perpessiciu, ceea ce a realizat el pe acest fărîm, își poate afla un echivalent în bani ? Cei ce au cunoscut modestia împrejurarilor sale cotidiene de viață, cei ce privesc placa memorială a unei locuințe unde pînă la moarte și-a pefectat existența sa de adevărat monah își dau seama că toate aceste calcule nu erau în fond decît mizerabile manipulări îndreptate nu împotriva unui om, ci a ființei culturii românești.

(Continuare în pagina 15)

VALERIU RĂPEANU ■

lubirea de frumos

Erou și poet

Citesc documentele epocii lui Mihai Viteazul cel dintîi în zori de epocă modernă dintre români ce are viziunea întregului acestui neam latin aici în Carpați pe care l-a cercetat din vatră în vatră în cele trei mari provincii ale sale, pentru care s-a și jertfit pînă la urmă aproape tot atât de tinăr la numai patruzeci și patru de ani ca și Eminescu. Eroul a pregătît drumul poe-

tului de-a bate pe jos pămîntul acestei patrii una spiritual de-a cerceta precum o făceau în vechime profeții suferințele, strigătele din durerea inimii ale celor față de care va da socoteală înainte de toate, în eschaton.

Iată-l adunînd pămînt din toate provinciile românești la douăzeci de ani, într-o urnă pentru a-l cinsti la Putna pe Ștefan cel Mare.

Cel mai dureros buchet ce nu se ofilește pentru că îl hrănește lacrima și roua și picătura de singe și sudoare pămîntul călcat de tălpile Logosului intrupat în istorie pentru a deveni pămîntul unei Patrii ce va înflăcări de-a

pururi inimile generoase și a dincii ale tuturor copiilor ei.

Iar calea bătăuă de erou și poet devine drum deschis pentru mulțimi ce-și vor urma păstorii jefuitori de sine ajunși prin sacrificiul propriei vieți să lumineze în noaptea nădăjduirilor tuturor. Iar jertfa lor pentru că a fost pe urmele Logosului intrupat în istorie, jertfa lor pentru că a putut rosti cuvintele din rugăciunea unui dac, cuvinte de foc ce au putut arde și pe buzele lui Mihai ca și pe ale lui Brâncoveanu și Bălcescu precum au ars cu nouăzeci și șase de veri în urmă pe buzele istovite ale lui Mihai Eminescu :

Ș'aceluia, Părinte, să-i dai
coroană scumpă
Ce-o să anunțe căinii ca inima
mi s'o rumpă
Iar celui ce cu pietre mă va izbi
în față
Îndură-te, Stăpîne, și dă-i pe
veci viață.

Mincat de ciini a fost trupul
lui Mihai Viteazul pe cîmpia
Turzii cum spune Iorga din istorie,
lovit cu piatră în față a plecat
Eminescu. Dar Patria este
mereu vie și întreagă în sufletele
noastre pe urmele lor așa cum
au fost ei pe urmele de foc ale
Logosului intrupat și în istoria
poporului român.

IOAN ALEXANDRU ■

Insemnări de lectură

Lirica fervorilor spirituale

Ultimul volum al lui Cezar Baltag, **Dialog la mal** (Eminescu, 1985), ni-l arată pe autor preocupat de configurarea unei mitologii a spiritului și, în sens larg, a condiției umane. Grave fără a fi morocănoase, profunde fără truisme lirice, versurile sale au o rigoare desăvârșită și, în ciuda tăieturii impecabile, o fervoare care imblinzeste abstracțiunile și sensibilizează ideologia poetică. Poemele lui Cezar Baltag sînt rodul unei imaginații cenzurate: demonstrația lirică cere exact atîta discurs de cit are nevoie. O incursiune în fenomenologia creației presupune, bunăoară, enunțuri limpezi și epurate de orice fast lingvistic: „Iată, îți dau un cuvînt / și cu el îți dau lumea / și nu-ți cer nimic / numai / să îți minte Cuvîntul. // Atîț” (**Dialog la mal**). Esențializarea poemelor vine în prelungirea unei preocupări mai vechi a autorului, cam de la **Unicorn în oglindă** încoace, prin asta înțelegînd nu obscurizarea sintactică a versurilor, ci o concentrare maximă și eficientă a sugestiei în raport cu discursul poetic. Incifrarea, cită este în lirica lui Baltag, înseamnă infuzie de cultură (simboluri, sugestii mitologice și cșoterice), distilare și intelectualizare a emoției, înaltare în fapt a realității la un grad superior de percepție. Totul e proiectat, printr-o simbolică omogenă a materialității, la dimensiunile ample ale destinului uman. După ce gestul poetic și limbajul au întemeiat lumea, acestea investighează posibilitățile de a accede la fizionomia pură a spiritului prin străbateră diverselor avataruri. Cea mai frecventă experiență pe care o inchiupie poetul e cea a arderii, sugerată fie prin ipostaza spiritualității nealterate (aurul, lumina ca emanație a soarelui), fie prin aceea a regenerării (focul), amîndouă căi de transfigurare a realului în esență imuabilă. Chiar cînd vizunea dizolvării este apocaliptică, impresia e de metamorfoză sublimă, de convulsie luminoasă: „Să ajungi la Casa / care își inghite / porțile // Să deschizi ușa care își ascunde / pragul // Să treci pragul / care îți fură umbra / să sui în turnul cel mai înalt și să fie / pivnița // Să strigi // Să vină la tine o sută / de castelani cu făclii / aprinse // Să nu știi care e stăpînul și care stafia // Să afli // Să fugi și săbiile adevărului / în foc să te mistuie // Noaptea / cu oase-de flăcări / să-ți lămurească făptura” (**Ca aurul**). Metamorfozele realului sînt, așadar, un mod de a purifica ființa, de a revela latura durabilă și elevată a spiritului intruchipat cel mai adesea într-o elementaritate simbolică (gheață, aer, piatră, ou). Aflat într-o continuă ascensiune, într-un elan euforic asemănător unorii aceluia proclamat în **Cununa de aur**, însă cu altă motivație aici, eul poetic din **Dialog la mal** intruchipează în fond nevoia de demnitate ontologică și de orgolioasă regăsire în neantul oglinzii. Răsfîrîngerea, figură poetică proprie autorului, revine în aceste poeme ca un mod de proiecție în universalitate prin ardere fenomenală și esențializare. O superbă poezie, **Vis ontic**, inchiupie tocmai o astfel de eternizare a ființei prin supunerea la apocalipsa diafană: „Mă așez pe un pat / care se evaporă // Trag perdeaua / unui geam care curge / aprind o lampă / și camera se pulverizează // Dar visez un vis / în care obiectele sînt / un vis în care / omul / Rămîne”. **Dialog la mal** face încă o dată dovada unui poet de primă mărime.

Casa Zenobiei - Ipotești
pictură în ulei de VASILE MUREȘAN MURIVALE

Prea puțin sunet pur și aproape nici o imagine cristalină aflăm în schimb în poemele lui Mircea Ciobanu din **Vintul Ahab** (Eminescu, 1984). Lirica sa e mai convulsivă, în sensul exploziei materialității, cultivînd cu osebire viziunile încrinate și experiențele purificării prin supliciu universal. În latura aceasta, versurile continuă de fapt mai vechile obsesii ale poetului, dar formula e nițel diferită: extincția, purificarea prin penitență, degradarea realului sînt înfățișate pe un ton mai apăsător psalmodic și într-un discurs impregnat de narativitate. Melodicitatea are o notă de tînguire discretă, iar ritmica repetiției sporește impresia de stingere iminentă. Universul poeziei lui Mircea Ciobanu pare o epifanie, o dezarticulare grotescă a tiparului sacru. E o lume măcelărită și populată de fantasmă care, într-o atmosferă viscoasă, uleioasă, ridică sugestia cataclismului la dimensiunea spectacolului funambulesc: „Gura / fratelui tău stă deschisă de ieri — și-năuntru / limba i-o vezi cum lucrează cu spor, / limba lui, măscăriciul mărunț cu veșmint singerieu / zvircolindu-se vesel și fără simbric / între tavanele gurii și dinții / sfărîmători” (**Crotona după Laertios**). Sînt multe sugestii culturale în această poezie, mai ales în excepționalul poem **De profundis**, unde supliciu ceremonial se amestecă cu melancolia tragică a solitudinii. Ființa călătorește, aidoma unui arheu, prin lumea sa lăuntrică, proiectată în superbe imagini ale degradării, fastuoase și tenebroase totodată. Devitalizarea treptată, popularea realului cu himere malefice, sintaxa amplă, impresia de tărîm expulzat din ordinea firească a timpului amintesc de **The West Land** a lui Eliot. Iată un frumos fragment despre infrigurarea spiritului pe marginea prăpastiei: „Spun acum un cuvînt despre moarte, / cum îl îngaim pe o margine stearpă de ripă, / cum mi se-arată / turma bătrînilor șerpi — și e frig, și ninsoarea / iarăși se-aude — și iarăși, mîhnit și cu făclie strîine, / cel mai bătrîn dintre toți, mi se-arată / Sugrumătorul de Saba”. E în tot acest univers sacrificial o experiență pascaliană (în latura ei etică), aceea a purificării prin suferința asumată, și una a transfigurării ontologice (în latura existențială), a despuierii ființei de fenomenalitate. O excelentă **Elegie** sugerează foarte bine această desveșmintare progresivă, această despovărare de carnalitate. În poezia lui Mircea Ciobanu, spiritul e în permanență hătuit de realitate, mai cu seamă cînd aceasta ia o înfățișare fetidă, semn al pervertirii și umilirii: „De unde / vin mîncătorii aceștia de leșuri? / Din hrubele morții, din brumele ei, unde iarba / crește cu firul subțire și spelb, chiar din frigul // putreziciunii, de-acolo, din muntele / veșted de carne care se clatină / greu într-o parte și altă / și nu se mai năruie” (**Hoitarii**). Deslușim în această poezie o întregă fiziologie a suferinței și, desigur, o dramă spirituală ce poruce din macularea lumii prin fatalitatea nașterii. Tot ce se îndepărtează de substanța originară poartă stigmatul păcatului. În tensiunea acestei hărțuiri metafizice stă întreaga substanță a liricii lui Mircea Ciobanu, un poet care trebuie citit de fiecare dată cu respect și interes.

RADU G. ȚEPOSU

PROZA

O carte cu merite și cu farmec

Prin **Trecerea**, Ion Butnaru a creat un roman în tradiția ardelească cea mai pură, de la Slavici la Robreanu și, apoi, prin Pavel Dan, la Titus Popovici, Ion Lăncrăjan sau, în cazul de față, mai aproape de tapetele lui Ion Brad, care, în **Descoperirea familiei**, conduce prin decenii destinele unei familii numeroase, de la bătrîni la strănepoți. Tot așa, aici, cu eroii numeroși ai noamului Gruia, ale cărui obirșii, de la chiar poalele simbolicului Deal al Obirșici, se pierd, parcă topite, în mitologie. De fapt, sub însemn simbolic, romanul debutează cu o viziune pe care Tata Moșului, întiul pomenit dintre Gruieni, o are sub un copac semet, pomenindu-se față în față cu danțul șolmanelor, alegorie ce revine, ca argument atavic, la încheieturile principale din arhitectura romanului.

Cuprînzînd eroi mulți, din destine apropiate sau total opuse, romanul are acțiune precipitată, inghițind, capitol după capitol, mari înbucături de timp. De la Tata Moșului, saltul se face la Ilie Gruia, care, pe frontul Galiției, dezertează din armata chezaro-crăiască. atunci cînd România intrase în războiul pentru răntregirea pămîntului strămoșesc, ajunge pe meleaguri ucrainene, la parte activă la revoluție și la consolidarea puterii sovietice, după care, luat de valul evenimentelor dramatice, se reîntoarce în satul natal, spre sfîrșitul ultimei conflagrații mondiale, adînc marcat de teribilele avataruri. Apoi, la 23 August și la perioada imediat următoare, cînd fratele său, Petre Gruia, face „afaceri” mai mult păguboase, stringînd un capital, derizoriu în anii inflației postbelice, pe care-l numără după o aritmetică romantică: „Va să zică zeru-l zeru; va să zică nula-i nula!”... În fine, după trecerea satului prin întovărire, Iancu Gruia, unul dintre mulții copii ai lui Petre Gruia, tînr la abia douăzeci de ani, după ce încercase să devină constructor, apoi aviator, se reîntoarce în vatra satului și, descifrînd contradicțiile ce frămîntau așezarea rurală, dă asaltul pentru colectivizare. Prin Iosif, Ionim, Arsene Gruia, prin soții, cumnați, nepoți, familia sa respiră în medii diferite, în sat și la oraș. Este meritul lui Ion Butnaru de a călăuzi bine destinele eroilor, în cea mai mare parte a acțiunii; dintre aceștia, Ilie, Petre și Iancu Gruia sînt chiar memorabili: ca artă a personificării și ca miraj, ca poezie a biografiei lor epice. Se rețin cu acurată tandră eroi și eroine fulgurante, de lunecare ușoară prin negura acțiunii: ca Dora Matei, ca tandemul de învățatori, ca milițianul trufas dar omenos etc. La fel, în echiapa „negativilor”, cum s-ar spune, Arpăsanu, cu soția și fiica sînt un triunghi plastic alcătuit, cum de altfel și magistratul Romulus Stănescu.

În roman se discută politică, și pitoresc și amatorist, ca în **Morometii**, la fierăria lui Iocan. Numai că aici sîntem în Ardeal, și teoriile se izbesc de capul betonat al țaranului, mai încăpățînat și mai conservator. O culoare dialectală suflată cu înțelepciune lunecă rareori în exces lexical, păstrînd de cele mai multe ori farmecul zicerii, cu detașare suav ironică.

Am citit cu gîndul și inima cartea aceasta și m-am bucurat că sînt cărți frumoase, chiar dacă critica nu le consimțea la valoarea și seriozitatea lor. Păcat că, spre final, cînd drama ruperii de conservatorism și trecerea prin flăcările revoluției ar fi putut constitui ele însele un roman de înaltă tensiune, etapele sînt parcurse cam repede și cam expozitiv. Aici, poezia care învâluie ca un halou epica poematică a romanului cedează unor întarsii teoretice. E o parte a romanului care poate fi reluată, rescrisă, retopită într-un volum separat, pentru că, piină la capitoalele finale, **Trecerea** este un roman viu, autentic, frumos și ispititor.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU

MUZICA

Muzicianul grădinar

La cei 72 de ani pe care i-a împlinit în aceste zile, maestrul **Ion Dumitrescu** se ocupă tot de grădinarit, vorbind astfel în cel mai larg sens al cuvîntului. S-a înrîuit de breasla compozitorilor o viață întreagă, destelenind drumuri grele — într-o vreme în care trebuia să umbli cu o băgare de seamă prin hătisuri — crescînd și îngrijind cu o adevărată dragoste de grădinar tinerele văstare, care, iată, au dat rodul mult așteptat, devenind muzicieni de seamă ai României, dar și ai Europei; într-un cuvînt, el s-a preocupat pînă la sacrificiul de sine, de grădina muzicală, creatoare a noilor valori românești.

Destinul său s-a confundat, ani de-a rîndul, cu soarta Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, din anul 1954 cînd a fost ales în calitate de Prim Secretar și mai apoi ca Președinte. A fost o vreme cînd marele **Paul Constantinescu**, bunul său prieten, era imbrîncit spunîndu-i-se — tocmai lui! — că era un „reprezentant tipic al formalistilor”; ori cînd lui **Theodor Rogalski** i se refuzau cele „Trei dansuri românești” — astăzi celebre — ca fiind pline de „influențe cosmopolite”, implantate în folclorul nostru. În acele timpuri, nefaste pentru cultura noastră, Ion Dumitrescu a fost tocmai **omul potrivit la locul potrivit**, el apianînd neînțelegerile, apărînd prin toată personalitatea sa bunul cel mai de preț al muzicii românești: **identitatea națională**. A mai existat un timp, prin 1962, cînd eliberat de sub povara ideilor proletcultismului, creatorii — și în special cei tineri — doreau ca totul să fie negat, totul să fie uitat, totul să se transforme; experimentele muzicale, unele mai ciudate ca altele, erau în

plină efervescență, în dauna totală a **melodiei**, a cursului normal al muzicii și nu mult a lipsit să cădem din lac în put. Același Ion Dumitrescu, cu calm și înnăscut tact pedagogic, a știut să orienteze corabia compozitorilor pe un drum firesc, să valorifice în mod creator și cu pietate comorile trecutului nostru și să ofere posibilități mari și nesperate intru afirmarea adevăratelor valori contemporane, punînd deci, virtos, umărul, la edificarea unei școli naționale componiste situate la un rang superior, care își avea rădăcinile în folclorul nostru, în genala valorificare a muzicii populare orînduite prin scriitura enesciană și legată de prezent, de contemporaneitate, prin mlăditele tinere, serioase, pline de talent și care aveau la bază studii aprofundate.

Ion Dumitrescu nu este însă doar un teoretician. El a dovedit cu fapta, adică prin creația sa, patriotismul și ercuzările sale de neclintit, în ceea ce privește folosirea limbajului național, ancorat în universalitate. Începînd cu muzica simfonică, din care cităm cele trei Suite pentru orchestră (1938, 1940, 1944) și continuînd cu Poemul pentru violoncel, cele două Piese pentru orchestră, Simfonia I-a în fa major, Preludiul simfonic, Concertul pentru orchestră de coarde Simfionetta, trecînd prin extrem de bogata muzică de teatru compusă pentru marile realizări ale Naționalului bucurestean — unde a delînut și calitatea de dirijor între 1940 și 1947 — abordînd și muzica de film (de neuitat partiturile sale pentru „Nepoții gornistului”, „Desfășurarea” și „Munții Retezat”), păsînd cu vioiciune și prin genul muzicii corale, oare cine n-a ascultat și n-a jubit cîntecul „Mărăcinul”, în diversele sale variante, și ajungînd pînă la cea mai înaltă și cerebrală treaptă a muzicii, genul cameral, în care strălucește și astăzi „Cvartetul în do major închinat păcii” (1950). Ion Dumitrescu a exemplificat pe deplin nu numai marea sa talent componistic, nu doar profundele sale cunoștințe, dar a dat întreaga măsură a **artistului-cetățean**, adică a creatorului care merge în pasul vremii, în spiritul aspirației umane din care face parte, în speta a societății noastre socialiste. Iar înaltele distincții, titlul de Maestrul Emerit al Artei, Premiile de Stat (1949 și 1954), Premiul George Enescu al Academiei R. S. România, ca și Ordinul Muncii clasa I (1963), Ordinul „Meritul Cultural” clasa I (1966) și Ordinul „Tudor Vladimirescu” clasa I (1969), constituie toate, o urmare firească a preturii artistilor noștri, dată de către Partidul și Statul Român, care se răsfîrînge nemîijocit asupra muzicienilor de seamă ai Patriei. În aceeași ordine de idei, alegerea lui Ion Dumitrescu în calitate de Membru Corespondent al Academiei de Arte Frumoase de pe lîngă Institutul Frantei, ca și decernarea aceleiași calități, din partea Academiei „Tiberiada” din Roma, a venit tocmai să ateste faptul că o creație valoroasă, se situează nemîijocit în spiritul universal, orice valoare fiind în primul rînd națională, ea bun al poporului din care emană, dar — în același timp — universală, ea făcînd corp comun cu gîndirea aflată de întreaga planetă Pămînt!

CLAUDIU NEGULESCU

CAP LIMPEDE

● „EMINESCIANA”. Muzeul Literaturii Române organizează azi, orele 18, o manifestare literar-muzicală omagială, menită să marcheze împlinirea a 96 de ani de la moartea lui **Mihai Eminescu**. Cuvîntul introductiv va fi roștit de Petru Creția. Actorii Matei Gheorghiu și George Paul Avram vor citi un fragment mediat din dialogul dramatic eminescian „Pacea pămîntului viu s-o cer”. Vor fi ascultate, în comentariul lui Doru Popovici, lucrări muzicale inspirate de creația poetului.

● **EVOCARE MARIN PREDĂ**. Muzeul Literaturii Române a organizat în cadrul tradiționalei manifestări „Rotonda 13”, evocarea „Marin Predă

— Contemporanul nostru”, prilejuită de împlinirea a cinci ani de la dispariția marelui scriitor.

A prezidat acad. Șerban Cioculescu.

Au fost invitați să vorbească: D.R. Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, Al. Piru, George Bălăiță, Valeriu Cristea, Mircea Dinescu, Nicolae Manolescu și Eugen Simion.

● Incitant, variat și util pentru toate categoriile de cititori este cuprînsul noului număr al **Revistei de istorie și teorie literară** (nr. 4/1984, unde-i... sincronia de altădată?). Studii de referință despre poezia română din sec. XVII (Dan Horia Mazilu), Heliade Rădulescu (Dan Mănuță), I.L. Caragiale (Ștefan Ca-

zimir), V. Voiculescu (C. Ungureanu), despre **Pașoptismul și cultura germană** (Paul Cornea), relația sacru-profani în „hermeneutica ideii de literatură” (Adrian Marino), despre Canteimir (Mihai Moraru), **Filosofia poststructuralistă a lui Derrida** (Ioana Em. Petrescu) sau despre poezia arabă clasică și lirica trubadurescă (Grete Tarter), un profil George Bălăiță semnat de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, prima parte dintr-o suită de confesiuni ale lui Eugen Coșeriu, două texte privind fenomenul capitalei literare (Pierre Rivas și Manfred Gsteiger), șase scrisori inedite ale lui Camil Petrescu către G. Călinescu, prezentate de N. Mecu, un savuros comentariu al lui Ma-

rin Sorescu pe marginea unor cronici românești, verificate din sec. XVII—XVIII, un articol despre Mario Vargas Llosa, redactat de Coman Lupu, precum și o serie de polemici cu ținte diferite, semnate de Aurelia Rusu, Cătălina Velculescu, Stela Toma și, bineînțeles, Aristarce.

● Alte puncte de reper din sumarul aceluiași număr al **Revistei de istorie și teorie literară**: un admirabil eseu al lui Mihai Șora (**Despre două feluri de a fi atenți**), ce cuprinde, în stilul recunoscut al autorului, considerații de profunzime privind folosirea creației: răspunsurile lui Cezar Baltag și Florin Mugur la întrebările „De ce scriu? În ce cred?”; continuarea dosarului cu „Cazul Lucian Blaga”,

Din cărțile lunii precedente

● **Nicolae Dragoș**: De veghe la anotimpuri (Editura Eminescu). Poezia de acum a lui Nicolae Dragoș trece printr-un anotimp liric extrem de interesant și semnificativ pentru evoluția unui poet din marea generație a lui Nicolae Labiș: pe măsură ce ea își asumă (sau trădează) un mai mare dramatism interior, lirismul lăsându-se strâpuns de săgețile interogațiilor și neliniștilor conștiinței, expresia poetică se simplifică și se înalță la demnitate stilistică a sugestiei și laconismului, împinse, de la explozie spre implozie, până la concentrarea extremă a poemului într-un vers. În „Vară amurgind” („anotimpul” caracteristic al volumului) poetul „aude” tipatul amintirii care cade din frunzișul trecutului: „Cade frunza... țipăt surd... / Graba lumii n-o aude. / Amintirea din trecut / Urcă-n lumi necunoscute /... / Cade frunza din trecut... Doar eu țipătul-i aud?” Această laconică „artă poetică” împrumută haina în aparență simplă a pastelului: cită simplitate, atita concentrare lirică în stare să facă auzită căderea frunzei din trecut. Concizia este aici expresia unui atașament profund la lucrurile esențiale: „Poezia a rămas și în concepția de azi a poetului — scria Al. Piru — un gest prin care străbatem înfinițel timpul, dăm durată existenței. Nicolae Dragoș se afirmă ca un poet în totul remarcabil al magiei trecutului afectiv”. Trezind prin ani „putred de amintiri” poetul opune perisabilității lucrurilor și clipei efemere durabila existență întru poezie.

O poezie se intitulează „Autoportret” dar ea portretează de fapt un vis vechi al poezilor dintotdeauna a căror invincibilă încredere în cetatea inexpugnabilă a cuvintului a biruit toate „creațiile” marilor vanități de o clipă. „Zidit adine cu sufletu-n cuvint”, poetul va scrie câteva tulburătoare poeme patriotice confirmând astfel, odată mai mult, că melancolia reflexivității și conștiința unui destin aparte („un fel de duh prin cer cutreierind”), pot fi, în chip subtil și profund, compatibile cu o puternică și necomună vocație a lirismului civic care, s-ar zice, subordonază vocea personalității unei chemări mai înalte. Dar cea mai înaltă și mai complexă expresie a poezicului, poezia patriotică nu pretinde decât autorilor minori topirea eului lor sărac (de fapt instrăinarea și dispariția lui) în temelie ei bogate și solemne; din contra, în cazul poezilor cu marcată și originală personalitate, ființa lor spirituală se regăsește, distinctă și îmbogățită, în chipul patriei. Adevărata poezie patriotică vorbește despre patria care ne ține dar și despre aceea pe care noi o conținem: „Ca să ajungă până la mine / Singele arbore neli-niștit al inimii / A urcat, mereu, amenințat cu înghețul / Prin venele veacurilor. / Cu el s-au scris poemele de izbândă / Cu el s-au scris poemele jertfelor / Lumina lacrimii pe ruinele singelui s-a clădit. // Patria însăși poartă-n simburii / Din care au răsărit, una după alta, zilele ei / Guștul și culoarea singelui // Atunci de ce mă întreb / Despre adevărul de la sine înțeles / Despre culoarea literelor / În care se odihnesc /

(Pentru o clipă, pentru veșnicie) / Versurile mele?”. La acest adevăr „de la sine înțeles” nu ajung decât poezii autentice, în zilele autentice ale vieții lor creatoare: restul e... sociologie.

● **Sorin Preda**: Parțial color (roman, editura „Cartea Românească”). Un roman potrivit spuselor autorului, despre dragoste și singurătate, dar, e bine să precizăm, cel care vrea să iubească și cel ce se simte singur este un tinăr. Fragil și puternic, sensibil și frivol, sceptic, prematur blazat și lăsând să se întrevadă din când în când un idealism lipsit de șansă, tinărul erou al acestui foarte interesant roman traversează în fapt o „criză de ideal” ca să nu spun, pur și simplu, de adaptare. Căsătorit, trăiește ca un musafir în familie, profesor la o școală populară de artă, are necazuri pricinuite de rigori al căror sens îi scapă. Pus, nu-i așa, de viață, să joace un număr de „roluri” tinărul le împrumută masca, dar, în fapt, le amână. Romanul însuși este scris, din această pricină, într-o semnificativă confuzie a timpurilor: fapte întâmplate în prezentul biografic al eroului se văd trecute, sistematic, în viitorul narativ, chip de a sugera că ele s-au întâmplat dar mai ales s-ar putea petrece. Tot o formă de aminare este și instabilitatea sentimentală a eroului, un don Juan ale cărui aventuri erotice sînt lipsite de „donjuanism”: febra căutării și puterea de a trăi cu pasiune într-o deziluzie perpetuă... Pînă la urmă, se vede că tot romanul — parțial, „metaromanul” — este o formă de aminare a vieții, iar crizele nevrotice ale personajului, sînt expresii ale unui refuz.

Prin contrast cu mediocritatea vieții ce i se propune, eroul visează ceva mai înalt, un orizont existențial superior: de aceea scrie, de fapt, romanul căci, așa cum arată Freud (citată în paralel cu un terestru dr. Victor Pauchet), „există un drum de întoarcere ce duce de la fantezie la realitate: este arta. Artistul este în același timp un introvertit care frizează nevroza”. Eroul este totodată și naratorul din roman. Se poate ca, în fine, toată această „aventură” romanescă să-și conțină propria parodie: naratorul se comportă urmînd indicațiile lui Freud cel mult citat. În rest, cartea lui Sorin Preda se citește cu interes și are, pe bune porțiuni, densitate epică și chiar fluentă narativă. Unele scene sînt memorabile, astfel incit „metaromanul” este adesea înghițit de „povestire”, analiză și descriere, spre satisfacția cititorului mai refractar la experimentele de ultimă oră. Firește, o anume detașare de materia narată (dealtfel comună tuturor noilor prozatori), o privire, dacă nu de sus, de la distanță a universului imaginat semnificativă, poate, încercarea de dezimplificare, acea aminare de care am vorbit. Dar din această distanță dintre narator și naratiune, dintre romancier și personaje sale — printre care el însuși, subiect și obiect al cărții — izvorăște o anume ironie și chiar o causticitate amărui, un umor crispant care dă de bănuț, neliniștește: nu spunea Marcel Duchamps că „l'humour est la politesse de desespoir”? Umorul din „Parțial color” poate fi un refuz al unei anumite

disperări dacă nu chiar amănarea ei în alt... roman.

● **Mihai Coman**: Mitos și epos (editura „Cartea Românească”). „Nu știu cite din conceptele științelor umanistice au un conținut clar și bine precizat, dar sînt convins că, între toate, unul dintre cele mai confuze și nesigure este acela de mit” (subl. n.) — scrie pe la începutul solidului său studiu antropologic Mihai Coman. O frază emblematică, în care modestia tinărului cercetător în fața unei imense biblioteci imposibil de epuizat este repede contracarată de orgoliul specialistului care și-a străbătut, pragmatic și fără superstiții, cîmpul investigației. Într-adevăr, de un studiu pragmatic — id est, bazat pe funcționalitate operatorie a fenomenelor — este vorba în foarte interesanta sa carte, plină de rezumate, sinteze de mare folos, bine articulate, precum și de o serie de disocieri, distincții, puneri la punct și reformulări originale despre „aventura” mitului, legendei, poveștilor populare etc. Ideea cel mai frumos demonstrată și expusă elegant în mai multe capitole din carte este că spațiul manifestărilor folclorice este un domeniu democratic, ce nu admite, la o privire pragmatică și funcționalistă, ierarhiile, necum „aristocrația” genurilor. Ca atare, mitul și celelalte sînt funcții determinate de contexte și nu realități, epice stabile ale căror conținuturi imobile, încremenite de o viziune ierarhică piramidală se găsesc, de fapt, într-o permanentă mobilitate și într-un dinamism perpetuu. Această tinerțe veșnică și proaspătă a unor străvechi fenomene de cultură devine, într-adevăr, mai izbitoră în urma pasionantei călătorii pe care Mihai Coman ne-o înlesnește în lumea mitului, legendei și basmului popular. Firește, ca după orice călătorie ne întoarcem — îmbogațiți — acasă: la M. Eliade și ceilalți...

C. STĂNESCU ■

● **MIRCEA CIOBANU** — Marele scrib, colecția „Cele mai frumoase poezii”. Editura Albatros. Antologia editată în colecția „Cele mai frumoase poezii” este de fapt un volum de sine stătător, fiindcă selecția a devenit principiu constructiv. Marele scrib este de aceea un discurs întemeietor, un poem vast și unitar, despre lucruri și ființe ce prind viață și trăiesc prin rostirea inspirată a unui mare poet. Volumul are o excelentă prefață, în realitate o introducere în poezia lui Mircea Ciobanu, semnată de Magdalena Popescu.

● **TIA ȘERBANESCU** — Cumpărătorii, Editura Cartea Românească. Cumpărătorii este un mic roman, dens și acut, despre o criză de conștiință, grețată pe o criză de vîrstă și afectivă, scris tăios, cu un sarcasm bine dozat.

● **B. ELVIN** — Colțurile cerului, Editura Eminescu. Sub acest titlu paradoxal, B. Elvin publică o carte incitantă, de analiză pătrunzătoare și senzuală totodată, în linia lui Camil Petrescu, pe istoria unei iubiri rele suprapunîndu-se o atență radiografie socială și morală.

MIRCEA IORGULESCU ■

Armonia eminesciană

Eminescu — Dialectica stilului (C.R., 1984) se intitulează cartea lui Theodor Codreanu care se ocupă de ceea ce Tudor Vianu numea „armonia” eminesciană. Autorul declară a nu fi urmat pe Gilbert Durand cu structurile antropologice ale imaginărilor, nu a dat atenție specială perspectivei diacronice a stilurilor colective, întrucît creația nu-i nici o întoarcere, nici o repetiție a unui model primordial, ea depinde de conformația fiecărui individ, de capacitatea lui de a percepe și asimila, de a cunoaște realul. Cunoașterea are loc, după Kant, în niște cadre, timpul și spațiul, forme apriorice ale intuiției pure. De aceasta știa Eminescu. Încă din 1921 un anume George Anagnostache într-o publicație din Cleveland-Ohio și după el doctorul Ygrec în **Adevărul literar și artistic** au susținut că ar fi o legătură între Eminescu și teoria relativității a lui Einstein. Afirmarea a avut ecou în studiile lui George Munteanu și are acum în cartea lui Theodor Codreanu. De fapt Eminescu luase cunoștință nu de teoria relativității, care nici nu era formulată în timpul vieții sale, ci numai de un principiu al termodinamicii, principii entropiei, descoperit în 1865 de fizicianul german Rudolf Clausius. Nu știa însă de „Jumea lui Minkowski” cu patru dimensiuni, în care spațiul nu se poate separa de timp, incît este problematică dacă a avut năzuința cunoașterii „în simultaneitate”. Theodor Codreanu pune prea mare preț pe însemnările fiziografice ale lui Eminescu, note de curs sau de lecturi, foarte rar reflexii filosofice personale. Trimiterile la diverse manuscrise fără indicații asupra contextului derutează. Dealtfel autorul nu le-a descoperit singur în manuscris, ci în culegera **Fragmentarium** de Magdalena D. Vatanianu și în notele și comentariile edițiilor Aureliei Rusu din **Operele** lui Eminescu. Nu mai spun că nici cele 667 de note plasate la sfîrșitul cărții nu trimit toate la texte direct, ci la intermediari, la Clara Dan și nu la Herman Rorschach.

Theodor Codreanu nu știe că articolul **Fințina Blanduziei** este în cea mai mare parte tradus cuvînt cu cuvînt (celebra frază „Schopenhauer e Dumnezeu, Hartmann profetul său”) după Max Nordau, că Auguste Comte (scris de trei ori așa) e în realitate Auguste Comte, că sonetul **Sătul de lucru** este tradus de Eminescu din Shakespeare, știe însă de teoria exploziei inițiale big-bang, de subcreierile lui Sherrington, de teoria confuciană tcheng ming, de principii complementarității lui Niels Bohr, de **Tractatus logico-philosophicus** al lui Ludwig Wittgenstein și de multe altele. Dă atenție criticului Mihai Cimpoi care a scris în **Steaua** (1983, nr. 1) că sînt asemănări tulburătoare între eroul lui Mărguez din **Un veac de singurătate** Melchiade și Dionis din **Sărmanul Dionis**.

„Portret de fată” pictură de ALEXANDRINA STĂNESCU

Reîntoarcerea operei la personalitate, universul simultan, logosul, „tchen ming”, estetica oglinzii, labirintul de oglinzi, Echo, Hypnos și Thanatos și Archaos sînt cele nouă cercuri ale dialecticii stilului eminescian. Deși rareori se fac valorizări ar fi nedrept să se spună că nu întîlnim la Theodor Codreanu analiză, interpretări, observații și explicări oneroi ingenioase și pertinente. De pildă interpretările poemei **Lucașul**. Ni se spune că ieșirea din sine a stelei-Luceafăr cu dragoste echivalează cu o geneză cosmică, că intrupările lui Hyperion sînt fapte de expansiune a universului, „degradare energetică prin aspirația la viața efemeră, dar totodată apropiere de simetria perfectă a substanței transcendente”, dragostea fiind cea mai înaltă formă de reactualizare a simetriei totale, a fuziunii dintre cosmic și uman. Însă Hyperion e numai stea, pe cînd Cătălina numai om, femeie. Hyperion, exponent al eternității, nu poate deveni muritor, Cătălina, muritoare, nu accede la nemurire. E diferența de a înțelege dragostea ca fenomen, contingență și ca idee, transcendentă. Aș zice că Eminescu rămîne la această antinomie, nu ținde la armonia contrariilor, la o viziune simultaneistă a lumii, cum crede Theodor Codreanu. Mai departe este discutată opinia filosofului C. Noica: „Tot poemul descrie nefericirea generalului de a nu putea prinde ființă aievea”. Hyperion ar fi condamnat, crede Noica, la o „devenire într-un devenire” („mizerie a generalului”, recte a geniului de a rămîne geniu), în vreme ce Cătălina ar reprezenta devenirea într-un ființă, o atitudine deschisă, caldă, față de una închisă, rece. Problema care se pune este dacă putem soluționa în acest fel, incompatibilitatea dintre geniu și omul comun, dacă poemul lui Eminescu are nevoie de o corectare ideologică din perspectiva unei filosofii evdemonologice. Theodor Codreanu caută și găsește în ediția de **Opere** eminesciene, volumul al VI-lea, în comentariile Aureliei Rusu, un fragment din articolul lui Eminescu, **Economie națională**, din perioada studiilor berlineze, publicat integral în **Fragmentarium**, p. 152—171. Se vede de aici că Eminescu nu era un pesimist în viața practică, din moment ce scrie: „Nu e nici un om multămit de-a rămîne etern pe același punct — omul e oarecum naștere eternă. Această devenire eternă află în om o putere numai mărginită. Din această contradicțiune a puterii mărginite și a destinației nemărginite rezultă ceea ce numim viața omenească. Viața e luptă prin care omul traduce destinațiunea sa, intențiunile sale în lumea naturii”. Theodor Codreanu vede în acest text o îndepărtare a lui Eminescu de filosofia lui Schopenhauer. Este însă mai degrabă o apropiere fiindcă și Schopenhauer atribuie geniului un destin, acela de a urmări un scop obiectiv, creația, nu interesul personal. „De aceea, scrie Schopenhauer, numai oamenii cu totul ieșiți din comun, foarte puțini la număr, al căror fond sufletesc serios și adevărat nu se reduce la urmărirea intereselor personale și la lucrurile practice, ci sînt preocupați de scopuri obiective, avînd o valoare teoretică, numai aceștia sînt în stare să conceapă esența lucrurilor și a lumii, deci adevărurile ultime ale existenței, și să le exprime într-un anumit fel”.

AL. PIRU ■

CAP LIMPEDE

unde pledează acum, pro și contra, Mihai Beniuc, Zaharia Stancu, G. Călinescu, Ștefan Iureș, Aurel Rău, Ștefan Gheorghiu, A.E. Bacovschi, Nestor Ignat, Ofelia Manole și Iosif Chisinevschi. În fine, confesiunile lui Michel Butor și episodul VIII din **Teza de doctorat** a lui Mircea Eliade definesc, o dată mai mult, aria largă de preocupări a revistei Institutului „G. Călinescu”. (V. Niță).

● Amețitorul caruselului de himere, menit să întrețină dramatic-sublimile iluzii ale scriitorului, **Efemeridele** lui Mateiu Caragiale sînt deopotrivă un pseudo-jurnal, o cronică piezișă a clipei românești de la începutul secolului XX și o „bancă de date” al cărei fermecător crite-

riu rezidă tocmai în lipsa de criterii. Un nou grupaj din **Efemeride** publică revista **Manuscriptum** (nr. 1/1985) sub îngrijirea confinului matein care este Barbu Cioculescu. Două esuri semnate de Pius Servien (**Artă și limbaj, Știința poeziei**), variante ale poeziei **Maria Spring** de Ion Barbu, comunicate de M. Colosenco, precum și câteva fotografii din albumul poetului, citeva fragmente dramatice, inedite, ale lui V. Voiculescu, publicate de Nicolae Florescu, alte capitole din **Doctrina substanței** de Camil Petrescu, un poem german (**Im Urwald** de Eduard Dorsch) descoperit în arhiva eminesciană, a lături de scrisorile lui C. Conachi, de la 1823 la 1846, care se citesc azi cu firească volup-

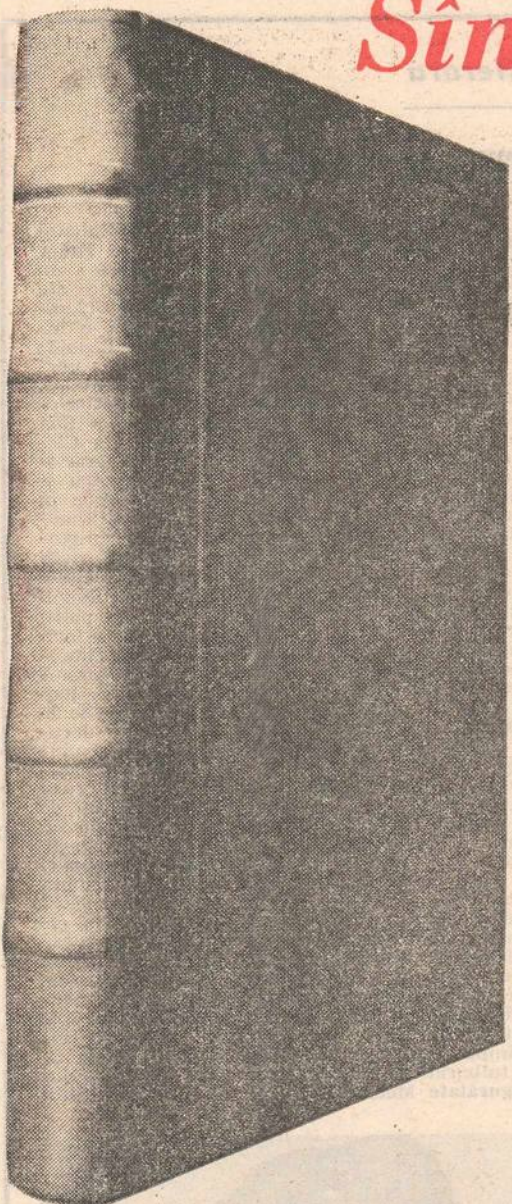
tate, — compun un sumar demn de interes. (Tania Radu).

● **Completare**. Din cronică mea dramatică publicată în numărul precedent al revistei **Flacăra** a fost omis următorul pasaj: „Succesiunea de metafore scenice realizată de Harag György în cadrul spectacolului Livada cu visini de Cehov, montată pe scena Nationalului, tirgumuresan, lasă să se întrevadă dimensiunile universale ale Timpului și Spațiului. În toate acestea, un rol excepțional îi revine remarcabilului scenograf Romulus Fenes al cărui decor se delimitează radical de imaginile scenice tradiționale ale montărilor cehoviene de pînă acum. Prin imaginația sa crea-

toare. Romulus Fenes a extras cu curaj acțiunea piesei din cadrul tradițional al spațiului delimitat de locuință — cameră — livadă — cîmp. În locul livezii, al cuiului de nobili în paragină, el a imaginat un interior modern menit să suzerene într-un mod inimitabil dimensiunile eterne ale Timpului și Spațiului. Succesul regizoral al lui Harag György este de neconcepție în afara acestui superb decor modern, cu rol de simbol dramatic. Minunea scenică de la Tirgu Mures: rajul floral al livezii cu visini cehoviene s-a înfăptuit în realitate din colaborarea a doi creatori de excepție, uniți prin același limbaj al formelor”. (Hajdu Gyözö).

Sînt lucruri pe care nici bom

La 4 aprilie 1944 o bombă a căzut peste clădirea librăriei „Cărtea Românească”...

„Dintre sute de catarge”... Tocmai se lansase ediția de poezii MIHAI EMINESCU, ilustrată de Aurel Bordenache, tușuri de mare finețe ale unui pictor care la 10 ani îi uimise pe profesorii Academiei de arte din Liège, luase premii la saloanele pariziene, pentru a ilustra apoi cu devoțiune operele lui Mihail Sadoveanu și studiile lui Nicolae Iorga. Acum își dădea întreaga măsură a talentului de desenator și gravor.

După incendiu, echipele de salvare au scos de sub moloz câteva din cărțile schilodite.

„Cite oare le vor merge vinturile, valurile?”...

Cîteva imagini au ajuns pînă la noi și, ca prin minune, cîteva desene originale care atestă că pictorul grațificat de Academia pariziană, de cea țeseană și apoi de colegii lui Mirea, la București, este unul din marii interpreți ai poeziei, a alina o culme în stăruința asupra portretului lui „Mihai Eminescu”, rudă îndepărtată de singe, „Luceafăr” îndepărtat și veșnică atracție nocturnă, de marea, spre alte țărături de înțeles și de mister.

„Neînțeles rămîne gîndul ce-ți străbate cînturile, zboară vesnic îngîindu-l valurile, vinturile”...

În imaginea de contrast „Venera și Madonă” pictorul își dă întreaga măsură a talentului. Intregul rotund al luminii cuprins de întunericul ca miez de stare de tentație. Frumusețea este compusă parcă pithagoreic din două emisfere de nedespărțit. Camil Petrescu ar fi ezitat mult în fața antitezei înainte de a o fi părăsit, din ochi, nu și sufleteste.

Gravor de timbre și de monede de argint, sculptor și portretist. Toate au fost doar exerciții pentru eterna întoarcere la Eminescu.

Refugii și retrageri. Amintiri de mari glorii. Cui nu-i place Rafael? Dar plăcerea evocării „fecioarei rafaele” o poate citi numai un mare artist al interpretării.

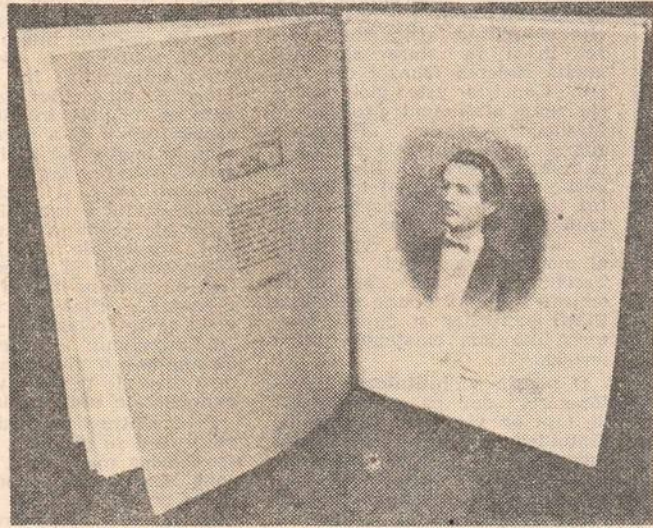
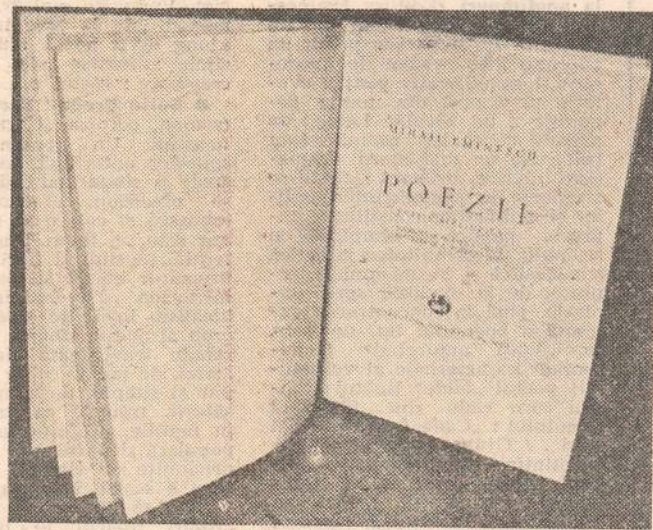
Madona Sixtină este prezentă aici ca spirit, precum amintirea ei în construcțiile lui Salvador Dalí. Numai că Aurel Bordenache, care a știut să refuze cetățenia belgiană pentru că avea „părinți români și o țară”, un om cu o platformă socială și culturală cit un continent, un om care a știut să refuze artificiile ieștine, de protipendadă, a rămas mereu credincios operei lui Eminescu și veacului ei veșnic.

Modalitățile sale academice, ca perfecțiune tehnică, sînt de esență mimate prin starea romantică, mai puțin prin mișcarea, prin agitația ei.

„...De-i goni fie norocul, fie idealurile...”

Rămîne mînunchiul de gravuri, cîteva exemplare din ediția bibliofilă, pregătirile pentru o ediție unică în felul ei, cu miros de hirtie condă și tuș încă proaspăt, care ne amintesc de marile, perfecte iubiri, adevărate, în singurătate.

RADU NEGRU

Poeme eminesciene desenate de penița lui Aurel Bordenache

„Scrisoarea a II-a”

„Luceafărul”

„Mortua est”

„Glossa”

„Scrisoarea a IV-a”

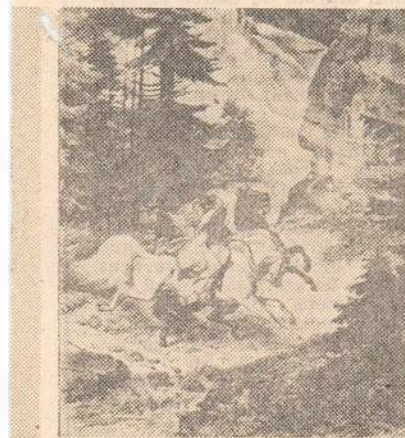
„Melancol

ele nu le pot distruge

„S-a dus amorul“

„Strigoi“

In vara anului 1984, pe cind ofeream explicații unui grup in „Centrul expozițional“ din Copou, o vizitatoare, al cărei nume nu am reușit să-l rețin, mi-a spus că ar putea să mă ajute in obținerea unor date mai precise cu privire la ediția 1944 de „Poezii“ ale lui Mihai Eminescu, îngrijită de M. Toneghiu, cu ilustrații de A. Bordenache. Mă opriseam tocmai la această singură ediție „bibliofilă“ din opera eminesciană, cu câteva date privitoare la ilustrator — informații ce îmi parveniseră de la mama pe care A. Bordenache a pictat-o in anul 1929. Vizitatoarea, impresionată de ilustrațiile ediției, mi-a spus că pictorul Bordenache trăiește retras la Codlea, și mi-a dat adresa.

Povestindu-i mamei cele întâmplate, am determinat-o să-i scrie și, aproape neașteptat, a primit răspuns, ceea ce mi-a dat curajul să-i fac o vizită.

Am plecat deci, la Codlea. In ziua de 12 octombrie 1984, am poposit in casa unde locuiește din strada N. Bălcescu nr. 47, casă mare in stil românesc. Privită numai și impune trecătorilor un deosebit respect pentru bunul gust artistic al celor care au clădit-o.

Și iată-mă prins într-o conversație care avea să se deruleze într-un fel de interviu al iubirii de artă, pentru îndrăgostiții de poezia eminesciană, pentru toți cei care respiră prin cultura românească.

Un om ca Aurel Bordenache este un capitol viu al culturii naționale.

G.: — Stimate maestru Aurel Bordenache, știu că v-ați născut la începutul secolului, la 29 septembrie 1902, la Huși, in fostul județ Fălțiceni. Cum ați ajuns pictor, unde v-ați făcut studiile?

B.: — Dragă tinere, studiile de pictură le-am făcut la Liège, Belgia, între 1909—1911.

G.: — Dar erati foarte tinăr...

B.: — Da. Cu dispensă de vîrstă, căci dimineața eram la școala primară, iar după-amiaza pînă seara la zece la „Școala de Arte Frumoase“. Directorul acesteia, domnul D. Witte, a văzut unele dintre desenele mele într-o mapă păstrată de fotografatul unde i se făceau reproduceri de artă, la care fotograf locuiau împreună cu părinții. Incintat de precocitatea mea, m-a prezentat la școala ce o conducea, și astfel, timp de doi ani, am lucrat zilnic. Ministerul Instrucției din Belgia a fost instiintat de cazul meu. Ministrul respectiv a venit la Liège să mă vadă și a incuviintat să urmez cursurile mai departe, ba mai mult, guvernul, din care făcea parte, s-a oferit să mă adopte. Statul belgian mi-a oferit îngrijirea și educarea mea pînă la capăt, dacă mă naturalizez. Intre timp mă dovedisem un element conștiincios — am absolvit amindouă clasele primare clasificate intiiul. La „Școala de Arte“ am luat diploma de merit. Dar cetățenia belgiană am refuzat-o politicos. Am motivat că am părinți și țara mea, așa că nu pot fi un copil adoptiv.

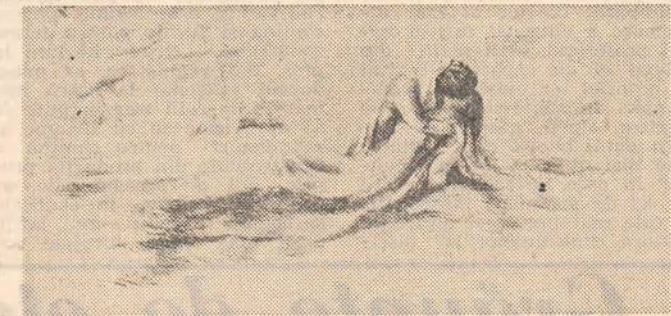
G.: — Cîți ani ați stat in străinătate, la studii?

B.: — Pînă in 1912, cind m-am întors acasă cu familia la București. Aici, pe baza studiilor de la Liège, a certificatului elogios, cererile oficiale au încercat să mă inscrie la „Școala de Arte Frumoase“. Ministrul instrucției — Disescu — a cerut aceasta pictorului G.D. Mirea care era atunci directorul „Școlii de Arte Frumoase“, dar acesta a refuzat in temeiul faptului că aveam doar 11 ani și, dat fiind certificatul belgian de studii, ar fi trebuit să mă inscrie direct in cursul superior. Pe atunci Școala de Belle Arte avea un regulament ce prevedea 4 ani de curs inferior — desen — și 3 de curs superior — pictură. G.D. Mirea a spus că nu poate să mă primească; ar fi urmat să termin facultatea la 15 ani. „La noi nu-i kindergarten! Pictor cu diplomă la 15 ani?!“ M-a sfătuit să urmez intii liceul și, după bacalaureat, cum cere regulamentul, să intru la „Belle-Arte“. Ca urmare, am început cursurile liceului „Lazar“ — pînă la războiul din 1916. Pictorul Costin Petrescu, profesor la „Belle-Arte“, s-a oferit să mă îndruma benevol, in particular, la el acasă, ceea ce s-a și întimplat. Din pricina războiului ne-am refugiat la Iași, tata fiind atunci încă inginerul șef al Ministerului de Război. Își desăvirșise studiile la Institutul „Montefiore“ unde și-a și luat

diploma de inginer electrician. Tata a murit tinăr.

G.: — Ce amintiri vă leagă de Iași și ce personalități ați cunoscut in perioada cît ați studiat in capitala Moldovei?

B.: — La Iași am fost primit excepțional la Școala de Arte Frumoase, unde director era pictorul G. Popovici, care m-a luat sub oblăduirea sa. Profesor de pictură mi-a fost atunci pictorul Octav Băncilă. Am urmat cursurile școlii timp de doi ani și am implinit toate cerințele, trecind examenele cu note maxime. Înainte de reîntorcerea la București, Direcția Școlii — G. Popovici — mi-a eliberat un certificat prin care îndeamnă pe tatăl meu să mă îndrume mai departe in arta plastică, arătînd că sint un caz unic, un elev excepțional, dăruit mai presus de orice laudă. După trecerea războiului m-am întors la București, intrînd

„Luceafărul“

la Belle-Arte cu incuviintarea lui G.D. Mirea. In următorii doi ani am dat toate probele cerute, am trecut la toate cu note maxime, tot cu dispensă de vîrstă. Comisia de la premiul de desen al Academiei mi-a oferit premiul I.

G.: — Știu că după aceasta a urmat iarăși o completare a învățaturii in străinătate...

B.: — După cei doi ani petrecuți in Capitală, am plecat la Paris cu ajutorul material din partea lui G. Văsescu din Botoșani, cunoscut cu V.G. Morțun (Ministru de Interne), care și el s-a interesat de studiile mele. Dealtfel, mai toată protipendada de atunci m-a adoptat și sprijinit, socotind că aș fi un „copil minune“. Printre cei care m-au ajutat, ba chiar mi-au acordat și o mică bursă, a fost și Octavian Goga — poetul — interesat și mai tîrziu de mine, cu prilejul expoziției. La Paris, la concursul de intrare in „L'Ecole Nationale et Superieures des Beaux-Arts“ — am reușit intiiul, printre 630 de concurenți și mi s-a eliberat un certificat unic, căci fiind străin, nu puteam echivala cu premiul „Romei“, și atunci am fost clasificat „hors-concours“, cu drept de intrare gratuită la toate muzeele, precum și cu puțința de a mă prezenta la Saloanele oficiale. La „Ecole Superieures des Beaux-Arts“ am fost elevul pictorului François Flassieug și pentru gravură la profesorul Laquirellone — ambii membri ai Institutului Franței. Aceasta a fost între anii 1919—1923. In studiile de la

„Musee de sciences naturelles“ am fost îndrumat pentru arta animalieră de profesorul Mitot.

G.: — Cît ați rămas in Franța, se știe că ați expus câteva din lucrările dumneavoastră. Ca străin, se pare că era foarte greu, cum ați reușit?

B.: — Mai tîrziu am expus la Paris, la Salonul Oficial și Salonul Național in mai multe rinduri, pictură și sculptură. Prin 1925—1926 am fost cooptat la atelierul Lachenaf și la expozițiile interaliate din Paris și Caen; am fost președintele secției române. Cu acest prilej am vizitat Expoziția din Paris, am cunoscut pe președintele Franței Gaston Doumerque, președintele Adunării Naționale, Edouard Heriott, și mai toate notabilitățile Franței de pe atunci. Ca ministru plenipotențiar al României, la Paris, domnișoara Elena Văcărescu m-a onorat cu atenția sa deosebită. Cu acest prilej s-a acceptat un tablou al meu — autoportret — pentru sala „Jeux de Paume“ (secția Muzeului Luxembourg din Paris pentru artiști plastici străini). Ziarele au scris, firește. La Caen, au fost festivități unde mi-au primit unele lucrări pentru „Muzeul local“. Ca președinte al secției române mi s-a arătat cinstea cuvenită. Au fost banchete unde a trebuit să țin discursuri, fiind primit și ascultat ca unul care vorbește in numele artelor române. Mai am ziarurile ce au publicat totul, chiar și discursul meu in întregime.

G.: — Ce mari personalități din viața internațională ați cunoscut și v-au apreciat?

B.: — La Paris, la Fontenay, am executat 6 portrete ale profesorului Nicolae Iorga. Căci tot atunci am făcut portretul profesorului Fernand Strawski — membru al Institutului Franței — și portretul dom-

Timbrele cu care s-a putut face renovarea clădirii (in sumă de 100 milioane lei), la cererea lui Nicolae Iorga (pe atunci și prim-ministru), au fost lucrate de mine, fapt pentru care mi s-a mulțumit și in presă.

G.: — Cam din aceeași perioadă cind ați realizat portretul mamei mele, am înțeles că datează și decorațiile Mausoleului din Mărășești.

B.: — Lucrările Mausoleului din Mărășești le-am executat ca danie, in 1929, mai dăruind și 212 lucrări in ulei, făcute in regiunea Mărășești. Lucrările s-au vîndut la o expoziție pusă sub patronajul guvernului de-atunci — din care bani s-au turnat sculpturile.

G.: — Ca mare iubitor de literatură se știe, de asemenea, că ați fost un reputat ilustrator de carte și chiar, ați scris și ați ținut conferințe despre artă...

B.: — La solicitarea profesorului I. Simionescu — președintele Editurii „Cartea Românească“ — precum și al Comitetului de direcție — timp de mai mulți ani am ilustrat multe volume de autori ca M. Sadoveanu, L. Rebreanu, M. Sorbu, pentru Editura „Scrisul românesc“ Craiova coperta volumelor „Memoriile lui Iorga“, pentru „Editura Statului“ coperta „Ospiti romeni in Venetia“ de Nicolae Iorga pentru Lascarov Moldoveanu volumul „Nopti de Moldova“ pentru „Editura Statului“ „Lettura Scelte“ de Al. Marcu și multe altele. Dar cite ar mai fi de înșirat? Ani de zile am vorbit la „Universitatea Radio“, am scris in ziare cronici de tot felul, articole in „Neamul românesc“, „Universul“, „Curentul“, „Viitorul“, „L'Independence roumaine“. Ani de zile am lucrat pentru Nicolae Iorga, multe și de toate. Cît am stat in București, pînă a plecat din Guvern, zilnic ne-am văzut și sfătuit. Am executat modelul pentru Diploma de bacalaureat precum și alte lucrări in serviciul Ministerului Instrucției.

G.: — Cu permisiunea dumneavoastră vă solicit un autograf pe ediția Eminescu pe care ați ilustrat-o Exemplarul pe care-l dețin este însoțit de un cartonaș unde se menționează: „DIN ACEASTĂ EDITIE AU FOST SALVATE NUMAI UN NUMĂR RESTRINS DE EXEMPLARE, CELELALTE FIIND MISTUITE DE FLĂCĂRI. DIN ACEST MOTIV EXEMPLARELE AU UNELE DEFECTE, CARE NU SINT DECIT URMELE RĂZBOIULUI, CEEA CE NU POATE ADUCE NICI O SCĂDERE VALORII ACESTUI VOLUM“.

B.: — Soarta respectivei ediții a fost dramatică. Volumele s-au pus in vînzare tocmai in perioada cind Capitala noastră a fost bombardată iar o bombă a căzut chiar pe librăria „Cartea Românească“, distrînd aproape întreg tirajul. Așa se face că a devenit atît de rară. Mă bucur că Iașul a luat inițiativa realizării unui centru „Eminescu“ și dă-mi voie, pentru munca, entuziasmul și efortul dumitale să-ți ofer și eu aceste lucrări in original, care au însoțit ediția. Poate într-un viitor apropiat să ilustrez cu ele o nouă ediție de poezii Mihai Eminescu...

G.: — Maestru Bordenache, vă mulțumesc pentru autograful pe care mi l-ați oferit și am înțeles că ar fi singurul acordat pe această ediție bibliofilă: „Animato-rului „Centrul expozițional Mihai Eminescu“ — Iași, Dumitru I. Grumăzescu, cu cele mai alese simțăminte și bune urări pentru realizarea deplină a țelurilor ce și-a propus“. Vă mulțumesc, de asemenea, in numele milioanele de iubitori ai operei lui Mihai Eminescu oameni de toate vîrștele care vor poposi la Copou și vă vor descifra autograful.

B.: — Mult succes in activitatea dumitale rară și grea ce ți-ai asumat de descoperire a documentelor eminesciene. Domnule, de unde vii, ești parcă mai bătrîn ca mine?!

DUMITRU I. GRUMĂZESCU

Intr-o stagiune cind cele mai multe teatre — inclusiv Teatrul Național din București — și-au propus să aducă pe scenă spectacole șocante prin verva lor îndrăcită, prin ineditul vizionii artistice ce frizează uneori paradoxul, iată că regizoarea Anca Ovanez-Doroșenco montează un text lipsit de dramatism ostentativ dar răscolitor prin profunzimea lui: **Domnul Cehov e îndrăgostit** de Anne Habeck-Adameck, o reconstituire a ultimilor ani din viața scriitorului rus pe baza scrierilor schimbate de acesta cu actrița Olga Knipper. Dacă la început invitația de a parcurge în colectiv o corespondență amoroasă, fie ea și a unor oameni celebri, poate să pară plictisitoare — ce e mai fastidios decît să citești epistolele de dragoste ale altora? — și chiar indecentă, ținînd cont de faptul că e vorba de pagini cu caracter particular și nu pregătite special pentru publicare, pînă la urmă numai cineva deosebit de rigid și secătuit sufletește nu se lasă cuprins de farmecul discret al unor mari îndrăgostiți care doresc să facă lumea mai bună și pe ei înșiși mai fericiți printr-o iubire exemplară.

În fond, totul se putea afla dintr-o monografie despre Cehov: frământările prin care trecea el într-o perioadă cînd elabora **Trei surori** și **Livada cu vișini**, chinurile pricinuite de o boală fără leac pe atunci și care-l constrîngea să stea mai mult pe tîrîm însoțit de la laltă, efervescența de care era cuprins teatrul rus la cumpăna dintre secolul XIX și XX. Dar cine dorește să capete doar astfel de informații pentru a-și satisface curiozitatea de scormonitor fără pudoare în inti-

mitatea celor vestiți rămîne la un prim nivel de înțelegere a reprezentății. Desigur, scrisorile dintre Cehov și Olga Knipper nu sînt cele mai frumoase scrisori de dragoste din lume. Ele nu au nici pe departe, de pildă, măreția liniștită a **Scrisorilor unei portugheze** datorate Mariane Alcorfordo. Cehov și Olga Knipper aduc însă în fața noastră un demn și

emoționant omagiu iubirii nu prin cuvinte meșteșugit alese, strălucitoare dar convenționale, ci prin vorbe simple, la îndemîna oricui, și din pricina asta și mai convingătoare. Ei nu sînt staturii în suferință ca romanticii neînțeleși în dorurile lor și nici dezabuzați ori cinici ca unii eroi care lau în zeflema iubirea socotind-o căzută în desuetudine și superfluă. Cei

doi au șansa să cunoască o pasiune echilibrată, care îi ajută să-și împlinescă menirea socială, însemnînd pentru fiecare dintre ei un sprijin de preț în inerentele momente de cumpănă.

Marele merit al regizoarei este acela de a fi realizat un spectacol care, pe măsură ce se desfășoară, capătă tensiune și este deosebit de plăcut de ur-

orice pornire lirică prea deplasată și care ar însemna trecerea de la un sentiment puternic la sentimentalismul leșios. El intruchipează cu har o natură umană frumos alcătuită sufletește, perfect stăpînită pe ea însăși, care nu se lasă dominată de nenorocirile care se abat asupra ei. Printr-un joc reținut, deloc spectaculos, se sugerează că trăirile fundamentale ale unui scriitor sînt cele interioare, personajele lui urmind să-i preia zburcîmii sufletești și să ni-l facă știut.

În schimb, Silvia Popovici, intruchipînd-o pe Olga Knipper, își frînge mințile de neputință sau devine de o exuberanță molipsitoare fără nici o opreliște, eroina pe care o interpretează trăind parcă numai pe scenă, șansa ei de a se împlini fiind doar aceea de a se dezvălui total în prezența celorlalți, pentru a-i răscolii prin talentul său actoricesc. Ca urmare, Olga pare să fie metamorfozată de norocul unei mari iubiri care o transfigurează, o solicită la maximum, ca om și ca artistă, dornică să fie în înălțimea ilustrului ei iubit. În viziunea plină de noblete a Silviei Popovici, Olga Knipper încetează să mai aibă viața personală: ea este o creație a lui Cehov, se comportă ca unul din personajele din piesele acestuia.

Uneori, oamenii noștri de teatru pregătesc spectacolele bucurii de durată cu mijloace mai puțin sofisticate dar poate mai aproape de adevărul vieții. Ne permitem să credem că așa ceva se întimplă la sala Atelier a Teatrului Național din București ori de cite ori se joacă **Domnul Cehov e îndrăgostit**.

GEORGE ARION ■

Invitație la tandrețe pe scena Teatrului Național din București

Norocul unei mari iubiri

mărit. Mijloacele sînt, firește, din panoplia marelui dramaturg, excepțional creator al unei atmosfere inconfundabile prin detaliu de o simplitate dezarmantă. De la intrarea în sală spectatorii au impresia că au pătruns într-un parc vast unde strivesc sub pași frunzele căzute pe alei, ascultă cîntecul păsărilor din copaci sau muzica fanfarei dintr-un chioșc. Ambianța conturată de George Doroșenco este de un învîlitor lirism. E ca un spațiu protector pentru cele două personaje care se bucură că viața le-a îngăduit favoarea să se cunoască și să se iubească. Dar nu numai decorul e sugestiv și plin de rafinament. Întreaga reprezentație e patronată de bun gust și pusă sub pavăza unei indiosătoare delicate, ca tot ceea ce a înțovărașit viața lui Cehov.

În rolul acestuia, Damian Crîmbar evoluează elegant, stăvilîndu-și cu umor tandru

În orice domeniu, cel despre care spunem că este un om care își sfințește locul este un bun profesionist, pasionat de lucrul său. Și un poteovar poate fi, prin munca lui, un om care sfințește un loc, locul trudei sale, potcovăria la care toți gospodarii cu cai vor dori să-și potcovască și ei caii; dar dacă omul respectat prin expresia care îi recunoaște laconic meritul de a innobilă locul lui, subsoare este un dascăl, e — mi se pare — cu atît mai frumoasă și mai răcoritoare umbră pe care nu degeaba o face el pămîntului. Am întîlnit adesea pasionați ai catedrei despre care se spune pe bună dreptate că merită această recunoaștere caldă a valorii neodidacticei lor. De la școlile primare pînă la universități, lor li se datorează în mare măsură calitatea generală care caracterizează întreg învățămîntul românesc. Niciodată nu vom ști să-i omagiem îndeajuns. Această și pentru că, dintre toți oamenii spre care se îndreaptă cuvintele de laudă ale celor din jur, aceștia sînt parcă mai nepregătiți să le primească și ai, uneori, sentimentul că îi sîcîi cu ceva de dincolo de sfera întregului lor interes. Prea adesea rămîn aproape muți, clipesc sfios și nu mai par a ști cum să îndrume discuția. N-au exercițiul unui asemenei dialog. Este exact sentimentul pe care l-am avut zilele trecute discutînd cu directorul Liceului agroindustrial Livada din județul Satu Mare. Oricum, dincolo de orice modestie irepresibilă a „vinoavaților”, liceul din Livada este recunoscut drept unul dintre cele de frunte ale județului, așa cum îmi spunea, la inspecția sîntămărean, tovarășa Ema Guliaș, inspector general adjunet. Toți cei ce cunosc liceul din Livada menționează însă că el a fost adus în această situație de actuala directoră, Emilia Domuța, și încă într-un timp de numai un an și vreo două luni, de cînd, din inspecție de limba română la județ, a acceptat să treacă în fruntea liceului de aici, unde avea de altfel familia și casa. A fost pentru ea, la propriu și la figurat, o întoarcere acasă: nu numai lîngă copiii ei, ci și la adevărata sa vocație. A redevinut profesora de română în înflesul strict și gospodina casei, atît în propria sa gospodărie cit și în școala care, de atunci, și-a schimbat fundamental înfățișarea. Renovările și înfrumusețările încă nu s-au încheiat. Dar toate cele 16 săli de clasă au devenit cabinete, fiecare, slujind la predarea unei sau a două materii înrudite. Ele strălucesc de curățenie și aerul de modernitate este atît de izbitor — de la mobilier pînă la dotarea tehnică specifică și la decorarea funcțională — încît ai impresia că te afli într-o școală-pilot de

experimentare a celor mai noi și mai eficiente modalități de predare, din care lipsesc — deocamdată! — numai calculatoarele, pentru a căror introducere în toate școlile pîdem într-unul din numerele trecute ale revistei. Cele 5 laboratoare ale liceului din Livada, care existau dinainte de venirea noii directoră, au fost și ele fericit reorganizate și vor mai suferi probabil îmbunătățiri. Neastimpărul creator al noii directoră a antrenat întreg corpul profesoral, încît mulți din colegii ei au căpătat alt ritm al propriei lor existențe profesionale. În sălile-cabinete, pe pupitre, elevii, găsesc, de fiecare dată, citeva cărți dintre cele mai utile și „mapa elevului” în care fiecare din ei are un set de pagini cu informațiile cele mai necesare, alcătuit de osatura cunoștințelor la disci-

levi, cantină pentru interni, sală de sport, atelier de mecanică, bază sportivă, poligon în care liceenii învață conducerea tractorului, dar și o fermă didactică zootehnică și 4 hectare de grădini. De animale — 150 de porci și 35 de oi — îngrijesc elevii, îndrumați îndeaproape de doi ingineri zootehniști și doi medici veterinari cu catedră la școală și cu program zilnic în fermă. De pe terenul cultivat se scot legume pentru cantină și furaje pentru ferma zootehnică. Niște hectare în plus, din vecinătate, ar putea deveni eficiente la scară mai mare, iar școlii i-ar permite să se aprovizioneze cu legume și zarzavaturi pentru cantină în exclusivitate din producția proprie. Tot pe această cale, ar putea fi obținute, în cantitate suficientă și mult mai ieftin decît pînă acum, furajele ne-

circulație și citeva fiare vechi ferite ilogic de fireasca refovoire, în timp ce școala ține cîmîntul și parchetul pentru reparării prin dormitoarele fetelor, iar moara cu ciocănele pentru măcinatul porumbului destinat animalelor stă în curte, sub cerul liber”. Tîrîm profesor de istorie Ion Popescu este și el unul din dascălii pasionați și unul din cei mai eficienți promotori ai inovațiilor introduse de noua directoră. El este, se pare, unul din oamenii care înțeleg pe viu că stîmna celor din jur și-o aduce munca, profesionalitatea, activitatea chiar tăcută, în meseria aceasta parcă prin excelență a tăcerii despre tine, iar nu vorbele.

Elevii care se pregătesc în meseriile de agronom-mecanizator, horticultor-mecanizator, zootehnic-mecanizator și

deț la sesiunile de comunicări și referate ale elevilor. Acești elevi sînt menționați de cercetătorul Ioan Taloș de la Cluj-Napoca în Anuarul de folclor în calitate de colaboratori la corpulul ghicitorii românești, la care au contribuit cu peste 5.000 de fișe cu ghicitori culese de ei în județele Satu Mare, Maramureș, Bihor și Sălaj, cum nu uită să precizeze Viorel Rogoz, profesorul conducător al cercului. În Cîntarea României, elevii liceului obținuseră locul I pe țară în 1983 cu șezătoare populară interpretată sub regia profesorilor Viorel Rogoz și Ion Popescu, iar în 1985 se prezintă la faza pe țară un grup de colindători al căminului cultural alcătuit de elevii instruiți de același Viorel Rogoz. Toate formațiile liceului au fost premiate în acest an la faza județeană. Așa „se joacă” la Livada, în pauzele de la învățătură, elevii ce vor deveni zootehniști, veterinari, horticultori, agronomi. Profesorul Viorel Rogoz își amintește că dintr-o singură clasă, căreia i-a fost dirigită patru ani și pe ai cărei absolvenți i-a însoțit la examenul de admitere în facultate — „o profesora examinatoare a ieșit după un elev de-al nostru după ce-a terminat oralul și l-a sărutat pe amîndoi obrazii pentru răspunsul pe care l-a dat; toți au luat zece la oral...” — azi, 14 sînt ingineri horticultori în județul Satu Mare, iar alți trei în alte județe, „deci, în total, 17 dintr-o singură clasă”, apasă cuvintele cu drag și cu zîmbet fostul lor diriginte. Nu degeaba vin aici elevii de la mari departări.

În parcurs de lîngă liceu sînt protejate exemplare rare de arbori exotici, între care celebrul **liriodendron tulipifera**, numit și arborele leale, ține să spună profesorul de franceză care zice că, dacă ar mai avea la Livada și o bibliotecă universitară, n-ar mai dori nimic și care, probează un dinamism gospodăresc de-a dreptul neobișnuit în întreaga viață a școlii, dincolo de marea sa sensibilitate din care izvorăsc versuri ca acestea: „Iti amintești, era mai an / Aveam culcuș sub ionatan / Deasupra merei instelate / Și-n ochii tăi eternitate...” „Am pornit cu gîndul să și dureze tot ce facem”, îmi spunea, parcă scuizîndu-se că liceul pe care îl conduce arată așa cum arată, directoră Emilia Domuța. „Și ne odihni dascălilor care își sfințesc locul aici, în frunte cu ea, simți că se încorporează, nevăzută, grăunțe de eternitate, dînd piinea efemeră de fiecare zi a muncii acestor slujitori ai catedrei din rîndul celor cărora, pentru tot ce fac ei o viață întreagă, într-un fel de taină cu copiii, nu le vom mulțumi niciodată destul.

DORIN GHERGHINESCU ■

Grăunțe de eternitate

plina respectivă. În cabinetul de limba română și de literatura română, miercuri, 15 mai 1985, pe fiecare pupitrul există: mapa elevului, dicționarul limbii române contemporane, îndreptarul ortografic, volumul „Literatura română — cromatică de critică și istorie literară”, iar în încăperea trăgeau atenția abonamentele la toate, repet, la toate publicațiile literare și lingvistice din țară, aflate permanente la dispoziția elevilor care se califică zootehniști, horticultori etc. și învață să stăpînească tractorul. Pe peretele din spate: un inspirat montaj dedicat lui Mihai Eminescu. Pe tablă — notațiile profesoarei Elena Rusu care predase cu o zi înainte „Duios, Anastasia trecea” de Dumitru Radu Popescu. Aparatura este compusă din: pik-up, magnetofon, televizor, aspectomat și retroproiector. Cineproiectorul pentru filme didactice a fost folosit ultima oară ieri, cînd s-a proiectat filmul „Liviu Rebreanu”. Biblioteca școlii are 15.000 de volume, dar este dominată de o curățenie și o liniște de invidiat chiar într-o universitate. Sălile de lectură sînt modern și superb mobilate, cărțile sînt admirabil întreținute, meticulozitatea de farmacie a bibliotecarei Aurelia Oieșga este dusă pînă la cea mai folositoare pedanterie, tot fondul de carte este organizat conform clasificării zecimală, fișierul de cărți și dulapul cu fișele cititorilor sînt într-o ordine desăvîrșită, fiecare colțșor și palmă de perete este ocupat de cite ceva admirabil realizat și întreținut.

Întreg acest liceu înseamnă, pe lîngă cele amintite, 480 de elevi la zi, alți 500 la seral, 45 de cadre didactice, 2 cămine — unul de fete, altul de băieți — care găzduiesc peste 400 de e-

cesare fermei zootehnice, iar aceasta s-ar putea chiar dezvolta. Aceste hectare în plus, pentru care s-a solicitat și sint semne că se și obține construirea gospodărească a organelor locale, ar oferi, pe lîngă evidentul cîștig material, pe lîngă o eficiență materială sporită și una educativă ar asigura, în primul rînd, marea avantaj pentru școală că ar crea posibilități diversificate și în mai mare măsură de instruire practică a elevilor, a dăci ar sprijini, mai mult decît orice sfaturi sau inspecții, procesul instructiv-educativ specific liceului agroindustrial, în esență și în resortul său fundamental pentru realizarea conceptului generos și necesar al integrării învățămînt-cercetare-productie. La liceul din Livada, interesul profesorilor pasionați de activitatea întregii școli trece dincolo de limitele stricte ale catedrei și ale unui anume manual. Profesorul de franceză Viorel Rogoz — doctorand la universitatea clujeană, care mai are doar de susținut teza intitulată: „Relațiile de familie în folclorul zonei CODRU din județul Satu Mare”, sub îndrumarea profesorului univ. dr. Dumitru Pop — acest profesor care este președintele cenaclului folcloriștilor și etnografulor din județ și se remarcă în activități culturale cu elevii școlii plecta, de pildă zilele trecute, cu o fermecătoare putere de convingere pentru trecerea în gospodăria liceului a unor clădiri vechi din incinta acestuia care, astfel, ar putea fi reparate, întreținute și ar putea găzdui atelierele-școală — deocamdată inghesuite în spații impropii — „mai ales că, pînă acum, acele clădiri nu au servit decît pentru a adăposti mărșina personală a directorului S.M.A., o asistență tehnică scoasă din

veterinar, au și un bogat palmares de succese în concursurile școlare și în Festivalul Național „Cîntarea României”. Constantin Varna, din clasa a XII-a veterinară, a obținut anul acesta premiul special la finala Olimpiadei naționale de biologie. În concursul pe meserii din 1985, la faza pe țară, colegul său de clasă Leontin Andreicuț a luat mențiune și se pregătește să concureze la facultatea clujeană de zootehnie, unde doi frați ai săi au și absolvit, iar altul este student în ultimul an. Frații Andreicuț sînt copiii de țărani din Oarța de Sus, județul Maramureș, dar încă doi au făcut liceul la Livada. La acest liceu vin — chemați de fama învățăturii care se dobîndește aici și a condițiilor materiale — elevi din tot județul Satu Mare și sînt, în prezent, școlarii aici peste 100 de copii chiar din municipiul centru de județ. Cenaclul liceului adună talente emoționante la niște viitori agricultori specializați. Gabor Bîlășcu scrie: „Vă rog din suflet / Nu transformați presa în sabie ce curmă / Și naște cardiaci! / Vă rog, nu ne forțați / Să ne forțăm copiii! / Să se joace doar pe covoare / Lăsați-i să se zbuie la soare”. Din șase elevi care reprezintă județul Satu Mare la faza pe țară a concursului „Ținere condeie” în 1985, patru sînt din acest liceu: Mirela Covași, Melania Tîmaș, Monica Medyesi și oșanca Livia Mișca (din Tirșolt), toate din clasa a XII-a de horticultură. Sanda Măcelaru, colegă de clasă cu ele, a debutat cu o poezie în revista clujeană TRIBUNA, unde a mai debutat cu reportaj Daniel Bota din clasa a IX-a agronomie. Cercul de etnografie și folclor al elevilor liceenii din Livada a luat de 7 ani mereu locul întâi pe ju-

atelier literar

de G. Dumitrescu

D. Ioanid : Versurile sînt „făcute”, uscate, neconcludente (ceva, în „Curs de matematică”). Proza e scrisă cu nerv și reală îndeminare, inteligentă, promițătoare. (Pe viitor, însă, apelați, la o revistă unde se publică proză).

Gh. Dumitrescu : Nu prea sînt lucruri noi; pagini cam șterse, „aduse din condei”, fără suport liric, fără pregnanță. (Ceva, în „Misiune de luptă”, „Descindec pentru copil”). Mulțumiri.

Victor A. : Mai puțin inspirate, de data asta, mai palide, mai puțin convingătoare. Citeva rămîn totuși în atenție: „Licăr”, „Inestimabilă”, „Comutare”.

Viorica H.P. : Pare să fie un anumit zvon liric, dar textele sînt prea încărcate, un adevărat balast de vorbe, care aduce discursivitate și retorism, îngreunînd și impurificînd sunetul, anulînd transparența și freacățul.

S. Poelitaru : Cînd nu vă lăsați în voia unor jocuri facile și a delirului verbal, se ivesc și unele semne promițătoare de poezie („Primăvara”, „Trecere”, „Singurătate 2”). Să vedem ce mai urmează.

R.N. Cîșon : E mult adevăr și umor în „Irica” dv. (ghilimelele vă aparțin !), cînd nu aluneca, uneori, în haz grosier, ori chiar în vulgaritate. Oricum, sînt motive suficiente să vă continuați încercările pe acest drum (care, după cum știți, probabil, e departe de a fi oresărat cu flori — înînd seamă și de faptul că nu

prea multă lume cunoaște și practică poziția „lotus” !... Remarcăm: „Cristofor Columb (cu o poantă cam „lată”, totuși...)”, „Visare”, „Apoi”, „Epitaf”.

D.E.R. : „Veghea”.

Ion Șerban : Paginile dv. sînt greu (și doar parțial) descifrabile. Reveniți cu texte dactilografiate.

Cr. Drăgan : Tot lucruri șterse, oarecare, „printre picături” (diletantismul ucide, încet, dar sigur, orice talent...). Ceva mai răsărite, „Regele”, „Ceva nou”, „Dacă te întilnești”.

Paul Sirbu : E greu de dat un răspuns tranșant, cum doriți dv. Există, în unele pagini, ceva ce aduce a aptitudine lirică (dar ar putea fi doar rezultatul îndelungatei obișnuințe a condeiului, de care vorbiți, sau o simplă manifestare mimetică, etc.). Majoritatea textelor sînt bintuite de această prelungită „modă” care se hrănește (cu un zel agramat, de altfel) din deșeurile suprarrealismului, din incapacități și anomalii mentale, etc., etc. — un soi de bilguială delirantă, incontinență, refuzată de idee (căreia i se spune popular „a vorbi în do-dii”...). Citeva texte, cum ziceam, par să aibă oarecare „șir” („Nu mă vei vedea”), dar ele nu reușesc să evite clișee și banalități din cele mai ieftine (ex. „Cîntec pentru Ana”, „Bătrînul”, mai ales în finaluri). Rămîne, deci, un mare semn de întrebare, pe care viitoarele manuscrise ne vor ajuta, poate, să-l înlăturăm.

Doina Dumitrescu, Ma-

rinel Bumb, S.V., George Morariu, Măcrin Romanescu, Mara Nichifor, Teofil Copil : Încă nu, să mai vedem.

Petre Eugeniu, A.M. Stropitescu, Cristea Delamarcești, Marinescu, Ileana Dobrin, Ion Fica, Monica Maftei, Gh. Marin Bucureșteanu : Nu se văd semne de talent.

Iuliana Păunescu, Tr. Simpetru („Lacrimile-mi lovește obraji” ! ?), **Const. Montparnasse Damian** (pe viitor, trimiteți 10—15 texte transcrise normal, fie chiar de mină), **Lia B., M. Scinteioară, Mara M., Peter Dionisie, Dan Ocneanu, Victor Sitaru, Corneliu Calciu, Cornelia State, Vali Cenar, Luminița Urs, D. Pietraru, C. Țigănele, Mira Paring, L. Kadar, Ioan Chirilă, Carmen Diaconu, Em. Fl. Cozia, Ionel Baban, Belinda** (ceva mai bine, în „Fără luceafăr”), **A. Vernescu, C. Wagner, Alex. Pop-Pal, Lăcrămioara Gîrțu, Victor Sima, Cătălin Pădure, Rodica Mareu, C. Volanschi** (ceva, în „Cu flăcări”, Mulțumiri), **Dan Cristian, C.S. Aron, Amaria Cristescu, Adela Dumitru, A. M. Gujan, Adina Fota, Stanislav Dorian :** Nimic nou !

Ana Petra, Argentina Alexandru, Sorin Culetu (mai citiți !), **St. Bodacio, Camil Brădeșteanu, Marius Dieu, Luiza Belție, Ștefan Pădureanu, Mirela Roșu, Lambru Mangu, Carlino :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■
N.R. Manuscrisele nu se inapoiază.

UN POD

Aș vrea să fiu un pod !
Un pod
pe care s-o apucați
atunci cînd nu vreți
să ajungeți
nicăieri...

NUMAI TOAMNA...

De obicei mă eviți
de parcă aș fi
o reptilă exotică.
Numai toamna
mă implori
să-ți împrumut
durerea mea !
S-o porți și tu prin lume
ca pe-o decorație...

LUCIAN CESINA

IVIREA POEMULUI

Privește dorința foi de hîrtie
de a deveni altceva decît e ;
otloanele ascunse,
microscopice,
sorbînd cu lăcomie cerneala.
Albeața de asternut a filei
atît de fericită să fure
căldura poemului ca pe o căldură de trup.

CELIA BANUȚ

DOAR O FIGURĂ DE STIL

Te-am iubit — recunosc
dezinteresat și nu din plictis
dar ai fost teritoriul
altor orizonturi promis
m-ai lăsat baltă
de parc-aș fi fost un biet licean
tocețar nătăflet
seriind versuri în gust bacovian
Îți plăcea să-ți cînt în sonete
ființa aleasă
dar în secret n-o credeai
o treabă prea serioasă
te făcea că-nțelege
revoltele mele existențialiste
uneori vărsai lacrimi fierbinți
în parfumate batiste
îmi țineai predicii
zicîndu-mi sălbatic cînd eram trist
pe lângă colegii și prietenii tăi
treceam drept un fel de artist
sau mai degrabă un tip aiurit
îmbătrînit de copil
tu însăși mă considerai
doar o figură de stil
și-ar fi plăcut să am
cel puțin titlul de stagiar
însă tot ce aveam
era un viitor nu prea clar

și-am înțeles :
ți se făcuse
lehamite să tot minți
devenisem de nesuportat
ca o durere de dinți.

MARIUS DUMITRESCU

WISE

Am visat împreună
după principiul viselor comunicante

eu cîntec și vers
ea vers și cîntec

apoi
conform gravitației
am căzut
pe gânduri :
piatră
piatră

apoi
ne-am ridicat ușor :
și eu-zbor
și ea-zbor

acum
primește-ne cu chirie
cuibule,
poezie !

ALIN OZANA

DESPĂRȚIRE

Atît de repede după ce ai plecat
mi s-au ascuțit simțurile
Teama spinzurată de un aeroplan
de fum de țigară
plutește dezorientată prin cameră...
Numai speranța aleargă spre soare
cu fața jupuită de lacrimi,
dar lumina îi țipă în ochi
de atîta revărsare înăuntru...

FLORIN TOLLBERGSSON

DEFORMARE

Cînd minți te faci gheboș
ca un copac pipernicit
în marginea vîntului.

Cînd minți,
fruntea ți se îngustează,
zburcă ca o smochină
și ochii se turbură
ca două mlaștini bătrîne.

Știu. Nu te uii în oglindă,
niciodată cînd minți
și nici în ochii mei
ca două lacuri sărate,
ești cel care mințe rotund,
în țareuri fără ieșire.

OANA KADAR

Suplinind o armată
de redactori

(Urmare din pag. 9)

de-a fi rezultat din preluarea unor fraze din doctrinele altora; reprezintă concluziile unui proces laborios de regîndire a problemelor existente.

Impresionant — și într-o oarecare măsură înspăimîntător — este faptul că poetul nu ierarhizează temele de reflecție, ci le dă tuturor o importanță egală, și anume maximă. Discutînd despre „chestiunea durnăreană” sau despre manualele școlare, despre calitatea intelectuală a directorului băncii naționale sau despre specificul culturii românești, el pune în mișcare aceeași formidabilă mașină a gândirii, producînd o argumentație inatacabilă și deschizînd o perspectivă filosofică. Această capacitate a sa de a se mobiliza intelectual constituie un adevărat miracol. Mihai Eminescu ne apare ca o ființă nepămîntescă; citindu-l, ne simțim atinși, cum ar spune Nichita Stănescu, de apăsarea unui gînd cu mult mai mare,

și oricît de inteligibile ar fi textele sale, ceva ne rămîne neînțeles.

Impresia devine și mai puternică dacă ne gîndim că în exact aceeași perioadă gazetarul redacta poeme ca O, mamă... S-a stîns viața... Din valurile vremii... Dintre sute de catarge, Gelozie, Mușat și ursitorile. Conștiința sa era deci cuprinsă de reveria marii creații lirice și totuși Eminescu citea conștiincios presa românească și străină, traducea, făcea diferite comentarii, urmărea atent viața politică și culisele ei, formula diferite propuneri rigurose argumentate, aducea în discuție lucrări de istorie, de economie politică, de etnografie, cu valoare de îndreptar, și, mai ales, integra toate aceste numeroase informații într-o concepție unitară. Nimic nu este improvizat în publicistica lui Mihai Eminescu. Chiar și o știre neînsemnată devine, la el, un fel de scînteie care, cade înapoi în focul de origine.

Uriasa anvergură a gândirii poetului constituie prin ea însăși o armă formidabilă în orice polemică; expresia „a trage cu tunul în vrăbii” capătă astfel o ilustrare insolită. În

fraze ceremonioase și pedante, de tratat științific, poetul îl descrie pe adversar și îl aruncă în abisul condiției de „fenomen” supus observației. Iată, ca exemplu, un scurt fragment dintr-un articol polemic despre Bukarester Tagblatt : „Această foale era la început binișor scrisă ; atitudinea ei era modestă, judecata nepreocupată încă. Dar ieftinătatea vinului din Țara Românească a avut un efect de-a dreptul dezastruos asupra inteligenților conducători, încît cu părere de rău constatăm că nu numai se-nucumeta a discuta zilnic cu toată presa din țară lucruri pe care nu le pricep, dar a mai contractat strania apucătură de-a falsifica cuvintele ziarelor românești...” etc.

Realizat cu seriozitate — de către Dimitrie Vatamaniuc, Petru Creția, Oxana Busuioceanu, Anca Costa-Foru, Aurelia Creția și Eugenia Opreșcu — volumul XI din Opere de Mihai Eminescu (Editura Academiei R.S.R.) cuprinde și numeroase note și indicații bibliografice, utile în timpul lecturii. Dar, mai ales, cuprinde texte scrise de Eminescu pe care le vom citi și de care nu ne vom plictisi multe sute de ani de acum înainte.

Romanul
ediției integrale

(Urmare din pag. 9)

Vom avea deci în 1989 monumentul Eminescu. Da ! vom spune cei contaminați de optimismul lui Perpessicius, chiar în momentele cînd nu se mai zărea nici o rază de speranță la orizont. Da, vor spune cititorii ultimelor două volume, pe care un colectiv de competență și hărnicia celui aflat sub conducerea lui Petru Creția implinesc această operă de importanță națională.

Pentru că a restituit tot ce a scris Eminescu, opera însăși a lui Eminescu, întreagă, cum cerea în 1933 N. Iorga, depășește granițele unei dorințe individuale și se metamorfozează într-o operă de dimensiuni naționale. Numai la sfîrșitul ei vom avea imaginea adevăratului Eminescu, a celui om care nu a fost poet, prozator, ziarist, traducător, ci a fost Eminescu, ființa de o consecvență fără nici o abatere, de o armonie intelectuală fără nici o stridență, de o soliditate morală fără nici o fi-

sură, de o integritate sufletească exemplară.

Pe Eminescu nu îl regăsim în cutare sau cutare aspect al scrisului său, pe el nu-l căutăm în rîndurile lăsate în manuscris sau încredințate foii cotidiene. El este integral în tot ceea ce a asternut pe hîrtie și tot ceea ce a scris îl definește plenar. Eminescu este unic nu numai prin frumusețea versului, sciteierea imaginii, adîncimea gîndului, el e unic prin această desăvîrșită alcătuire a ființei sale intelectuale și morale. El nu s-a gîndit vreodată cum ar arăta opera lui strînsă între copertile mai multor tomuri, nu pentru că ar fi disprețuit ceea ce scria cu mult timp, cu multă, foarte multă cheltuire de sine. Să ne ferim de interpretări tendențioase ale unuia sau altuia din scrisorile acestui om de o sinceritate fundamentală. Nu pentru că și-ar fi negat sau renegat scrisul. Ci pentru că scrisul făcea corp comun cu ființa lui.

Dar ființa lui nu este alta decît ființa acestei țări. Și această țară nu se poate rupe de opera celui ce i-a fost, cu supremă umilință a genului, fiul său în nemurire.

Opinia unui alegător

Copii de bunici...

Vă propun să meditam împreună asupra unei situații care nu e deloc singulară, care nu e, din nefericire, firește, deloc înfîptitoare și care, paradoxal, dacă vom fi ceva mai atenți o să constatăm că e și un reflex al nivelului de trai în continuă creștere deși reprezintă reflexul cel mai negativ cu putință. Copii frumoși, sănătoși, din părinți aștepți, pentru că acum „să fi avut” e semnul evident al omului muncitor într-o societate care ocolește hărnicia și care își întemeiază mobilul fundamental pe bunăstarea tuturor celor ce muncesc, așadar copii frumoși, sănătoși, de oameni aștepți, ajung la vîrsta iubirii, și, spre bucuria părinților, se căsătoresc lăsînd tuturor impresia că doar căsătoria le mai lipsea ca să fie cu adevărat fericiți. Și adevărul e că aceste că-

sătorii la care se ajunge din iubiri fulgerătoare și pătîmase par, sau ne par tuturor, imaginea cea mai inspirată a „noțiunii de fericire” cum ar zice un cunoscut dramaturg. Insfirșit, dar nu ultimul insfirșit, la un an, uneori, de ce să ne mințim, la nici un an, „noțiunea de fericire” în chestiune se îmbogățește cu, iarăși, cel mai inspirat reprezentant al noțiunii de iubire, „primul născut”. Întră în acțiune bunicii, familiile protectoare nu-și mai încep în piele, și părinții propriu zis sînt repede și, evident, din dragostea părinților lor, eliberați de grijile creșterii primului născut, „să-și mai trăiască și ei, tinerii, viața”, însă viața cu copil mic, chiar cînd sint bunicii în putere e mai complicată, (bunicii și-au crescut copiii cu gîndul ca ei să nu se mai sbată cum s-au sbatut ei și mai ales „acum cînd sintem cu toți înstăriți”, nu s-au învățat copiii cu greutate), și la primul neaz încep drama mele care se sfîrșesc, la fel de fulgerător ca și căsătoriile, îndrăgostiții de acum un an sau

doi, cu copil mic constată brusc că n-au apucat să-și trăiască viața și divorțul se profilează ca o eliberare. Ce se uită, deobicei, în aceste cazuri e... copilul care ajunge „salvarea bunicii”. Sigur, legea e bună, cere înflăcărilor îndrăgostiți de ieri să nu se grăbească în decizii, îi cheamă să se gîndească serios, și de foarte multe ori se reușește să se aperse ideea de familie și de răspundere în fața familiei și a copiilor. Dar sînt, și nu puține, și cazurile cînd copiii rămîn pe seama bunicii iar tinerii încep, cum zic ei cu nesăbuință, să-și trăiască viața pe care n-au apucat-o pînă la căsătoria fulgerătoare. O tînră mamă care la douăzeci și doi de ani s-a trezit că s-a căsătorit prea repede, se justifica astfel spre stupefacția tuturor: „Nici nu știam ce bine e să fii liber la douăzeci și doi de ani”. Eu cred că e extraordinar să fii liber la douăzeci și doi de ani cu părinți aștepți, fără grijă, tînră așadar sănătos, frumos, dar dacă uii că într-un parc, undeva, un bunic își plimbă copilul

pe care tu l-ai făcut din iubire dar ai uitat tocmai pe el să-l iubești noțiunea de fericire la care ai ajuns e una foarte nefericită. Ziceam că, paradoxal, povestea ajunge să fie și un reflex, nedorit, al creșterii nivelului de trai. Bunici aștepți se jertfesc și ei pe altarul acestei noțiuni false de fericire și cresc, ce să facă, nepoți orfani de fapt, contribuind direct, prin aștepți lor cîștigată prin muncă și morală, la lipsa de răspundere și morală a copiilor lor. Sigur, chestiunea e mai complicată, dar pînă la urmă concluzia e una singură: lipsa de răspundere morală în cel mai deplin înțeles al cuvîntului a unor oameni care, pornind de la liniștea dată de bunăstarea părinților, cred că noțiunea de fericire se poate dispensa de răspundere față de copilul plimbat în parc de un bunic sau de o bunică cu inima zdrobită. Situația, cum ziceam și la început, nu e singulară. Față de condițiile reale presupuse de un nivel de trai în ascensiune, favorabil creșterii copiilor și favorabil întemeierii

unor familii tinere care să dea viață, la rîndul lor, unor copii frumoși și sănătoși, semnul fundamental al conștiinței datoriei față de viață și de societate, asemenea cazuri pe care eu le aduc azi, în discuție, merită judecata cea mai severă. Am rămas eu imaginea tulburătoare a familiilor de țărani care își întemeiau și iubirea și căsnicia pe idealul unei case cu copii. Tradiția acestei morale a poporului român atît de viu înrădăcinată în familia țărănească reprezintă cred eu și azi, un model. Nu era deloc înaintea ușor să dai naștere și să crești o casă de copii la țară dar nu era, în aceeași vreme, o mai mare mîndrie pentru o familie tînră, iar noțiunea de fericire avea cu adevărat un sens. Prea subțire, prea străvezie, prea ușuratică apare, la unii tineri, această noțiune de fericire atunci cînd ea se reduce la concluzia mîmicosă de douăzeci și doi de ani care uită copilul și descoperă... libertatea. Așa apar copiii de bunici!

DINU SĂRARU ■

Digresiuni

Femios, un mit?

In recenta si incitanta carte a lui Eugen Simion, „Sfida-rea retoricii”, exista un capitol, „Femios. Mitul cîntă-reului”, care mă instigă să fiu polemic. E si acesta un merit al cărții, de a fi provocatoare de reflecții. Ca tot ce are valoare.

Mărturisesc din capul locului că mie nu-mi place virtutea cu care se laudă Femios, care cîntă peștorilor Penelopei și apoi, cînd Ulise se întoarce și face, violent, ordine în casa lui, se apără, cerșind îndurarea. El nu zice atunci: Ulise, știu că un cîntăreț n-ar trebui, probabil, să fie mai prejos de păsările care nu cîntă constrînse, dar am tremurat pentru viața mea, m-am temut, n-am îndrăznit să-i refuz pe peștorii veniți să benchetuiască la masa ta. Nu zice nici, ca Socrate, că poetul este interpretul zeilor și că, deci, numai timpul va putea să judece dacă el, Femios, a procedat bine sau rău. Nu, Femios se laudă că e în puterea lui să-l cînte și pe Ulise ca pe un zeu, ceea ce mi se pare absolut lamentabil. El ține un discurs abil, a cărui idee e, în esență, aceasta: Te voi cînta și pe tine, Ulise, cum i-am cîntat pe cei ucși acum de tine. Ieri am cîntat peștorilor care se ospătau cu bucatele tale, deoarece tu erai departe și lumea te credea mort. Acum, fiindcă te-ai întors și i-ai masacrat, voi înfiora strunele lăutei pentru tine, cu același meșteșug. Pe scurt, Femios nu se încurcă în explicații, în nuanțe, de genul: „pentru că meriții”, „pentru că simt nevoia”. El e grăbit să pună eternitatea cîntecului la picioarele conjuncturii, fără să-și piardă vremea cu probleme de conștiință. „Este, în fapt, scrie Eugen Simion, un discurs al dorinței artistului de a supraviețui”. Da, fără îndoială. Și nu-i putem reproșa această dorință. E în firea lucrurilor să ținem la viață, iar un cîntăreț e chiar dator. Trebuie să lubești mai mult decît alții, pentru a exprima mai mult decît ei. Dealtfel, nici Socrate, nici Giordano Bruno n-au fost bucuroși să moară. Ei au spus numai că există convingeri care nu pot fi trădate nici măcar de dragul vieții. Însă discursul lui Femios e, în același timp, un discurs al certitudinii că tot ce-a făcut el e legitim, că talentul justifică orice, că unui cîntăreț nu i se poate pretinde decît meșteșugul. Atît. Restul e destin. Și, sincer să fiu, în privința asta am rezerve serioase care mă împiedică să văd în Femios un mit al cîntărețului.

Îmi place să presupun că speranța s-a născut în inima poetilor, fiindcă ea ține chiar de esența artei. Existența artei fără speranță mi se pare de neconceput, căci pentru a intra în rivalitate cu zeii și cu moartea arta are nevoie să speră că ea nu e o simplă umbră a împrejurărilor și nici jeton de ruletă. Or, Femios pune în locul speranței abilitatea și în locul adevărului calculul. Într-o lume a patimilor dezlanțuite, pare să gîndească el, cîntărețul n-are încotro. Peștorii erau mulți și obraznici, i-au silit, le-a cîntat, putea altfel? N-a avut ce face. Zeii i-au dat iscusința de a cînta, nu și dreptul de a hotărî cum arată cei care ascultă cîntecul. Și din moment ce n-a pătînit nimic, ce mai contează prețul? Viața e ca o ocazie. Odată pierdută, nu mai poate fi regăsită. Logic, nu? Sigur că e logic. Numai că un mit al cîntărețului presupune, trebuie să presupună, altceva decît abilitatea lui Femios de a-și salva pielea. La urma urmei, nici girueta n-are încotro, ea se învîrte după cum bate vîntul. N-ar fi o ofensă pentru artist să i se asemene destinul cu o girueta?

Eugen Simion pornește, din cîte îmi dau seama, de la ideea că arta este totdeauna inocentă. Că ea nu are un păcat originar, ci o inocență originară și că toate păcatele ei sînt păcate impuse, păcate pe care arta a fost nevoită să le săvîrșească pentru a supraviețui. Frumos raționament, dar, vai, nu intru totul adevărat. Căci nu totdeauna păcatele artei i-au fost impuse de circumstanțe, se cunosc destule cazuri cînd arta s-a decis singură să păcătuiească, iar discursul lui Femios a fost auzit de multe ori de-a lungul timpului, cu același înțeles: Să trăiești periculos? Ce prostie! Pe mine nu mă interesează decît să exist eu și să cînt, asta mă justifică de orice, mă absolvă de orice, chiar dacă lumea se întoarce pe dos. Cînd Penelopei i se umple inima de jale deoarece cîntecul care evocă întoarcerea grecilor de la Troia îi amintește de Ulise, Telemah îi ia apărarea lui Femios pe bună dreptate: „Nu-s vinovați poezii, ci Zeus care hotărâște cum vrea de soarta bieților oameni”. Intradevăr, nu poezii sînt vinovați de răul care există în lume și care pătrunde uneori în cîntecele lor îndurerate. Dar cînd cîntărețul hotărâște că meșteșugul lui poate fi folosit oricum, în funcție de vitregiile soartei, singurele care decid, nu mai e cazul, cred, să vorbim de inocență. Eugen Simion însuși simte nevoia să-l inculpe pe Femios, pentru a ajunge în sfîrșit la concluzia că exigența morală riscă să fie nedreaptă și să minimalizeze mitul. „De ce trebuie să se dezvinovățească Femios?” întrebă el. Să încerc să răspund cu gîndul care nu m-a părăsit nici o clipă cînd am ținut „Odiseea” deschisă la această pagină. Dacă n-a depins totdeauna de cîntăreț ce poate face cu darurile sale, a depins totdeauna de el să știe ce nu poate face cu ele. Fie-mi permis un exemplu, de o valoare chiar exemplară. Pablo Casals a suportat, ce putea face? Istoria singeroasă care răvășea Europa în jurul său, dar a refuzat să se ducă să cînte pentru Hitler cînd a fost invitat și, totodată, și-a înăbușit dorul de Spania pentru a nu cațona prin arta lui dictatura lui Franco. A fost Casals prea intransigent? Eu nu cred. În ce-l privește, Femios face parte, desigur, din condiția artei. Nu-i contest, ca să zic așa, autenticitatea, ci simbolul. Cu convingerea lui că, în viață, compromisul intră în ordinea firească a lucrurilor, fiind hotărît de zei, de împrejurări, el n-are, nu poate avea stătura unui mit al cîntărețului, fie și numai din acest motiv: marii artiști au avut obsesia de a supraviețui dincolo de moarte prin arta lor, în timp ce Femios tremură pentru el, punînd accentul pe supraviețuirea sa, nu a artei sale. Și pe urmă nu înțeleg de ce l-am pune pe același plan cu Demodoc, cîntărețul orb din insula fecilor, care, cum excelent spune Eugen Simion, are și harul și blestemul poetului, lumea dinafară se închide pentru el ca să se deschidă, ilimitată, lumea dinlăuntrul lui. Deși personaj secundar ca și Femios, Demodoc ar putea purta aura unui mit. N-au crezut oare grecii că frumusețea, deci arta, poate fi un răspuns dat destinului? Nu în numele aceluiași credințe a fost ridicat și Parthenonul?

OCTAVIAN PALER ■

CENTENAR LIVIU REBREANU

merinde pentru calvarul gloriei

Evocare cu Tiberiu Rebreanu

18. Despărțirea

Tata l-a purtat pe Liviu prin oraș, arătîndu-i liceul, prăvăliile, catedra și alte locuri însemnate. După mîncarea de amiază, spre seară, mîtereni se pregătiră de întoarcere. Liviu îl ținea strîns de mîna pe tata petrecîndu-l pînă „la cruce”, în capătul orașului dinspre Rebrîșoara, primul sat mai apropiat. A urmat despărțirea, grea atît pentru părinte, dar și mai apăsătoare pentru copil. Tata îl încurajă în fel și chip, apoi urcă în căruță, apucînd în direcția Măieru. Băiatul rămase locului, ca împietrit, cu fața scaldată în lacrimi, urmărind căruța care se îndepărta uruind, tot privind după ea pînă ce dispărură în zărea din ce în ce mai întunecată, pierzîndu-se apoi și uruitul roților și asternîndu-se liniștea mai copleșitoare decît orice. Doar într-un tîrziu se dezlipi de acolo, păsînd de parcă avea la picioare ghiulele, abia putîndu-și potoli suspinele. Sosi la casa gazdei cînd se inserase bine iar băieții erau adunați în jurul mesei și cîna la lumina unei lămpi fumegînde. Cealaltă ortaci de cameră erau veseli, gîlăgioși, împărțîndu-și impresiile de drum și pe cele despre orașul văzut

intîia dată. În afară de cei doi frați Ilieș, restul elevilor erau „veterani” ai liceului, elevi în clase mai mari. Unul dintre ei era chiar chiuzan de origine, fiul unei preotese văduve, băiat cu vreo doi-trei ani mai vîrstnic decît Liviu. De cum intră Liviu în casă, văzîndu-l cu ochii plîși, chiuzanul îl luă peste picior. Liviu nu cuteză să-i răspunde și se ghemui într-un colț mai ferit de lumina lămpii. Șeful camerei porunci pregătirea pentru culcare și își trase lampa lîngă pat, începînd să citească. Liviu se așeză în același pat cu mîtereni, fără să guste nimic. Îi venea să urle, să fugă, să dispară de acolo cît mai repede și nu dormi decît foarte tîrziu, cînd Meruțiu stînsese lampa. Dar cînd îi părea mai dulce somnul, era deja dimineață. Meruțiu porunci scularea. Urmă sălățul, scuturatul asternuturilor, al hainelor, lustruirea încălțămintei, apoi gustarea și plecarea la școală. Clopoțelul liceului suna insistent, poruncitor, parc-ar fi clamat cu glas de aramă, după cum îl tălmăceau elevii mai vechi:

„Tîndală te școală!

Tîndală la școală!

Te școală! La școală!”

Lui Liviu îi vîneau urechile de atîta hărmălaie. Pășea precipitat

Desene pe asfalt

Dictionar de frumuseți (III)

BĂLCEȘTI

Iată copia după portretul lui Bălcescu, datorat pictorului Tattarescu: penumbra chipului pîlpit în aurul luminii, strivit de penel pe pinza afumată. Iată biroul Bidermayer al sordăresel, ceasornicul, sfesnicele și oglinzile comandate tocmai la Viena și aduse cu grijă în care podite cu fin și iată scoarțele oltenesti asupra cărora s-au aplecat poate și ochii celui plecat în legende. Alcătuite după rețete pierdute acum, din frunze și fructe și cenuși, vopselele și-au păstrat culorile de-acum un veac. Soarele, umezeala, praful nu le-au schimbat... Printre ele, sobele vechi (și ele vieneze), portrete de epocă înfățișînd domnițe suave, lîngă ornice acoperite cu clopote de sticlă, ori boieroaice investimate în catifele grele, și flori, glastre de flori. Oalele, străchinile, telerile de lut sînt opera unui mare meșter, mort cu puțin timp în urmă, la o vîrstă de patriarh: Ion Grămada. Sorii se roteșc în cîmîni cu apă, tremură ceara luminii peste buza ulcioarelor și mina meșterului o simțim pe aproape, așa cum simțim, abia atîngînd podeaua, mensul sorei mezine a lui Nicu, Sevastița.

VĂRATIC

La Văratice, Veronica își petrecea vacanțele într-o casă simplă cu stîlpi albi de cerdac, pe care suiau iederi molatice și lujere de rochița-rîndunicii. Nu departe de turlele cochete, plantate pe uriașă navă a mănăstirii, începea pădurea. Qamenii îi spun eminescian „pădurea de aramă” și cred că în prag de septembrie, imbrăcat cu pelerină neagră de siac, poetul cu chip stelar străbătea potecile umbroase pentru a o intîlni pe iubita „cu miini subțiri și reci”, ducucăfa de la Iași, care le uimea pe gazdele sale monahicești cu frumusețea ochilor mari și cu năvala părului blond, cîzînd pe umeri. Drumul, străbătut într-o pace tulburată doar de saltul prin crengi al veveritelor roșii și cenușii, drum cu ferigi și ciuperci abia întrezărite prin frunzele anotimpurilor vechi, e la fel ca în vacanțele celei pe care poetul o alinta, anagramîndu-i numele: Verona, Vreona, Vanover... Mormîntul Veronicăi e într-o poiană, sub un nuc bătrîn înconjurat din toate părțile de căsuțe cu acoperișuri de sîndriță despicate de ploii și zăpezi. Un grilaj de fier, o fotografie încastrată în granit și, izvorite din lut, garoafe sălbatice, pilpiitoare... strîns în căușul palmei o Dunăre

DUNĂREA

Dunărea, argint de miazăzi, e un hotar al amintirii, memorie a istoriei noastre. A ogîndit bărbiele ostenilor vechimii, rătăcite apoi în pădurea spicelor crescute pînă la gîtul cailor — ne-o spune Herodot — și a cules pentru o clipă înfierbîntatul chip al împăratului împăraților, tînarul Alexandru. Hotar tragic între pămîntul apărut cu străncie de daci lui Decebal, fiul regelui Scirilo, și strălucitoarele armate ale Romei, într-o iarnă de demult, cu trestii înghețate și zăpezi albastre sub viscole. I-a fost dat acestui pămînt, prin vreme amenințată și rivnit, să albă în bratele bărbăților săi hotare de neclintit, dar lor, acestor brațe, destinul geologic le-a adăugat magnificul hotar: Dunărea. Nu există filă din istorie prin care să nu curgă Dunărea. Celor mai mulți dintre voievozii noștri le-a revenit datoria sfîntă de a-l înfrunta la Dunăre pe năvălitor și marele fluviu e cuprins în cerneala bătrînilor cronicari, amestecată cu lacrimi și ceară înmiresmată. Cronicarul fără seamăn al pămîntului și al văzduhului vibrînd sub aripi de păsări, Eminescu, rechemînd din cenușă și amintire umbra lui Mircea, îi așeza pe buze minia înțeleaptă a gospodarului de țară veghind cu ochi treaz pentru ca suliți vrăjmașe să nu tulbure așezările oamenilor săi, dar și răcoarea Dunării:

„Eu nu ți-aș dori vreodată să ajungi să ne cunoști, Nici ca Dunărea să-nece spumegînd a tale oști...”

Barba lucind de mirodenii a lui Darius cunoscuse și ea vîntul lunecînd asupra Dunării. Poporul întreg, cu păduri și orașe de lut, cu case și dobitoace, cu ziduri de cetate și cuptoarele pîinii, s-a simțit apărut, ocrotit de acest hotar cu pilpîiri domoale. Dunărea scînteiază în cîntecele noastre și o știm în graiul nostru ca într-o casă de țară. Hotar azi al țării socialiste, hotar care ne apropie de popoare frățești, Dunărea pare o stemă lichidă a frumuseților României, un însemn heraldic, trainic, dovedind vechimea pe acest țărîm a urmașilor eroilor Sarmizegetusei.

CULORI

Nu, Dunărea nu e niciodată albastră. În schimb, „drumetînd” pe puntea unui vas care străbate Dunărea noastră pas cu pas sintem gata să răsturnăm în apele coapte, furate de pe sevalețul meșterului Tuculescu, toate celelalte culori... Am văzut o Dunăre albă cînd razele lunii i-au atins cu sunet ogînda cu argint în fierbere rece în seara în care, solidari cu toate iubiturile pămîntului, ne plimbam ochii grei de dragoste peste undele gravate de oțelul navei. Am

în urma celorlalți, îmboldit mereu de chiuzan care îi mai pune și cîte o piedică. Abia în clasa plină cu copii, Liviu regăsi cumva atmosfera asemănătoare celei din școala măiereană și începu parcă să se mai reculegă și să-și vie în ori. Apariția profesorului diriginte Emil Domide, care preda limba română și matematica, îl țintui locului pe copil. Se stabili liniștea apoi profesorul verifică elevii după ordinea înscrierii în catalog. Erau în clasa I-a 52 de copii, Liviu fiind înscris pe locul 42. Din Măieru erau patru băieți, celor doi frați Ilieș adăugîndu-li-se și Corneliu Sanjoan, fiul notarului. Liviu se simți mai încurajat în societatea lor.

Întîia recreație i-a prilejuit prima intîlnire cu mulțimea elevilor întregului liceu ieșii în curtea largă. Toți foliau în sus și în jos, prietenii și colegii căutîndu-se și grupîndu-se gîlăgioși, tăifăsuind și făcînd drăconvenii. După zece minute clopoțelul îi chemă din nou în clasă. De astă dată își făcu apariția alt profesor, cu altă înfățișare și alt mod de a vorbi decît Domide. După alte două recreații s-au perindat prin fața clasei patru profesori deosebiți, spre mirarea copiilor obișnuiți cu un singur dascăl pînă atunci.

Au plecat apoi la masă și au revenit pentru a se înscrie în vederea procurării manualelor și rechizitelor școlare și abia spre seară s-au întors la gazdă. Liviu fu luat în primire de chiuzanul dușmănos, care în absența lui Meruțiu făcea pe șeful de cameră și îi ordonă să-i scuture hainele, să-i lustruiască încălțămintea și apoi îl puse să se spele, abia după aceea permițîndu-i să se așeze la masă. Numai sosirea lui Meruțiu curmă aerele cazone ale chiuzanului. Totuși, chiar la culcare, s-au ivit cîteva neplăceri din partea lui și abia își așeză căpsorul pe pernă că se și simți îmboldit, tulburîndu-și somnul. Dimineața, clopoțelul liceului îi deștepta neîndurător.

AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

roșie cînd, adunate la proră, cu bucăți de pine în miini, am muscat carnea de piensică domestică a tomatelor, și am ris cu buze umezite de „singe” voios... La Porțile de Fier, mortarul crud, turnat cu apolodoriană îndrăzneală sub „talpa” apei, colora Dunărea cu un cenușiu cu irizări de cobalt, amintîndu-ne de blănurile scăpărătoare ale vietăților și bruma căzută pe frunzele toamnei. Violetă era Dunărea în dimineața de la Calafat, cu peregrinări pe plaja pustie în care, la debarcader, am văzut-o odihnînd într-o barcă pe fata cu trup aurii... Portocalie, cînd răsfrînge cetăți, verde cînd taie în două păduri și cîmpuri pentru a doua oară roșind, Dunărea e un evantai de culori risipite generos peste pămîntul țării noastre străvechi, răsfrîngînd obrazurile unor bărbăți fără seamăn, în timp eroici.

SULINA

Moartea Dunării poartă însemnele unui declin zeiesc. Ostenit de aurul propriei sale glorii, fluviiul monologhează hamletian cu grai de ape umflate de lună și dragoste, privegheat de fantomele tuturor catargelor cîte i-au tulburat în singurarea algele adîncului și caută, cu un efort suprem, învelșul de lacrimă al mării, doar în stihurile poezilor latini, euxinici... Dar înainte de năuire, marele fluviu își îngăduie un spectacol grandios, o petrecere mioritică de nuntă dăcică, nuntă cu „păsărele mi și stele făclii”, ospăț la care sînt chemate imaginile tuturor îndepărtelor pămînturi. Vin păsări din miazănoapte și vin bizari flamingo din deltele împărăite, cîndva, de Neferțiti ori de regina din Saba. Și vine aici, pentru a se stînge în trestisuri putrede enigmatica anghilă, lunecînd, sarpe de alabastru din (și în vis obedanta) mare a Sargaselor (învecinată în inchipuirea noastră cu lutul de pine auriferă al Atlantidei) ori Insula Paștelui, pe care fantezia autorilor de anticipații plasează decolarea pe Terra a unei nave cu vizitatori din alte astre...

Vin păsări de pe Gange, vin pești iviți printre colonadele femplor scufundate ale Mării Egee și vine la nuntă Dunării cu nemurirea, cu neodihna, cu neașezarea, curcubeul ploilor, galopul prin ierburii sărate al cailor armiei lui Alexandru, fiul lui Filip Macedoneanul, și vîietul prin spicele sălbatice ale sfetnicilor lui Darius, bătrînul. Păsările aduc sub aripi semînțe din alte țărîmuri și din inima lor plîpîndă țîșnesc nuferi și ierburii fierbinți. Bine ați venit la nuntă Dunării, culori și miresme ale pămîntului! Bine ați venit, puncte cardinale cu număr sporit! Bucuroși de oaspeți; amintire a țării, aici e casa ta, memorie a apelor!

GHEORGHE TOMOZEI ■

„...Dacă n-ar fi Eminescu,

Viata nu ne-ar fi nimic“

Îndrăzneala de a cere poezie!

Localitatea: Simeria, 6 iunie 1985, ora 21, stadionul din localitate

Număr de spectatori: aproximativ 16 000

Calitatea spectacolului: foarte bună

Atmosfera: de excepție

Aportul organizatorilor: foarte bun, deși numărul mare, enorm față de capacitate, a creat probleme firești. Niciodată la Simeria n-a fost atita lume la un spectacol.

Cu siguranță că locul cel mai potrivit pentru a comunica prin intermediul poeziei ar fi o sală mică, a cărei intimitate ar favoriza în primul rind jocul nuanțelor.

Acest lucru ar putea fi un punct de vedere, o realitate și de multe ori o dorință în care se întilnesc atit poetul, cit și artistul interpret. Lunga călătorie a Cenuclului Flacăra a pornit tocmai dintr-o asemenea sală, a trecut prin sălile polivalente din țară, transformându-le în cele mai firești locașuri ale poeziei și nu s-a oprit la dimensiunea stadioanelor pentru că mai există cimpia și dealul brădat de istorie. Desigur că performanțele acestei călătorii s-ar cuveni analizate de către cei care se ocupă cu sociologia artei spectacolului, dacă ne gindim numai la creșterea în aceeași măsură atit a numărului de spectatori prezenți la un spectacol, cit și a calității lor, alături de un spectacol în care poezia obține un loc suveran. Stadionul a devenit de nenumărate ori acea încăpere intimă în care respectul pentru soapta timbrată plecată de la scenă se impunea ca o condiție firească a majorității spectatorilor. Această stare de grație demnă de invidiat de orice realizator sau animator de spectacole s-a realizat ca urmare a mii de ore de efort artistic, de multe ori istovitor dar care întotdeauna a stat sub semnul dăruirii și al respectului față de spectitor.

Joi, 6 iunie a.e., după câteva ore bune de spectacol, publicul care umplea stadionul din Simeria a început să scandeze: „poezie, poezie, poezie!“ — moment impresionant care confera publicului din Simeria aureola de creator al unui moment de o frumusețe și emoție unice.

Nu s-ar putea spune că pină la acel moment poezia a lipsit din programul cenuclului. Majoritatea cintecelor sint compuse pe versuri de o valoare incontestabilă, aparținând atit clasiceilor, cit și poetilor români contemporani. Dar în acel moment al serii spectatorii doreau poezie pură și demonstrau că sint capabili de această stare puțin obișnuită, după ce minute în șir cintaseră împreună cu cei de pe scena cenuclului cintece de țară și patriotice, fredonaseră în surdina „Dor de Eminescu“ și au dansat entuziaști pe motivele unor șlagăre din repertoriul internațional.

Și cum, în mod firesc, nu se putea refuza sau ocoli o asemenea sensibilitate a spectatorilor, poetul Adrian Păunescu a dat glas propriilor sale versuri. Liniștea și atenția care înconjurau poezia reduceau distanța dintre scenă și tribună, făceau posibilă acea transformare în care stadionul poate deveni acea cameră intimă în care poezia poate fi reprezentată în toată spațialitatea ei de la nuanța subtilă și pină la acel cuvint sau metaforă care-și revendică forța de joc.

Iată, deci, o imagine și o dimensiune prezentă sub care evoluează manifestările actuale ale Cenuclului Flacăra. Las cititorului să înțeleagă că în rest manifestarea de la Simeria a inclus în program toate momentele artistice cu care cenuclul și-a obișnuit spectatorii. Bravo publicului din Simeria și felicitări pentru mirifica îndrăzneală de a cere poezie!

MIHAIL STAN ■

Fotografie de DOREL DEMETRESCU ■

Un spectacol sublim

Localitatea: Brad și Tebea, 7 și 8 iunie, orele 19 și 2,35, pe stadionul din Brad și la mormintul lui Avram Iancu

Număr de spectatori: 3 000 la Brad și 100, cu tot cu membrii cenuclului, la Tebea

Aportul organizatorilor: bun.

Atmosfera: propice dialogului

Calitatea spectacolului: medie la Brad, cuprinzătoare și sublimă la Tebea.

Pentru spectacolul din 7 iunie dilema era următoarea: la Brad, la Hațeg sau la Orăștie. Din diverse motive am optat în cele din urmă pentru Brad. A cîntărit mult în balanță vecinătatea cu Tebea, convingerea tuturor membrilor cenuclului că ținutul Bradului este un adevărat templu al istoriei noastre, că tinerii Bradului sint moștenitorii cei mai apropiați și cei mai de drept ai lui Avram Iancu. Cu numeroase alte prilejuri această convingere a fost confirmată pe deplin. Din păcate în seara de 7-8 iunie, spectatorii Bradului nu s-au ridicat la cota lor dintotdeauna. Au vibrat, ca atare, doar dialogul cintecelor de patrie, cintecelor închinare istoriei eroilor, cintecelor închinare păcii, libertății. Impresionante au fost, de asemenea, liniștea și pioșenia cu care a fost ascultat, în lectura poetului Adrian Păunescu, portretul prin care Octavian Goga l-a descris pe Avram Iancu. Marile cintece ale cenuclului au răsunat ca niște imense clopote de bronz ce-au bătut pină-n magnificii Munți ai Apusenilor și pină-n cel mai adinc strat al conștiinței celor ce, cu mintea limpede și trează, cu sufletul deschis și curat precum macii dăruți cu atita frumoasă simțire. Carmen Antal din Deva, micuta Sorina Hașigan, Nica Zaharia, Mirela Atudorei și Carmen Antal din Toplița, ca să începem cu femeile cenuclului, trupele „Flapo“, „Totuși“ și „Paradox“, Valeriu Penișoară, Duce Bertzi, Majay Győző, Constantin Dragomir, Emilian Onciu, Cristian Buică, Florentin Budea, Traian Cosma, Andrei Alnași, Felician Stingaciu, Octavian Bud, frații Chiriac din Ghermănești, Vaslui și frații Gogu din Brăila și actorul Mihail Stan, revenit în cenuclu, și recitind cu acea energie explozie, proprie lui, au dăruit tinerilor din Brad înălțătoare momente de muzică și poezie. Nu vrem și nici nu putem să facem o remarcă în mod deosebit, dar vom sublinia că am fost surprinși să auzim solicitându-se din tribună cintecul despre și pentru mineri pe care Cristian Buică îl lansase la Lupeni cu numai două seri în urmă. De asemenea, vom puncta faptul că Mirela Atudorei, prin cele două cintece ale sale, accentuează cu un plus de culoare nota cintecelor de dragoste, așa cum, la polul opus, Ludovic Szabo, un strungar din Zărnești, de curind integrat cenuclului, aduce un zimbet, o uimire și o surpriză datorită calităților sale vocale și umoristice cu totul și cu totul remarcabile. Tirziu, la lumina eternă a stelelor nefirești de mari și a macilor, manifestarea de la Brad a luat sfîrșit, dar, în ceea ce ne privește am

rămas cu o neîmplinire în gînd și în suflet.

Peste o jumătate de oră eram la Tebea, în jurul mormintului lui Avram Iancu, unde nu mică ne-a fost surpriza să vedem venind 50 de tineri tocmai de la Brad, pe jos, cale de 10 km. Infiorați de liniștea dinprejur, am început cu „În Țara Motilor“, cîntec cărui i-au urmat cele mai de seamă piese din repertoriul cenuclului, piese la care s-a adăugat un veritabil recital poetic al lui Adrian Păunescu. Au fost cele 67 de minute, cit a durat mărturisirea noastră de suflet de la Tebea, încărcate cu o emoție și cu o energie greu de explicat în cuvinte.

VICTOR NIȚA ■

Ploaia și Himalaya

Localitatea: Deva, 8 iunie 1985, orele 19, stadionul din localitate

Număr de spectatori: 5 000

Atmosfera: excepțională

Aportul organizatorilor: bun

Calitatea spectacolului: deosebită

„...When it rains and shines / It's just a state of mind“ — ploaia și vremea frumoasă sînt doar stări de spirit — spunea Lennon-Mc Cartney în marele succes de acum... 19 ani „Rain“. „Ploaia există în măsura în care sîntem noi dispuși să-i dăm atenție!“ mi s-a părut a fi de-veză admiratorilor noștri care au cîntat și au dansat nestingheriți în nici un fel de aversele adverse.

Începută sub „orga de fulgere“ a Costeștilor, stagiunea Cenuclului Flacăra din județul Hunedoara s-a încheiat la Deva cu un grandios recital al tribunelor. Degeaba a încercat ploaia să atragă atenția asupra ei, adevăratul, emoționantul spectacol a fost cel oferit de public.

Ne-am adaptat „din mers“ la condițiile deosebite și am făcut în așa fel încit să nu omitem nimic din ceea ce reprezintă crezul nostru în Om și în perfectibilitatea lui, crezul nostru în capacitatea omului de a-și cultiva în bine propria natură umană și propria natură inconjurătoare. Cintece de pace, de patrie și revoluționare, comori ale folclorului românesc și cintece populare maghiare, șlagăre ale muzicii tinere românești și hituri internaționale, Serghei Esenin și poezia rusă, „Dor de Eminescu“ și doina română, Ciprian Porumbescu și „Balada“, „Colindul gutuii din geam“ și „Acapulco“, „Totuși iubirea“ și „I just called to say I love you“, „Niciodată“ și „Submarinul galben“, sint toate acestea piese muzicale și realizări poetice incluse în repertoriul actual, redare oamenilor în fiecare seară și rezultate în urma selecției după un singur criteriu: valoarea, calitatea.

A urcat pe scena cenuclului Avel Ritisan, tehnician la Combinatul Siderurgic Hunedoara și antrenor al secției de alpinism a Clubului Metalul Hunedoara. El ne-a povestit în câteva cuvinte, foarte emoționat și foarte emoționant, cum, împreună cu un alt hunedorean, Marius Marcuș, a escaladat virful himalaian Gurja Himal 7 193 m (realizînd o performanță fără precedent în alpinismul românesc. Din echipă au

mai făcut parte farmacistul Ovidiu Bojor — căpitan de echipă — și Pavel Muresan, din Eucurești. Din năcate un alt membru al echipei, medicul din Bușteni, Vărgulescu Cezar (27 de ani) și-a dat viața în lupta cu Himalaya. Expediția comună româno-nepaleză a pus pe Gurja Himal Tricolorul Român, steagul U.T.C. și o eșarfă pe care scria PACE în principalele limbi ale lumii, consfințind o extraordinară victorie a sportului roș-galben-albastru și a Omului în fața naturii. Că natura se cheamă ploaia sau Himalaya, aceasta tinde să devină o chestiune pur subiectivă.

JERRY SCHWARTZ ■

Mari resurse romantice

Localitatea: Cimpina, 10 iunie 1985, ora 19, stadionul din localitate

Număr de spectatori: 15 000

Atmosfera: incendiară

Calitatea spectacolului: excepțională

Noutăți: prezențele locale: Daniela Lepuş și Gabriel Căpitanu. Au revenit pe scena cenuclului surorile Oana și Alice Ionescu. Au mai cîntat în această seară Stela Bica Ilea și Cristian Pirvan

Aportul organizatorilor: foarte bun.

Turneul nostru în județul Prahova începe eclatant într-o Cimpină hotărîtă să dea întreaaga măsură a competenței și înaltei sale spiritualități. Cu o oră înaintea primului gong, stadionul era plin pe cele două laturi ale sale dialogînd de pe acum și prefigurînd astfel stereofonia aproape divină de mai tirziu. Comunicarea se realizează rapid și ni se răspunde printr-un șir emoționant de dovezi de simpatie. Oamenii cîntă sau scandează, aplaudă ritmic, înaltă înscrisuri și drapele într-o exprimare frenetică. Momentele serii se succed în această ambianță cu mai multă repeziune. Mai noi veniți sint priimiți cu o generozitate care îi aşază în rînd cu ceilalți membri ai cenuclului și ni se pare firesc să fie așa într-o manifestare omogenă prin ceea ce spun și face, dar și prin ceea ce este, prin oamenii săi. Trenurile care trec prin imediata vecinătate se încarcă de cîntec.

Patru tineri fac un tur de stadion desfășurînd deasupra capetelor lor un steag tricolor. Tribunele scandează profund și distinct: „România, România“. Scena preia pulsul tribunelor și-l transformă în cîntec: „Trăiască România“, „Jurămînt la Putna“, „Treceți batalioane române Carpații“ apoi „O șansă păcii“. În timp ce se cîntă „Să fie pace în lume“ alți 7-8 tineri fac un tur de stadion purtînd o torță ce însoțea drapelul roș-galben-albastru. Este o seară înaltă, instelată la propriu și la figurat. Dacă am răsturna cerul ar fi parcă și mai multe stele căci toți cei prezenți ard într-un fel anume conferindu-le o strălucire aparte. Într-unul din numeroasele bilete primite la scenă citim: „Jurăm să păstrăm peste veacuri România întreagă“. Semnează Cimpina! Vechiul centru de luptă revoluționară nu-și dezmente tradiția și se cîntă superb „Lancea lui Horea“. Marile șlagăre ale cenuclului au venit ca o răsplată pentru nota aleasă în care se desfășurase spectacolul pină atunci. S-au distins în acest program, în care cintecele populare românești au dovedit încă o dată că pot concura de la egal la egal marile cintece ale lumii, vocile feminine ale cenuclului. După recitările lui Adrian Păunescu se cere Beatles și gusturile acestui public ni se par încă un argument în favoarea calității sale alese. Și încă un prilej pentru a-i remarcă pe componenții trupei „Flapo“, într-un spectacol în care starea deosebită a oamenilor a creat disponibilități sufletești celor aflați pe scenă și prilejul de a-și arăta întreaga valoare. De la actorul Mihail Stan la trupa „Totuși“, de la Sorina Hașigan la umoristul Ludovic Szabo, de la Valeriu Penișoară la trupa „Paradox“, de la Nica Zaharia la Duce Bertzi, de la Emilian Onciu și Octavian Bud la Cristian Buică și Majay Győző, de la Carmen Antal și Mirela Atudorei la Arpad Domokos și Traian Cosma, de la o tribună la alta, de la Cimpina spre lume, participarea frățească și expresivă a tuturor celor prezenți a contribuit decisiv la desăvirirea acestui mare spectacol ce inaugurează stagiunea prahoveană, la crearea puternicei im-

presii că am trăit aici o seară mirifică pe care am vrea-o repetată cit mai curînd, poate chiar la finele acestui turneu în județul Prahova, la a cărei încheiere nu ne gindim mai mult decit la desfășurarea sa, dar pe care Cimpina, credem, ar auro-la-o închizînd prin sine conturul unei figuri perfecte.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Un public iubitor de frumos

Localitatea: Filipeștii de Pădure, 11 iunie 1985, orele 19, stadionul din localitate

Număr de spectatori: 3 000.

Calitatea spectacolului: de la bună spre foarte bună

Atmosfera: plăcută, caldă, în pofida unui vînt care a bătut continuu, ca un pui de furtună

Aportul organizatorilor: la înălțime

Iată-ne, conform unei mai vechi promisiuni, cînd condițiile meteorologice au obligat cenuclul să-și țină spectacolul într-o sală neîncăpătoare, din nou la Filipeștii de Pădure, de această dată pe un stadion cu un excelent gazon, întru totul egal gazonelor de pe stadioanele englezești dar din fericie, cu un public tot diferit, dispus să cînte, să asculte poezie și să nu se încalere bestial. Un public iubitor de frumos și de adevăr, un public a căru educație „cenuclistă“ au efectuat-o mai mult și mai mult, cum aveam să constatăm, emisiunile de radio, drept pentru care reacția sa n-a fost întotdeauna promptă, dar atunci cînd și-a dat drumul, cînd a început să înțeleagă ce înseamnă un spectacol al Cenuclului Flacăra, a cîntat dinpreună cu scena marile piese ale repertoriului nostru: „Iancu la Tebea“, „Jurămînt la Putna“, „Trăiască România“, „Treceți batalioane române Carpații“, „O șansă păcii“, „Să fie pace în lume“, „Lancea lui Horea“ etc. Au dominat spectacolul, alături de aceste șlagăre cunoscute în toate orasele în care am fost, deci și în Filipeștii de Pădure, numeroasele cintece populare românești care, în interpretarea Nicăi Zaharia, Mirelei Atudorei, a Sorinei Hașigan și a celor două Carmen Antal — din Deva și din Toplița, plus surorile Ionescu din Ploiești, fac dovada că pot concura cu oricare alte mari șlagăre ale muzicii internaționale. Cu atit mai mult a ieșit în evidență acest lucru cu cit suita de șlagăre internaționale cîntate de excelența trupă Flapo, condusă de neobositul Alexandru Zărnescu, a fost precedată și apoi urmată de cintece populare precum „Hăulita de la Gorj“, „Trandafir de la Moldova“, „Morărița“, „Sapte vâi și-o vale adîncă“ și alte cintece interpretate de Nica Zaharia, Cristian Buică, surorile Ionescu și Carmen Antal din Toplița sau de Constantin Dragomir care cu o bucurie de nedescris a cîntat „celebrul șlagăr din sud-estul Europei“ „M-a făcut muica oltean“. Din nou remarcabil, uluitor pur și simplu, Ludovic Szabo care, cu uimitoria sa voce și cu un rafinat simț al umorului, a adus pe scenă și în tribună un hohot de ris și de bună dispoziție. În rest, la cumpăna dintre zile, adică la miezul nopții, Majay Győző a cîntat ca întotdeauna „Totuși, iubirea“, așa cum ceilalți, respectiv Valeriu Penișoară, Emilian Onciu, Octavian Bud, frații Chiriac și surorile Ionescu, Felician Stingaciu, Valentin Gereș, Călin Jicărean și Budea Florentin și-au cîntat piesele ce i-au făcut cunoscuți în lumea iubitorilor de muzică tînără și poezie.

Și aici, ca și în alte orașe minerești, a fost primit și apoi răsplătit cu aplauze noul cîntec al lui Cristian Buică, „Sintem mineri“, pe versuri de Adrian Păunescu, lansat acum cîteva zile la Lupeni.

N-a fost un spectacol ieșit din comun, eclatant din toate punctele de vedere, precum cel din Cimpina, de exemplu, dar în felul său manifestarea de la Filipeștii de Pădure a avut un farmec aparte: bucuria cu care am fost așteptați și apoi ascultați și dorința fierbinte de a fi din nou prezenți la Filipeștii de Pădure, fapt ce s-ar putea întimpla mai însore toamnă.

VICTOR NIȚA ■

La ora încheierii ediției, la Vălenii de Munte se desfășura manifestarea cu numărul 1612.

Ati citit cronicile manifestărilor cu numerele 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611.

■ **Direcția sanitară județeană Teleorman:** „În legătură cu articolul „Rolul pălăriei în judecarea unui medic de țară”, publicat în numărul din 19 aprilie al revistei dvs., vă comunicăm că medicul Mircea Zaharia de la Dispensarul Mirzănești a fost discutat în colegiul de disciplină a personalului sanitar și sancționat cu mustrare și avertisment. Cazul a fost adus la cunoștința întregului personal sanitar din județ.”

■ **Asociația de locatari a blocului G. 3 din strada Lucrețiu Pătrășcanu nr. 1 București** ne semnalează că, în octombrie 1984, a fost săpat un sant de circa 50 de metri lungime pe strada Bădeni, aflată chiar în spatele blocului. Lucrarea viza înlocuirea unor conducte de apă. Ea a fost însă abandonată, țevile care trebuiau montate au fost ridicate în luna martie a.c., dar santul a rămas neacoperit. Din această cauză strada Bădeni este și acum blocată, mașinile I.S.B. nemaiputând ridica resturile menajere, iar cele care aprovizionează unitatea alimentară nr. 86 de la parterul blocului nu-și mai pot descărca mărfurile. Un lucru e clar: cei care au stricat trebuie să vină urgent să repare. Si acestia sînt — după cum afirmă asociația de locatari — lucrătorii I.C.E.D.-ului București.

■ „Vă mulțumesc în numele locatarilor de pe scara poastră pentru promptitudinea cu care ați răspuns sesizării pe care v-am trimis-o în legătură cu grătarul de fript mic al auto-servirii „Dunărea”, publicînd o notă în numărul din 17 mai al revistei Flacăra. Vă putem informa că responsabilul acestei unități, om „receptiv”, a luat imediat măsuri. Timp de trei zile, grătarul cu pricina a dispărut, pentru a reapare apoi, instalat în același loc, dar într-o nouă formă: NU MAI FRIGE MICI, FRIGE CÎRNATI.” (Octavian Popa din Brăila, strada Școlilor, nr. 39, bl. D, sc. 4, ap. 54). După această a doua notă, n-ar fi normal oare să fie „fript” chiar responsabilul?

■ **Primum din partea Întreprinderii Electroarges:** „Referitor la nota apărută în nr. 17 din acest an al revistei dvs., prin care Marioara Cordos din Arad se plîngea că are greutăți în repararea unui storcător de fructe aflat în garanție, vă comunicăm că defectivitatea a fost remediată de un deparator de la reprezentanța noastră tehnică din Timisoara. S-au înlocuit cuplajul defect și subsambulul storcător cu altele într-o variantă nouă, mult îmbunătățită.”

■ **Rugăm conducerea Întreprinderii Electroarges** să manifeste aceeași înțelegere și promptitudine și în rezolvarea problemei pe care o ridică în scrisoarea sa Nicolae M. Dinu din comuna Gura Vîtioarei, județul Prahova. După nici trei luni de funcționare, robotul de bucătărie pe care l-a cumpărat s-a defectat și omul nu a reușit să găsească nicăieri piesele necesare (panghia de plastic de la storcătorul de fructe, o garnitură de cauciuc de la motor etc.). Apelul nostru către întreprinderea producătoare este determinat și de un amănunt pe care-l conține scrisoarea: soția corespondentului nostru este grav bolnavă și urmează un regim alimentar în prepararea căruia robotul îi este strict necesar.

■ **Zilele trecute au venit la redacție pentru a lăsa o sesizare Marin Olteanu și Nicolae Pîciu din comuna Gostinu, județul Giurgiu.** Ca să dăm un sens clar conținutului acestei sesizări, ne vedem nevoiți să reproducem un fragment dintr-un răspuns primit din partea Consiliului popular al județului Giurgiu și publicat în nr. 19 al revistei Flacăra: „S-a alcătuit un colectiv care a discutat cu peste 40 de cetățeni, s-au verificat documentele și s-au luat declarații. Față de starea de lucruri constatată s-a hotărît destituirea din funcție a președintelui C.A.P. Gostinu, Nicolae Curcu, și a fost atenționat U.J.C.A.P. Giurgiu pentru a acorda un sprijin mai eficient acestei cooperative, în vederea eliminării lipsurilor”. Iată acum ce ne-au lăsat scris cei doi cetățeni din Gostinu: „Nicolae Curcu este și în prezent președinte al C.A.P. Gostinu. Mai mult, el a pornit o adevărată campanie de prigoană a acelor care au sesizat neregulile. Ce a împiedicat, oare, punerea în aplicare a unei hotărâri ferme a Consiliului popular județean?”

■ **Iulian Georgescu din București, strada Grigore Moisil nr. 1, a fost cazat în stațiunea Căli-**

mănești-Căciulata într-o cameră pentru care plătește o sumă mai mare decît tariful de cazare aferent gradului ei de confort. **Ministerul turismului** ne informează că i-a fost restituită, pe tentului, prin mandat postal, diferența de bani. Totodată, a fost sancționat agentul de turism care a întîrziat expedierea sumei.

■ **De cîteva săptămîni, autobuzul de pe ruta Arad-Cîntei,** care duce spre casă navetistii de la diverse întreprinderi ale municipiului, nu rămîne la cap de linie, pînă dimineața, cum ar fi normal, pentru a transporta oamenii înapoi la locurile lor de muncă, ci se întoarce la Arad făcînd o cursă în gol de vreo 60 de km. Astfel stînd lucrurile, dimineața, cei aproape 40 de navetisti trebuie să se descurce cum pot, ceea ce a dus nu o dată la întîrzieri de la program.” (Dan Aurel Uscu din Sîntea Mică, nr. 86, județul Arad). Rugăm conducerea I.T.A. Arad să analizeze acest caz și să adopte singura soluție care ni se pare rațională: autobuzul să nu mai facă respectivul drum scara, în gol, ci dimineața, cînd este cu adevărat util oamenilor.

■ **Bucuria lui Gelu Anghelufă,** muncitor la Șantierul naval Galați, de a se fi mutat anul trecut în casă nouă (apartamentul 39 din blocul Crin 2, micro 16), a fost curînd umbrîtă de o infiltrație puternică și permanentă de apă prin tavan care l-a obligat și îl obligă și în prezent să stea în sufragerie cu tot felul de oale și cratite. Instalatorii dau vina pe cei care au executat izolațiile. Acestia îi consideră vinovați pe instalatori. O încercare de reparație nu numai că nu a remediat nimic, dar a deteriorat și baia locatarului de deasupra. De mai bine de un an, Gelu Anghelufă alocargă fără spor de la constructor la I.J.G.C.L. și invers. Toți dau din umeri, găsesc justificări dar nu și soluții.

■ **Direcția comercială județeană Brăila:** „Referitor la sesizarea tovarășului Cornel Brăsoveanu din Brăila, cartierul Vidin, bl. 25, sc. 3, ap. 48, apărută în numărul 16 al revistei Flacăra, vă comunicăm următoarele: intrucît aspectele semnificate s-au confirmat, gestionara Cărsotei Viorica de la unitatea GOSTAT nr. 3, a fost sancționată cu amendă, potrivit prevederilor Legii nr. 3/1972. Totodată, pentru a preîntîmpina pe viitor astfel de abateri, cazul a fost prelucrat în ședința cu gestionarii întreprinderii.”

■ **„Pe la începutul lunii februarie, lucrătorii Întreprinderii de rețele electrice Tirgoviste,** dintr-o eroare, m-au considerat rău platnici și mi-au tătat racordul la lumină. Nu mă plîng neapărat de asta, căci se mai întîmplă și greseli. Necazul este altul: am depus cerere de re-deschidere a luminii, am achitat și taxa (chitanța nr. 310 317), dar curent electric nu am, căci nimeni n-a venit încă să-mi refacă racordul.” (Constantin Vasilescu din Tirgoviste, Calea Cîmpulung, nr. 108).

■ **După cum se știe, diabetul este o boală destul de răspîndită și care impune un regim alimentar sever.** Este însă omeneste ca, trecînd prin fața unei cofetării, să îți tentat să mînci o prăjitură. Pînă nu de mult, existau produse dietetice în cofetării specializate. **Georgeta Popescu din București** propune factorilor de resort, reintroducerea în fabricație a acestor produse (prăjituri, bomboane, biscuiți etc.) care pot fi consumate fără riscuri de către diabetici.

■ **Analizînd cererea Paulei Ciobanu din comuna Lița, județul Teleorman,** și țînînd seama de faptul că ambii soți Ciobanu sînt infirmi, **Consiliul popular al municipiului Turnu Măgurele** a rezolvat cu promptitudine situația, încadrîndu-l pe Gheorghe Ciobanu ca paznic la grădina de legume a C.A.P. Lița.

■ **„Mă numesc Inehum Ana și locuiesc în comuna Axente Sever nr. 313, județul Sibiu.** Sînt om al muncii la I.S.C.L., Copsa Mică. Ajungînd la vîrsta pensionării, am cerut o adevărită de vechime de la I.A.S. Axente Sever unde am lucrat timp de 13 ani, pînă în 1964. Spre nedumirirea mea, toți acești ani lucrați efectiv de mine sînt trecuți în evidente pe numele sotului. Cîndătenia este cu atît mai mare cu cît sotul meu a fost angajat în perioada respectivă la I.M.M.N., Copsa Mică, și, deci, nu putea avea în același timp două locuri de muncă. Nu știu de ce trebuie să trag eu ponoasele pentru o gre-

șăală de care nu mă fac vinovată”.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Alba** a analizat cererea lui Gheorghe Bota din Cîmpeni, strada Dealul Bistrii nr. 24, de reexpertizare medicală a soției sale Elena Bota. Considerînd contestatîia în termen, comisia județeană de pensii, prin decizia nr. 501, a încadrat-o pe Elena Bota în gradul I de invaliditate.

■ **În martie anul trecut, Tamara Iacob din București, strada Dunavăț nr. 5, bl. 65, et. 3, ap. 15, sectorul 5,** a cumpărat de la magazinul de mobilă de pe strada Valea Cascadei un dormitor tip Liliana. Cînd a dezambalat acasă garnitura, a observat că sifonierul are defecte destul de serioase (o usă de altă culoare, multe părți pătate etc.). S-a adresat în consecință unității „Arta mobilei” din strada 7 Noiembrie (specificată în certificatul de garanție), care i-a promis schimbarea în cîteva zile a piesei. E adevărat că exact în „cîte” nu i-a spus. Asa că a trecut mai bine de un an de insistențe de o parte și promisiuni de alta, dar sifonierul defect stă bine merçi în apartamentul Tamarei Iacob.

■ **Elena Popa din comuna Cervenia, județul Teleorman,** ne împărtășește bucuria elevilor din localitate pentru faptul că școala lor s-a îmbogățit cu o bază sportivă construită după cele mai moderne cerințe. Tereburile de sport au fost amenajate numai prin mijloace proprii, prin munca patriotică a copiilor și tinerilor din comună, îndrumați și sprijiniți de profesorii lor. O frumoasă și utilă inițiativă.

■ **Într-un adevărat cerc vicios se află Victor Mocanu din București, strada Vatra Dornei nr. 2, bl. F 5, sc. 3, et. 2, ap. 39, sectorul 4.** Institutul central de cercetare proiectare și directivare în construcții a stabilit că ceea ce a determinat apariția fenomenului de condens în apartamentul său proprietate personală este o deficiență de construcție. Institutul a indicat ca soluție placarea exterioră a panourilor de fațadă. Victor Mocanu s-a adresat ICRAL-ului Berceci, solicitînd executarea lucrării, evident contra-cost. Aici însă, i s-a spus că placarea nu i se poate face decît prin interior, dar nu i s-a garantat că această formulă va duce la dispariția definitivă a condensului. Insistînd pentru aplicarea soluției institutului, Victor Mocanu a fost îndrumat de către comisia tehnică a consiliului popular al municipiului să se adreseze Cooperativei „Constructorul”. Si de aici însă a primit un refuz motivat de faptul că I.C.R.A.L.-ul Berceci nu vrea să achite contravaloarea lucrării pentru acele apartamente din imobil care sînt proprietatea sa. Iată deci că Victor Mocanu alocargă de la o întreprindere la alta, cu banii în mînă, fără a izbuti să-și rezolve problema. Să fie oare chiar imposibil de rezolvat?

■ **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare:** „În urma verificărilor efectuate de organele noastre, s-a constatat că sesizarea Marilenei Nicoroiu, economistă la S.M.A. Popești Leordeni, este întemeiată și, în consecință s-a luat măsura eliberării lui Dumitru Neacsu din funcția de contabil șef al S.M.A. Popești Leordeni.”

■ **„Întîmplarea a făcut să pierd mai multe acte, printre care și originalul certificatului de calificare în meseria de mecanic utilitate grele pentru construcții terasiere, obținut în urma unui curs la Întreprinderea de reparații Brăila, secția 4 prestații Constanța, Unitatea la care lucrez acum. Combinatul minier al cuprului Roșia Poleni din Abrud, județul Alba, posedă doar o fotocopie și pentru autentificare îmi cere originalul. M-am adresat în scris, în cîteva rînduri, întreprinderii din Brăila pentru obținerea unui duplicat, fără însă a primi vreun răspuns. În lipsa documentului risc nu numai să pierd categoria de retribuție care mi se cuvine, ci chiar să fiu încadrat pe nedrept ca muncitor necalificat.” (Cristian I. Teodorescu din Abrud, strada Republicii, bl. A.R. 4, sc. A, et. 4, ap. 13).**

■ **Ministerul Silviculturii** ne informează că, analizînd problemele ridicate în scrisoarea lui Ion T. Gagiu, șeful Sectorului exploatare Topologu, s-au luat măsuri pentru predarea spre exploatare a masei lemnoase de către Ocolul silvic Suici, județul Argeș. Hotărîrea a fost luată de comun acord cu conducerea U.F.E.T.-ului și a petentului. Astfel se asigură o colaborare principală și eficientă între organele ocolului silvic și cele ale exploatarii.

■ **„Sînt suferînd de arterită obliterantă, iar medicul mi-a prescris Vadiere, un medicament pe care-l caut, fără succes, demult timp prin farmacii.** De fiecare dată mi se spune: „Nu avem acum. Mai treceți pe aici.” Cum această boală te pune în imposibilitate de a face deplasări frecvente și lungi, as sugera oficiului farmaceutic ca suferinzii de arterită obliterantă să fie luați în evidența farmaciilor de sector și să li se fixeze datele cînd pot veni să ridice medicamentul. Mai ales că tratamentul este de foarte lungă durată.” (Petre Munteanu, București, str. Grigore Moisil, nr. 8, bl. 9, sc. A, ap. 29).

■ **O comisie formată din reprezentantul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Brașov și doi reprezentanți ai întreprinderii reclamate (Trustul de antrepriză generală construcții montaj Brașov) au verificat temeinicia sesizării lui Alexandru Bardoj din comuna Cristian, strada Mihai Eminescu nr. 65, dispunînd următoarele: 1) încadrarea petentului în meseria de bază sau într-o altă meserie cu un nivel de retribuție apropiat; 2) completarea la zi a contractului și a carnetului de muncă; 3) sancționarea persoanelor care s-au făcut vinovate de deficiențele constatate în legătură cu încadrarea sa.**

■ **Ioan V. Apostoi din Iași, strada Sîpotel nr. 45,** om în vîrstă de peste 80 de ani, a fost nevoit să se mute pentru îngrijire la o soră a sa în comuna Grivita-Birlad, județul Vaslui. S-a făcut convenita înștiințare de schimbare a adresei la Oficiul de pensii din Iași, care a trimis pensia pe luna decembrie 1984 la noul domiciliu, dar a sistat apoi, cu totul inexplicabil, expedierea banilor pentru următoarele luni. Încercările de clarificare a situației făcute de rudele bătrînului, printre care și semnatarul scrisorii (Iarșizan Constantin din Brașov), nu au dus la nici un rezultat. Se pare că dosarul a plecat spre Vaslui dar s-a pierdut undeva pe drum.

■ **Într-o situație similară se află și Maria Chirea, care s-a mutat din Suceava la fiica sa în comuna Florești, strada Principala, bl. 7, et. 3, ap. 9, județul Prahova.** Nici ei nu-a parvenit pensia pe primele 5 luni ale acestui an. Oficiul de pensii din Suceava afirmă că dosarul a fost trimis la Ploiești încă din 12 decembrie 1984, cu recepția nr. 1733, în timp ce Oficiul din Ploiești nu confirmă sosirea lui. N.R. Rugăm oficiile județene de pensii să clarifice în cel mai scurt timp posibil cele două situații.

■ **„Sîntem un grup de tineri din comuna Brusturoasa, județul Bacău, și vrem să semnalam unele neajunsuri privind activitatea de la cîminul cultural din localitatea noastră.** Clădirea este destinată aproape în exclusivitate nunților. Materialele sportive — masa de ping-pong, jocurile de sah etc. — sînt incuiate în magazie, fiind de altfel și foarte degradate. Accesul tinerilor în cîmin este interzis, excepțînd rarele zile cînd rulează vreun film. Nu este deci, de mirare că unii dintre ei merg să se „distreze” la bufetele din comunele apropiate”. (Semnează, printre alții, Marin Porea, Aurora Bradu, Ion Atomulescu).

■ **Primum din partea Ministerului de Interne — Inspectoratul județean Caras Severin:** „Vă comunicăm că Mariei Peia din Oravita, strada Mihail Kogălniceanu nr. 1, i-au fost restituite cele două butelii de aragaz care-i fuseseră sustrate. Autorul furtului a fost identificat în persoana lui Dumitru Vlăsceanu”.

■ **„Vă scriem pentru că avem un mare necaz. În ultimii doi**

ani, canalul de scurgere de pe strada pe care locuim s-a infundat și atît apa menajeră cit și cea pluvială se infiltrează în subsolurile caselor noastre, provocînd pagube și slăbind fundațiile. Am făcut nenumerate apeluri colective la cei în drept în vederea înlocuirii conductelor, dar toate demersurile noastre au rămas fără ecou, situația devenînd tot mai neplăcută pentru noi, cei ce locuim pe această stradă.” (Simion Henteș din Sibiu, strada Șerpuită nr. 11).

■ **„Întrucît în familia mea au apărut doi copii, am primit un apartament mai mare. Cînd m-am mutat, am achitat asociației de locatari suma aferentă fondului de rulment. Firesc, am încercat să recuperez fondul de rulment de la vechea adresă. Asociația de locatari nr. 4 mi-a refuzat cererea, deoarece nu am putut prezenta chitanța pentru banii depuși. Desigur, vina este și a mea, deoarece am pierdut această chitanță. Dar nu pot să-mi închipui că asociația nu are în evidentele sale înscrise sumele plătite de fiecare pentru fondul de rulment.” (Ștefan Lîtera din Huși, bl. 25, ap. 52, jud. Vaslui).**

■ **Analizînd scrisoarea prin care Emilia Florea din Brașov solicita eliberarea permisului C.F.R., Ministerul Transportului și Telecomunicațiilor** ne informează: Avînd o vechime de 10 ani și 7 luni în unități de cale ferată, Emilia Florea se încadrează în reglementările în vigoare privind acordarea permiselor pentru pensionari. Solicitanța trebuie doar să se prezinte la Regionala C.F. Brașov, cu o adeverință de la I.M.M.R. Brașov, pentru perioada cît a fost încadrată cu contract de muncă pe durată nedeterminată, pînă la pensionare, decizia de pensionare în original și copie, talonul de pensie și o fotografie.

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN

Poșta redacției

■ **Ion Marian — București:** În situația în care soții nu au convenit între ei, beneficiază de contractul de locuință soțul căruia i s-a dat în îngrijire copiii, iar în cazul cînd nu sînt copii, celui care a obținut divorțul. În toate celelalte situații, instanța, care pronunță divorțul, hotărîște care dintre soți va avea beneficiul contractului de locuință. ■ **Gheorghe Deșiu — Crăia (Mehedinți):** Intrucît nu s-a realizat planul pe cooperativă decît în procent de 80%, legal vi s-a reținut 20% din drepturile cuvenite. ■ **Ioana Petrache — Vasilași (Călărași):** Perioada de muncă la care faceți referire nu constituie vechime în muncă. ■ **Gheorghe Enoiu — Ciofringeni (Argeș):** Pentru a beneficia dv. și membrii familiei de gratuități în spital, medicamente și tratament ambulatoriu, cit și de dreptul la pensie, trebuie să plățiți contribuția de 40 de lei lunar, cel puțin 10 ani, și să predați produse agricole la fondul de stat. ■ **Maria Haneș — Valea Lungă (Alba):** Vechimea realizată după ce ați fost înscrisă la pensie C.A.P. nu se recalculează. ■ **Ioana Avram — București:** Prin hotărîre judecătorească pot fi evacuați din locuințele ce le dețin din fondul locativ de stat numai cei care nu plătesc cu rea-credință trei luni consecutiv chiria sau cota parte a cheltuielilor ce le revin. ■ **Ion Negoescu — Godești (Argeș):** Dacă aveți 17 ani de activitate în aceeași unitate vi se cuvine un spor de vechime în procent de 14% din retribuția tarifară de încadrare pentru grupa I de muncă. ■ **Jana Constantinescu — Gina (Sectorul agricol Ilfov):** Din scrisoarea nu reiese clar dacă aveți sau nu dreptul la pensie de urmaș. Revenți. ■ **Maria Măciuceanu — București:** Intrucît susținătorul la data decesului nu era încadrat în muncă și nici nu îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii, nici fiica dv. nu poate primi pensie de urmaș. ■ **Maria Păun — Pitești:** Cuantumul pensiei de invaliditate se stabilește în raport de cauzele și gradul de invaliditate, precum și de vechimea în muncă.

MARGA NEDELEA

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țîn zilnic între orele 11 — 14.

Dialoguri despre niște ceaiuri de plante

— Astă primăvară am fost internată în spital, salonul 17-31 și mi s-a spus că nu mă salvează decât operația la intestin.

ADRIAN PĂUNESCU: Cum vă numiți?

— Onofraș Ioana. Cu mine în salon se mai afla Tițiș Stela, amândouă aveam același diagnostic la intestin, care s-a lăsat operată și acum este moartă din luna iunie 1984. Eu n-am vrut să urmez operația și am mers la un medic, **GORENCIUC NICOLAE**, din Timișoara, str. Girocului nr. 136. Eu am mai avut o problemă odată, mi-a paralizat vezica. Am făcut de trei ori glob vezical. Tot prin ceaiuri am fost tratată de acest om și am scăpat. Acum, sigur că am apelat iarăși la dînsul, în starea aceea. Am avut 180 de zile concediu medical. Nu puteam mîncă, orice mîncam aruncam afară.

A. P.: Cîți ani aveți?
I. O.: 43 de ani.
A. P.: Cu vezica tot anul acesta?

I. O.: Da.
A. P.: Erau în legătură cele două boli?

I. O.: Nu. Cînd s-a terminat aici, am început cu cealaltă și am stat în spital 180 de zile. Bătrînul doctor **GORENCIUC** m-a salvat de trei ori. Am văzut mai mulți oameni vindecăți, de exemplu de cancer la față.

A. P.: Ce v-a făcut?
I. O.: Mi-a recomandat ceai de rădăcină de păpădie. Am mai avut o boală: nu puteam să-mi în ochii deschiși.

A. P.: Cum, așa, deloc? Și ce v-a dat?
I. O.: Picături de arnică.

A. P.: Și dumnealui ceea ce face spune celorlalți?
I. O.: Spune, de aceea m-a trimis la dumneavoastră. Consideră că: „dacă eu mor miine?” Dorește chiar dumneavoastră să-l cunoașteți.

A. P.: Cîți ani are?
I. O.: 68 sau 71.

A. P.: Vă rog să-i urați „La mulți ani” din partea noastră. În cit timp v-ați vindecat?
I. O.: În trei zile.

A. P.: Cum, în trei zile ați ajuns să mincați și mîncarea să urmeze traiectul normal?

I. O.: Și doamna Stela nu a vrut, a coborî la chirurgie, a fost operată de un conferențiar, s-a dus... Nu știu cum îl cheamă.

A. P.: Nici nu ne interesează. Probabil că omul a făcut-o de bună credință, ce știu dumnealui, deocamdată.

I. O.: Dacă puteți să-mi scrieți pe această carte de vizită două cuvinte pe care să le transmit doctorului.

A. P.: Da, imi face plăcere.

I. O.: Dacă vreți hîrțile, mie

nu-mi mai trebuie. Am și hîrtele.

(Discret, alături pe o bancă, inginerul Valeriu Popa asista la acest dialog. Se ridică și cere voie să se apropie de vizitator.)

VALERIU POPA: Încă nu v-ați pus la punct constipațiile.

I. O.: N-am mai luat ceaiurile.

V. P.: Colonul ascendent este inflamăat. Mai aveți ceva cu splina. Luați ceaiurile în continuare. N-ați eliminat în totalitate cauzele. Și aveți și iodul perturbat, haotism în calciu și iod. Și constipație.

A. P.: Dumnealui este Valeriu Popa.

I. O.: Mi-am dat seama imediat după cum a întins miinile, pentru că am citit în revista „Flacăra”.

V. P.: Sînteți bine acum, însă este inflamăat ascendentul.

Nic. Gorenciuc ne-a dat cîteva rețete:

Pentru git, un fel de bronșită

Sovîr — 15 g la 200 g apă, cite o lingură de 3 ori pe zi, înainte de masă cu o oră.

Pentru colita de fermentație și gaze la stomac

Rădăcină de păpădie — 20 g la 200 g apă, un sfert dintr-un pahar de 200 g de 3-4 ori pe zi.

Pentru dischinezie biliară

Cicoare, gălbenele și dințița dracului (Bidens tripartita L.) — câte 100 g. Se ia o lingură de 20 g la 200 g apă, se fierbe cu 100 g suc de morcovi. Trebuie stat acasă pentru că face un fel de diaree, se elimină tot ce este rău din ficat, timp de 3-4 zile.

Pentru VSH crescut

Arunariu — 10 la sută, la 100 g, de 4 ori cite 50 g pe zi. Vindecă pină și siffilusul, scaturde și tymolul și colesterolul.

I. O.: Pot să vă las hîrțile.
V. P.: Nu, luați-le, faceți și acum radiografiile.

I. O.: Mi-e frică să mă mai duc la tubaj. De la pilor nu a trecut și bariumul s-a împietrit. Duminică am luat primul ceai de rădăcină de păpădie și în trei zile m-am făcut bine.

V. P.: Aveți ascendentul leneș.

I. O.: Am eliminat bariumul după două săptămîni.

V. P.: Păpădia ați folosit-o proaspătă sau preparată de la „Plafar”?

I. O.: Proaspătă, din grădină.

A. P.: Nemaipomenit.

I. O.: Tot așa, am văzut la cineva care a avut carii la os, un picior maro, cum este pantoful maro, și în două săptămîni a fost piciorul din nou alb.

A. P.: Prin ce?
I. O.: Nu știu, mi-a fost jenă să întreb.

A. P.: Vă mulțumim pentru faptul că ați venit la noi, că ați

epileptic, iar pentru astmă — podbal și sovîrvul.

A. P.: Sub ce formă?
N. G.: De ceaiuri.

A. P.: Și bolnava Ioana Onofraș ce a avut?
N. G.: Trahom — conjunctivita ambelor pleoane.

A. P.: Și ce-ați făcut pentru aceasta?
N. G.: Am recomandat precipiat galben de mercur și acid boric.

A. P.: Și s-a rezolvat? După cit timp?
N. G.: În două săptămîni.

A. P.: Metoda clasică de tratament nu dă rezultate?
N. G.: La oculist nu se rezolvă, este o boală incurabilă pe cale medicală.

A. P.: Ioana Onofraș ne-a vorbit și despre alte afecțiuni pe care le-a avut. Despre ce este vorba?
N. G.: În primăvara acestui an, după o operație de cistorectomie, a avut vezica urinară

paralizată și, după două săptămîni cu sondă și glob vezical, a recurs la ceaiurile mele. După aceea, a fost în spital cu diagnosticul de cancer intestinal. A venit la mine și m-a întrebat ce este de făcut. Din intestin în pilor fecalele nu mai treceau. Mîncarea din stomac, după ce era digerată, nu trecea prin duoden. Altă soluție — i s-a spus — nu exista decît operația, și nici aceea garantată. I-am recomandat Cortex condurango (o coajă de tulpină din Brazilia), „Fibro-lizin” — un produs italian — și rădăcină de păpădie, ca să elimine spasmele pilorului. Restul a fost pentru distrugea ciuperceii canceroase.

A. P.: Cine sînteți și pe ce v-ați sprijinit în ceea ce ați făcut?

N. G.: Sint Gorenciuc Nicolae, în ultimul timp inspector de stat la controlul alimentelor, de acolo am și ieșit la pensie. Am făcut patru ani la medicină umană în Italia, la Torino, însă la venirea lui Mussolini la putere a trebuit să plecăm. Am venit în România și am urmat facultatea de medicină veterinară timp de un an și nouă luni. După aceea am dat examen de maistru veterinar.

A. P.: Cînd ați făcut prima oară un asemenea tratament și cui?

N. G.: În 1954 am întîlnit un om bolnav de tbc, căruia doctorul i-a spus că are 24 de caverne și nu mai poate trăi. Eu m-am dus să-l văd. Pe masă avea miere de albine și carne de pui. I-am spus soției acestuia: astea trebuia să i le dai cînd era sănătos. I-am spus să vină a doua zi dimineață la dispensar la Cuza Vodă. I-am dat „Omnadin” pînă am găsit un cîine gras, l-am tăiat și l-am jupuit, am topit untura, am pus-o în lapte și s-a vindecat cu untură de cîine cu lapte fierț dulce.

A. P.: De unde știati asta?
N. G.: Dintr-o carte franceză pe care nu o mai am. După aceea, în 1955, am vindecat o față de pistru.

A. P.: Cum ați dobîndit cunoștințele?
N. G.: Citind prin cărți, am reținut.

A. P.: Cîți ani aveți?
N. G.: 69 de ani.

A. P.: Dacă aveți scrisori de confirmare de cazuri — de ce tipuri de tratament și de ce boli?

N. G.: Am avut, dar nu știu unde le-am pus. Am de la cineva care a avut un mielom la nas, care nu putea fi operat pentru că ar fi produs cancer generalizat.

A. P.: Și cum l-ați rezolvat?
N. G.: Cu calcium carbonic și calcium oxidabil. Pe Calea Mușesului, nevasta lui Sofronie făcea anus contra naturii. Avea trichomonoză. I-am recomandat gălbenele cu hiper-manganat de

potasiu și asociată. Pe profesorul universitar Goian l-am vindecat de cancer la vezica urinară.

A. P.: Cu ce anume?
N. G.: Nu pot să spun.

A. P.: Ați brevetat ceea ce știți și puteți? De unde ați învățat ceea ce știți?

N. G.: N-am brevetat nimic.

A. P.: Bineînțeles, ce meserie aveți?

N. G.: În prezent sînt pensionar. Am fost pe post de medic veterinar, ca inspector de stat la controlul alimentelor și ca inginer zootehnist.

A. P.: Vă rugăm să ne exprimați părerea dumneavoastră despre viitorul ceaiurilor medicinale.

N. G.: Sint mai bune decît medicamentele chimicale.

A. P.: De ce?
N. G.: Pentru că sint naturale, nu sint sintetice.

A. P.: V-au preocupat, vă preocupă și problemele dietei bolnavilor cu care sînteți în contact?

N. G.: Pe lingă utilizarea ceaiurilor, trebuie să aibă și o viață rațională, o nutriție curată.

A. P.: V-aș ruga să nu vă surprindă faptul că vă trimit întrebările prin stenograf, dar de cînd am auzit că diverse posturi de radio — posturi pirat — mă înjură pentru activitatea mea în sprijinul descoperirii tuturor posibilităților de salvagare a sănătății, mi-am propus — pe cît posibil — nici să nu mai cunosc personal pe cei pe care îi sprijin, mai ales că, de fapt, și pînă acum pe unii i-am cunoscut la un an, doi, trei după ce am scris despre ei, făcînd cunoscute metodele lor, iar pe alții nici nu i-am cunoscut. Cînd primiți aceste întrebări, vă rog să formulați, dacă sînteți de acord, necesitățile de primă urgență pe care le resimțiți ca obligatorii pentru ca metoda dv. să se bucure de o optimă folosință socială.

N. G.: Este bine ca oamenii să se caute de prima dată. La început se vindecă mai repede. Cînd a simțit ceva în neregulă să se ducă să vadă despre ce este vorba. Întîi, trebuie să fie un sistem de control medical organizat și la timp pentru depistarea în fază incipientă a bolii. Eu nu m-am ocupat decît de cîteva cazuri. Tot ceea ce am făcut am făcut din acumulările mele. Din citite și din experiențe proprii am căutat să-i ajut pe cei suferinzi, în mod dezinteresat. N-am prefîns și n-am luat niciodată vreun ban de la cei pe care i-am ajutat să se însănătoșască. Eu vreau să dau ceea ce știu și altora. Mie nu-mi trebuie decît pensia cuvenită activității pe care am am desfășurat-o.

A. P.: Supunem atenției celor în drept cazul Nicolae Gorenciuc.

Dincolo de aparențe...

Detectivul din laborator

Din vestiarul Oficiului P.T.T.R. nr. 63 situat în Calea Dorobanților nr. 164 — București, lui Dumitru Cioponea, electromecanic la unitatea respectivă, i-au dispărut în noaptea de 17/18 mai a.c. o sumă importantă de bani și obligațiuni C.E.C.

A telefonat de urgență la Mișia sectorului 1. O echipă operativă, în componența căreia se afla și plutonierul Ion Muguirel de la criminalistică s-a deplasat imediat la fața locului. Se înțelege de la sine că dintr-une atîta urme papilare cite se imprimă și se suprapun zilnic pe ușile și alte părți componente ale unor vestiare de la locul de muncă, nu este simplu să identifice pe cele lăsate de autorul furtului. Știința criminalistică, pricepera și răbdarea celor care o cunosc și o aplică au, însă, darul să scoată la iveală adevărul ce par, uneori, incredibile.

Comparările dactiloscopice efectuate de Ion Muguirel în acest caz au stabilit, cu precizie incontestabilă, că autorul furtului din vestiar este chiar... un coleg de-al păgubașului și anume electricianul **LEONARD GHEORGHIU**, în vîrstă de 28 ani, domiciliat în str. Stînjeleilor nr. 1, sectorul 4, în prezent avînd reședința în altă parte, deoarece este cercetat în stare de arest.

Să mai precizăm că „detectivul din laboratorul criminalis-

tic”, grație operativității cu care l-a identificat pe autorul furtului, a reușit să asigure și recuperarea integrală a pagubei care se ridica la nu mai puțin de 46 800 lei.

Năravuri

Există o regulă — binecunoscută pentru lucrătorii din comerț — de a se consemna, la intrarea în serviciu, sumele personale de bani, obligație ce revine atît șefului de unitate, cit și vînzătorului.

Rățiunea unei asemenea măsuri nu mai necesită comentarii, acolo unde se pot crea, din păcate, suspiciuni, reale sau imaginare, cu privire la corectitudinea cuiva. Regula apără, de altfel, și demnitatea lucrătorilor corecți, care devin ținta unor comentarii nefavorabile, datorită unor erori sau chiar insinuări. Obligativitatea înscrisei în registru a sumelor personale este, deci, și legală și utilă.

Cum se explică, însă, că la un control făcut de cadre ale biroului economic din Mișia Sectorului 6 la restaurantul „Novaci” din Prelungirea Gheonea, șeful de unitate **Vasile Iordăchioiu** avea asupra sa 4 975 lei cu toate că în caietul de evidența banilor personali erau consemnați doar 2 360 lei? Pe lingă banii respectivi, același șef de unitate își mai „pregătise” și cîteva pachete cu alimente pentru acasă: 750 grame șuncă presată, 24 pabeuri și 3 kg lămîi.

Bugetiera **Floarea Ușurelu** avea și dînsa asupra-i 2 348 lei (cu toate că nu consemnase în caiet decît 1 000 lei) plus 2 kg carne și 1 kg lămîi.

Barmanul **Steluța Bollea** care

consemnase 100 lei, avea asupra sa 400 lei, plus 2 pachete de țigări Kent, 960 grame unt, 1,320 kg lămîi și o sticlă cu vin.

Se spune, într-adevăr, „că cine umblă cu mîerea nu rezistă tentației”, sau „dacă nu curge, pică”, dar uneori, ca și în cazul relatat, năravurile cu „ciupeala” au devenit o practică de-a dreptul alarmantă, mai ales că lezoază atît buzunarul consumatorului, cit și avutul obștesc. Primele cercetări au stabilit, de altfel, că șefii unității amintite: Vasile Iordăchioiu și Traian Dobrea au vîndut într-o singură lună, direct din magazia restaurantului, diverse produse alimentare din import, în valoare de 27 000 lei.

MIHAI GROZAVU

Taxiuri cu bucluc

În ziua de 4 iunie a.c., orele 6,05 am solicitat la 053 un taxi, voiam să ajung repede la Gara de Nord. Precizez scopul, deoarece în asemenea situații timpul este riguros măsurat, iar intervalul dintre solicitarea telefonică și ora de plecare a trenului ne oferea posibilitatea de a ajunge la gară și altfel, dacă nu am fi avut însă multe bagaje. Mi s-a răspuns cu promptitudine, indicîndu-mi-se într-un interval minim de timp numărul taximetruului care a preluat comanda. După 15 minute de așteptare fără rezultat, am revenit telefonic, reclamînd pe un ton civilizată lipsa de promptitudine a taximetruului și solicitînd nu explicații, ci, dacă e posibil, trimiterea operativă a mijlocului de transport comandat. Mi s-a răspuns cu calm că soferul a preluat greșit coman-

da, ajungînd pe Splaiul Unirii în loc de Splaiul Independenței, desi la adresă dădusem și o explicație suplimentară (Podul Cotroceni). Mi s-a promis (ora 6,20) un alt taximetru, desi pierderea trenului începea să fie iminentă. Acest taximetru a sosit, într-adevăr, la ora 6,50, cînd am fost avertizat, telefonic, de tonul iritat al dispecerei, că mașina așteaptă la poartă. Firește, trenul plecase, asadar apariția taximetruului — după 45 minute de la prima solicitare — devenea „ironică” și inoportună. Mai mult decît atît, mașina afișa la bord un tarif exagerat față de alte situații similare.

Cu o surecitare și revoltă explicabile, soția mea i-a reproșat dispecerei lipsa de promptitudine, neglijența cinică, mai ales că solicitarea taximetruului viza prinderea unui tren al cărui loc fusese reținut cu o zi înainte, iar trenul respectiv urma să o transporte în provincie unde avea de rezolvat o problemă de o gravitate aproape dramatică, dar desigur, nu motivele și gravitatea lor interesează, ci maniera în care ar trebui să se acționeze în cadrul unui asemenea serviciu.

Recursul la noțiunile de datorie și umanitate au impresionant-o neplăcut pe dispecera care, pe un ton suveran și totodată injurios (!), a promis o amendă de 500 de lei și... blocarea postului telefonic prin centrala respectivă. Punctul doi al amenințării s-a îndeplinit cu o promptitudine de admirat, căci, după nici un minut, telefonul nostru a fost scos din circuit. Apelînd la postul telefonic al vecinilor, am reclamat serviciului Deranjamente și centralei din Calea Plevnei, al cărei abonat sint. „accidental” și con-

dițiile care l-au declansat. Această reclamație a stîrnit o consternare absolută, amintindu-mi-se un lucru binecunoscut: numai P.T.T.R. e în măsură să efectueze un decuplaj telefonic, iar aceasta la cerere sau drept consecință a neachitării abonamentului, nicidecum capriciul agresiv al unei dispecerei I.T.B. Grație intervenției, de această dată cu adevărat promptă, a organelor P.T.T.R., cărora le mulțumesc pe această cale, circuitul telefonic ne-a fost redat în circa 40 minute de la semnarea anomaliilor. Despre „promptitudinea” serviciului **Comenzi Taxi** stau însă măturînd niste bilete vizate de birourile Nord, alcătînd pierderea unui accelerat și o reclamație consemnată în fișa telefonului. Nervii și umilirea solicitatorului, deturarea unui program, desigur că nu pot afecta și nu pot constitui argumente „de serviciu” pentru o dispecera căreia — s-a dovedit — insolenta și capriciul ultraabuziv îi sint legi profesionale. De menționat că, pe data de 24 mai, soția mea a mai solicitat, la ora 14,30, un taximetru care i-a fost promis, probabil înregistrat, dar n-a ajuns nici pînă în ziua de azi, „ajutînd-o” să absenteze de la o altă îndatorire.

Pînă una-alta, ar fi interesant de aflat care e părerea directiei I.T.B. despre actul revoltător de abuziv sus-mentionat: blocarea unui circuit telefonic care, se știe, nu aparține cetățeanului, simplu beneficiar în virtutea abonamentului lunar. Dar despre eforturile matinale ale lucrătorilor din centrala telefonică, oameni care aveau, firește, și altceva de făcut?

COSTIN TUCHILĂ

Nicu Vlad:

„Numai pentru medalia de la Olimpiadă am ridicat un milion de kilograme“

— Dă-mi voie, Nicu Vlad, să te prezint cititorilor: născut la 1 noiembrie 1963 în comuna Piscu, județul Galați, halterofil la clubul Steaua, ofițer, elev în ultimul an al Liceului industrial numărul 11 din București, necăsătorit. Am uitat ceva?

— Mai nimic! Campion olimpic 1984, campion european 1985.

— Ajungeam și acolo, nici o grijă. Prima întrebare: cum ai nimerit dumneata la haltere?

— Eram la mine în comună, la Piscu, când frații Gospodinov, antrenori în Galați, au făcut o selecție. Tocmai terminam clasa a VIII-a. Se vede că au descoperit ceva intrucit, după încheierea anului, m-au dus la Galați. Mi-aduc aminte că am ridicat exact greutatea mea, 42 de kilograme! De fapt, Nelu

Gospodinov, m-a remarcat, după care Gheorghe s-a ocupat de mine și, în 1980, m-a prezentat la Rapid. O vreme, am avut dublă legitimitate, iar acum sînt la Steaua. Club mare, serios, m-a ajutat și mă ajută mult. Antrenorul Ștefan Achim, care e și la lot, mi-e ca un tată.

— Dar tatăl dumitale?

— E ceferist la Barboși. La triaj. Cînd am plecat la Los Angeles, mi-a zis: băiete, mai am citeva permise nefolosite și mi-ar plăcea să stric citeva pentru tine, așteptîndu-te la București, după Olimpiadă. Dacă ieși campion, vin, dacă, nu, nu.

— Și-a venit!

— O grămadă de consăteni de-ai mei au fost la Otopeni! Numai bunicul, care e primul

meu suporter, umblă cu ziarele în buzunar și a învățat pînă și palmaresele adversarilor, a rămas pe loc, din motive de vîrstă. Simbătă m-am repezit pînă acasă, să mai iau cite ceva, căci tocmai am primit, de la club, un apartament și trebuie să-l aranjez. Cum a auzit, bunicul s-a și infățisat! Nicule, mi-a spus, știu că peste două luni sînt mondialele, în Suedia, cum stai? I-am răspuns că stau bine și asta l-a mai linistit.

— A doua întrebare: e adevărat că și frații dumitale mai mici, Ștefan și Pavel, s-au apucat de haltere?

— Succesul meu olimpic l-a stimulat, și nu numai pe ei. Piscu a devenit, după Los Angeles, un puternic nucleu de haltere. S-a deschis în comună un centru, condus de instructorul Dimofte, pe care îl mai ajută, venind de la Galați, și antrenorul Petre, care e profesor de sport. Pavel, care e în a VIII-a, face și el ceva, iar Ștefan, cu 5 ani mai mic decît mine, a trecut la Rapid.

— O familie de halterofili, ce mai! A treia întrebare: e nevoie de talent pentru a ajunge campion la ridicarea greutăților?

— N-aș putea să vă răspund, maestrul Achim e mai indicat să vă spună ce și cum. De muncă însă, da, de asta e nevoie cit incăpe. N-am calculat exact, dar pentru medalia de la Olimpiadă cred c-am ridicat un milion de kilograme. Nu zîmbiți și nici nu vă mirați, atît am ridicat.

— Cit?

— Un milion. Fără nopți pierdute, fără băutură, fără tutun.

— Nici o bere, acolo? Nici o țigară?

— O bere, da, din an în paste, Tutun, nimic, de la bunicul știu că e iarba dracului!

— A patra întrebare: care e, în două cuvinte, istoria titlului european, despre care specialiștii afirmă că a însemnat o performanță peste cea de la Los Angeles? Pentru că au luat parte toți favoriții categoriei, între care și sovieticul Kuznetov, recordmanul mondial, pen-

tru că ai concurat nu la 90 de kilograme, ca la Olimpiadă, ci la 100.

— Am cîștigat prin pregătire și prin tactică.

— Tactică în haltere!? Nu cumva exagerezi? Ca unul care, recunosc, n-am asistat la nici o reuniune de haltere, mă îndoieste că poate invoca și un astfel de argument!

— Ba da, o să vă lămuriti imediat. Sovieticii, care mizau, logic, pe Kuznetov, l-au băgat în concurs și pe Sevcik, ca să ne deruteze. Noi să fim cu ochii pe unul și să sară celălalt! La smuls, procedeu inaugural, Kuznetov a intrat la 170 de kilograme, iar Sevcik la 172,5.

Maestrul Achim s-a gîndit ce s-a gîndit și a decis: Nicule, tu începi la 175! Normal era ca, ridicînd, să trec la 180, numai că sovieticii, mai grei decît mine la cîntar, n-aveau nici un interes să încerce tot la 180. La egalitate, să fie clar, ei ar fi pierdut, eu fiind mai ușor. Le-a fost însă teamă să urce dintr-o dată pînă la 182,5, așa că au cerut și ei tot 180, sperînd că ei vor ridica și eu nu. Fiind în formă, m-am „jucat“ la 180 și, adăugînd alte 5 kilograme, am luat titlul. M-am uitat după Kuznetov, dispăruse. Numai ai noștri și ungurul Szony, cu care mă cunosc de la juniori, m-au felicitat.

— Cit aveai la antrenamente?

— Numai 175. La aruncat însă, fără să mă laud, avînd 220 de kilograme la sală, mă așteptam la mai mult. M-am oprit la 215, dar tot am devenit campion european la total.

— A patra întrebare: ce e mai dificil, smulsul sau aruncatul?

— Aveți grijă că e a cincea! Eu am mai multă siguranță la smuls.

— A șasea: care a fost modelul dumitale?

— N-aș zice că am avut așa ceva. Ambieți, da, dar model? Poate, dar n-am visat să semăn cu nimeni. Am luat cite ceva de la fiecare dintre colegi. Cu toți mă am bine. Groană și Bacheru fiindu-mi prieteni. Dacă vom găsi timp, sper să mă ajute să car mobila. Nu-i ușor, stau la etajul 7 și liftul...

— Te-am căutat și ieri, dar fusesseși invoiat de la antrenament. De ce?

— M-au sunat de la bloc, se spărsese o țevă și-l inunda pe vecinul de jos, pe Motoc. Am fugit ca din pușcă, dar nu era de la mine, cedase coloana comună. Dealtfel, dar pe-asta să n-o scrieți, și profesorul Baroga, secretarul federației de haltere, a avut ieri un necăz asemănător. O inundatie, acasă.

— De unde știi, Nicu Vlad, că pe vecinul de dedesubt îl cheamă Motoc?

— Cum adică?! Doar vom trăi împreună.

— A șaptea întrebare: cînd concursul e în toi și miza, firește, mare, la ce te gîndesti în clipa în care te apleci să înștați bara?

— Într-un moment ca acela n-ai să ai nici o idee. Parcă te rupi de sală, de ambianță. Nu gîndesti decît mișcarea, o anticipezi. Cel puțin așa procedez eu. În drum spre halteră însă, repet vorbele maestrului Achim: Nicule, hopul ăsta e ușor, greul vine abia mai tîrziu.

— Și cînd vine greul?

— După maestrul, niciodată!

— A opta întrebare: cum se vede lumea halterelor din interiorul ei?

— Mică, dar unită. Ca o familie, ne știm toți, ne respectăm. Păcat că ziarele scriu atît de rar despre noi! Explicatia am auzit-o: n-ati fost la nici un concurs! Și nu sinteți, vai singurii!

— Urmează mondialele din Suedia. Promiți medalia de aur, singura care îți mai lipsește?

— Cu condiția să vă angajați să veniți la haltere, nu singur, ci aducînd cit mai mulți colegi, cit mai mulți prieteni!

— De acord. Balem palma?

— Sîntem intelesi!

— Ultima întrebare: termini liceul, ce-ai de gînd?

— Da! la I.E.F.S., ies profesor și mă fac antrenor. Dar pînă atunci mai cîștig citeva titluri, din cele răf mari.

— Îmi place siguranța dumitale, așa să fie! La revedere, Nicu Vlad.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Un „egal“ judecat la fața locului

Cum a fost la Helsinki

Cu siguranță că nu am gură de profet. Tot timpul am spus că vom cîștiga. Și nu ca în gluma aceea cînd se întîlnesc doi și unul întreabă ce mai faci? iar celălalt răspunde, prost, iar primul îi zice, de ce zici prost, spune și tu că faci foarte bine, că pe mine oricum nu mă interesează, dar îți mai ridici și tu moralul. Realmente am crezut că vom cîștiga la Helsinki și asta nu ca să mă încurajez singur, sau să contribuie și eu la moralul echipei. Și o puteam face fără prea mari dificultăți. Dar chiar în dimineața meciului a căzut prima veste proastă. Gheorghe Hagi a avut o noapte agitată, cu temperatură și dureri de cap. Intrați în alertă, Mircea Lucescu și doctorul Andreescu au încercat o terapie intensivă. Cei citiva fani finlandezi care au urmărit echipa de la aeroport pînă la hotel și apoi la antrenament și la meci, solicitînd mereu autografe, au fost, probabil, surprinși de atmosfera destul de retinută aproape nordică, din sinul românilor. În prezua meciului și apoi în orele premergătoare, Ungureanu, unul din cei mai constanți jucători ai echipei naționale era atît de taciturn, încît nu îndrăzneai să-i dai nici bună ziua. Și efectul s-a văzut mai tîrziu. Hagi, la fel. Și bolnav, și căzut pe gînduri. Atunci trebuia să îmi dau seama că pericolul vine nu numai de la echipa Finlandei, aflată într-o vizibilă ascensiune, dar și din noi înșine. Dar eu tot mai credeam într-o victorie, deși urma un meci cu o echipă care a cîștigat în Turcia și a ținut în șah echipa Angliei, e drept, nu pe Wembley, ci pe stadionul olimpic din Helsinki. Trebuie să vă mărturisesc că din discuțiile purtate cu ziaristii finlandezi de la secția sport a marului cotidian „Helsingin Sanomat“ am înțeles că, în ciuda declarațiilor ferme făcute de jucători și de antrenorul Kuusela, mai toată lumea ne acorda cele mai mari șanse de victorie. În Finlanda echipa României are o cotă foarte bună. Și Kuusela și ziaristii finlandezi au susținut (și înainte de meci și după) că Hagi este unul dintre cei mai mari jucători ai Europei, că Rodion Cămătaru este un vîrf pentru care îți trebuie doi fun-

dași, că Ștefănescu este o vulpe bătrînă și stă la turnul de control al echipei etc. Dar tonul celor implicați era ferm: ori victorie, ori nimic. Un egal le dădea tuturor sentimentul că înseamnă pierderea biletelor pentru Mexic. Și așa s-a întîmplat. Ziarele de a doua zi chiar ironizau situația, scriînd că după acest meci finlandezilor nu le-au mai rămas decît plicurile. Cu acest 1-1, făcînd abstracție de calitatea jocului din prima repriză, Mircea Lucescu a pus mina pe cotoarele biletelor pentru turnul final. Cîștigarea meciurilor de acasă cu Finlanda și Irlanda de Nord însemnînd procurarea biletelor, iar o victorie în Turcia echivalînd cu stabilirea datei de plecare. Să ne întoarcem însă la meci. Pe la prînz termometrele încremeniseră în jurul a 9 grade C și o răcoare umedă ne îngreuna oasele. La ora 18, aproape 20 000 de spectatori se aflau în tribune, înarmați cu trompete, steaguri, tobe, clopote și alte obiecte de produs zgomot și așteptau începerea meciului hotărîtor. După ce a servit masa la prînz la ambasadă (pentru a preîntîmpina alte neînțelegeri legate de meniu) echipa noastră a venit la stadion învaluită în aceeași atmosferă de tăcere, în care se puteau citi și datele pentru jocul dezordonat din prima repriză. În momentul începerii partidei erau 25 000 de spectatori, cu 5 000 mai puțini decît la meciul cu Anglia la care venise multă lume și din curiozitate, pentru a-i vedea pe jucătorii englezi. O mare jubilație a finlandezilor o constituie pariurile și jocul la pronostic lor (sau cum s-o fi numind). Campionatul englez se joacă aici la acest pronos și amatorii de jocuri veniseră mai mult pentru asta decît pentru meciul în sine. La Meciul Finlanda — România nu erau decît chibriti înfocați, cei care mai aveau o geană de speranță într-o victorie și că își vor vedea echipa în Mexic.

Am început așa cum știam. Cu Iovan fundas dreapta pentru a contracara mingile înalte, cu Rednic la mijloc pentru a se ieșii pe postul de fundas dreapta, cu Bölöni în fața fundașilor și cu o linie de mijloc care, pe lîngă Rednic, îl mai avea pe

Klein și Coras care să-i sprijine pe Hagi și Cămătaru. Debutul a fost bun, reținerea nu s-a făcut simțită și în minutul 7, Hagi, după ce ajunsese pe jos de citeva ori, cum avea să mai ajungă pînă la sfîrșitul meciului, suportînd la fiecare apropiere de un jucător finlandez o bruscare, o obstrucție sau o lovitură discretă, a înscris acel gol de maestru. Portarul finlandez era ieșit puțin și Hagi, venind dinspre partea dreaptă a terenului, a proiectat o minge „de antologie“, cum avea să scrie ziarele de a doua zi. Din minutul 14, de la primul corner, după care au mai urmat două, a început acea jumătate de oră cu totul nefecierită pentru noi. Aki Lahtinen, fundașul cu numărul 2, arunca toate atuurile și de pe stînga și de pe dreapta și mingea poposea de fiecare dată în careul mic, creînd o panică din ce în ce mai mare. Încă dinaintea meciului Cămătaru avea sarcina clară că la fiecare aruncare de la margine să se plazeze în colțul careului mic. Și Cămătaru a luptat enorm în acest meci și o singură dată n-a mai ajuns în careul mic (mai avea de parcurs citiva metri) și de la o minge înaltă (am numărat 15 asemenea mingi la care Cămătaru s-a ridicat cu o jumătate de metru peste toți și a respins) s-a păscurt faza din care Mika Lippönen, cu călcîitul, a trimis mingea în bară de unde a ricoșat în plasă. De precizat că arbitrul de margine, în faza premergătoare, a arătat aut în favoarea noastră, apararca a făcut citiva pași înainte iar arbitrul belgian, departe de fază, a acordat aut pentru finlandezi. Așa s-a născut dezechilibrul din care a venit golul. 25 000 de spectatori au luat foc, deși afară era un frig crunt, că ne înghețaseră miinile și picioarele și bătea un vînt tăios și rece. Unii, înarmați cu trompete de plastic fixate pe tuburi de spray sub presiune (s-au modernizat chibritii!) făceau un zgomot infernal și încercau să dea aripi echipei lor renăscute doar din panica produsă de mingile aruncate în careul. A fost o jumătate de oră infernală, cînd ne-au ieșit puține lucruri, cînd toate mingile ca un făcut ajungeau în aut de unde Lahtinen le arun-

ca aproape ca la oină, cînd Ungureanu, acest jucător serios și talentat a avut o zi mai slabă, fiind la un pas de a rata aproape fiecare minge, cînd Lung a apărut senzațional mingi grele, cînd Ștefănescu a demonstrat că poate juca liniștit pînă la 40 de ani, nu pentru că ar rămîne cu aceeași condiție fizică, ci pentru că gîndește rapid și e atît de inteligent încît să-i dea adversarului șansa unui sprint sau a unei curse mai lungi, „suflîndu-i“ apoi balonul. A fost perioada în care am preferat să privesc reclamele cu Finoli, Elanto și Saab, în care ziaristii autohtoni mă întrebau dacă ne convine un egal (no, sir!), cînd gazonul foarte, foarte prost, cu gropi, moale și fără iarbă ne-a făcut citeva figuri, cînd noi, ziaristii români, am fost singuricele persoane care fumau pe întreg stadionul.

În minutul 43 Rednic a pătruns în careul (mă aflam în dreptul liniei de 16 metri) și a fost faultat la cel puțin o jumătate de metru în interior. Arbitrul belgian Marcel van Langenhove, cu aerul său teatral, a acordat lovitură de la 18 metri (ziarele de a doua zi aveau să scrie că „Marcel van Langenhove a arbitrat ca un morcov“; sigur nu scria „cu un morcov“ ci „ca un morcov“). Legat de această fază, la conferința de presă l-am întrebat pe antrenorul Kuusela ce părere are. Zimbînd, a răspuns „quite penalty, sir!“ iar Mircea Lucescu, politicos, a spus că în acel moment nu era atent la fază.

După pauză, am început bine, cu Iorgulescu într-o zi foarte bună, ieșind cu calm în atac, cu incurajări din partea micii galerii alcătuite din echipa de tineret și echipajul avionului. În repriza a doua apărarea n-a mai gresit nimic, aruncările de la margine avînd doar caracterul unei mici găselnițe, iar la mijlocul terenului Klein a alergat enorm. Bölöni și-a revenit iar Cămătaru i-a cărat de citeva ori pe fundașii finlandezi ca pe niște bagaje. Au fost momente în care ai noștri au jucat calm și elegant, pe măsura „firmei“, în care Kuusela a stat adesea cu spatele la teren, în care finlandezii n-au mai avut benzină, iar Coras, Cămătaru, Bölöni și Lăcătuș au ratat de puțin un gol care ar fi însemnat o încheiere definitivă a conturilor. După meci, Jukka Ikalainen avea să declare că i s-a părut că nu se

mai termină, că a așteptat finalul cu plămîni la gură.

N-am gură de profet. Am crezut că vom cîștiga pînă în ultimul minut, ca la fluierul final al arbitrilor belgian și nu rămîn decît cu sentimentul că am mai făcut un pas spre Mexic, deși puteam face cinci. Jocul obstructionist, în forță, cel mai adesea nesancționat al finlandezilor, gazonul prost, tipul de minge, forma slabă a lui Ungureanu, imboluăvirea neașteptată a lui Hagi și jocul mediocru din cele 30 de minute ne-au făcut să trecem iar pe lîngă o victorie. Dar dincolo de aceste motive, n-am cîștigat pentru că nu avem încă spiritul de cîștigători și cea verticalitate a acțiunilor care din două-trei pase duc la amenințarea porții. În plus, parcă ne lipsește uneori dirigenția, spiritul luptătorului care trăiește mereu cu sentimentul că ori pierde totul, ori cîștigă. Sîntem buni artizani, dar încă nu sîntem gladiatori, sîntem buni tehnicieni, dar din tribună se vede că moșin prea mult mîngea, că nu avem încă decizia necesară. Chiar dacă am pierdut un punct la Helsinki, șansele noastre pentru Mexic, matematic și psihologic, au rămas. Ne avantajează programul și, îndrăznesc să spun, ne avantajează echipa. E pentru prima dată cînd sînt mai aproape de echipa națională. Marele merit al antrenorului Mircea Lucescu este de a fi creat o echipă de oameni serioși, civilizați, de bun simț, de a fi izbutit un climat de lucru, de seriozitate și corectitudine, de prietenie și colaborare. Cu acest lot, chiar dacă vom pierde undeva, nu ne vom face de rusine ca oameni. Cînd ultimii veniți în echipa națională se vor integra perfect în acest climat, cînd echipa va ajunge la starea psihică optimă și cînd vom deprinde să fim „răi“ și luptători dirzi, eu cred că acest lot nu ne va mai crea motive de teamă sau reținere. Fiecare reuniune a lui înseamnă pași mai mari sau mai mici spre aceste obiective. Acum, am intrat pe ultima sută de metri a calificărilor și trebuie să ne grăbim. Judecînd echipa și antrenorul nu prin prisma acelei jumătăți de oră — e drept, jenantă ci prin atingerea scopului propus, calificarea la campionatul mondial din Mexic, putem spune că sîntem în continuare în cursă, dar pentru a-l atinge ne mai trebuie dirigenție, spirit de sacrificiu și eficiență în atac.

CORNEL NISTORESCU ■

Să nu uităm esențialul

Insistent, Dan Claudiu Tănăsescu a cotocăcit din nou. Rezultatul, același: o mărgică. După ce în prima intervenție a emis la adresa echipei H. C. Minaur Baia Mare birfe de babă neglijent alfabetizată, simțind că altul este curentul de opinie și că a dat cu mărgica-n fasole, își pune cenușă în cap, indeletnicire la care au renunțat de mult și papii, încercând să ne convingă că tot ce a spus cu o săptămână înainte a ieșit cum a ieșit pentru că nu știm noi să citim, nu pentru că n-ar ști ei să scrie. D. C. T. ar fi trebuit să învețe până acum de la cei de care a auzit și care i-au pus creionul în mină și îl incurajează

ză în continuare să-l minuiască regulile elementare ale acestei meserii. E descalificat să abandoneze ținuta verticală, să-și schimbe opinia de la o „Săptămână” la altă „Săptămână” (D. C. T. nu scrie într-un cotidian) și să te miri la nesfârșit de ce-ți iese de sub condei. Pe lângă menirea de a informa corect cititorii (nu mai revenim asupra acestor chestiuni), ziaristul trebuie să aibă curajul propriilor afirmații.

Păreră noastră este că D. C. T. aleargă pe un culoar care duce la vestiare. După o săptămână de efort intelectual epuizant, D. C. T., fără să încerce să justifice cituși de puțin primele două intervenții care se bat cap în cap, nu găsește altceva să ne servească

decît micuța glumă cu frecționarea piciorului de lemn, pentru care, la grădiniță, băieții din grupa mare sint retrogradați, fără drept de contestație, în grupa mică.

Că D. C. T. n-a auzit de noi n-are, la urma urmei, nici o importanță, dar cum am arătat, dumnealui n-a auzit și nu aude nici de lucruri pe care le știe toată lumea. Anume că: H.C. Minaur Baia Mare este o echipă românească, reprezentativă pentru handbalul nostru. Dacă sase jucători lotului național. Antrenorul ei, Lascăr Până, este și cel al echipei naționale. A câștigat anul acesta Cupa federației internaționale și a terminat campionatul pe locul doi. Și asta e grav!

OPREA GEORGESCU ■

La închiderea ediției

Steaua și Craiova în finala Cupei

Desfășurate miercuri, semifinalele Cupei României au dat câștig de cauză Stelei (5-0 cu Dinamo) și Universității Craiova (2-0 cu Politehnica Iași), echipe care își vor disputa duminică viitoare, în Capitală, trofeul celei mai largi competiții din fotbalul nostru, acum la a 47-a ediție. Cu atât mai atractivă se anunță confruntarea din 23 iunie (asupra căreia vom reveni în numărul viitor) cu cit, grație programului diviziei A, cele două garnituri vor avea poimaine prilejul unei ultime „repetiții generale” înaintea finalei, ele urmînd să se întilnească la Craiova, în meci de campionat. Să notăm că Steaua fiind ea și campioană (la 4 puncte de Dinamo și cu un golaveraj direct superior, +24, înaintea etapelor 33 și 34), avînd deci să fie înscrisă în C.C.E., Universitatea Craiova va reprezenta, indiferent de rezultatul finalei, fotbalul românesc în viitoarea ediție a Cupei cupei. Dar despre toate acestea, cum ziceam, vom mai vorbi, să ne întoarcem la partidele de miercuri.

La Ploiești, Universitatea Craiova a confirmat calculul hîrtiei, depășind pe Politehnica Iași cu 2-0, prin golurile realizate de Cîrțu (min. 34) și Adrian Popescu (min. 77). După cum ne-a comunicat antrenorul secund al naționalei, Mircea Rădulescu, partida n-a fost chiar o floare la ureche pentru garnitura de internaționali a Craiovei, căreia ieșenii, de-acum retrogradați în B, i-au opus o dirză rezistență. Portarul lor, Dohot, a avut câteva intervenții excelente, iar linia de mijloc, animată de Paveliuc, a lansat o serie de atacuri virulente, respinse însă de o apărare în care Lung și Ștefănescu (alături de Mănăilă) au jucat fără greșală. Un numeros public, peste 20.000, a urmărit un meci plăcut, pe care terenul alunecos (a plouat zdravăn înaintea întîlnirii) n-a reușit să-l compromită.

La București, Steaua a obținut o victorie categorică și pe deplin meritată, chiar dacă Dinamo poate invoca un început mai bun, cu câteva ocazii și o bară, la „capul” lui Andone (min. 18). Treptat însă, deținătorii la zi ai Cupei s-au stîns,

oferind militarilor ocazia de a lua meciul pe cont propriu, de a înscrie de 5 ori (Piturcă 2, Lăcătuș 2, Balint) și de a rata de tot atîtea ori, în două rînduri (min. 28 și 33) numai barele salvîndu-l pe Moraru. Cu un Stoica absolut excepțional, cu un Petcu laborios, cu un Băloni harnic, cu un Piturcă eficient și cu un Lăcătuș irezistibil, Steaua a dominat copios și inspirat, făcîndu-ne să și uităm că golul desprinderii, al doilea, a avut ca punct de plecare ofsaidul lui Lăcătuș. Minute în șir, pe teren s-a aflat parcă o singură echipă, stăpînă pe sine și dezinvolată, care a sfîrșit prin a-și ingenuchea adversarul. Un adversar însă, se cere s-o spunem, lipsit de lumină și aplomb. Tactic, Dinamo a căzut în toate capcanele întinse de Steaua, ajungînd la un moment dat să joace cu Andone virf (ca „paznic” la Băloni), cu Rodnic fundas stînga și cu Suciu, idee de mai năstrușnică, fundas dreapta (la Balint)! Singurul dinamovist care s-a mai agitat, alături de Rednic, a fost Augustin, dar și el s-a făcut vinovat de „cărarea” excesivă a balonului, lăsînd drum lung între intenții și realizări. Dacă Stelei i-a ieșit totul, așa cum se mai întîmplă uneori, lui Dinamo nu i-a ieșit nimic, nici măcar golul de onoare, la un pas de care s-au aflat, la 0-5, Tălnar (min. 69) și Augustin (min. 90). Nu putem încheia fără a amenda prestația foarte slabă a lui Zare. Nesigur, dezorientat, acesta le-a dat o dată în plus apă la moară celor care n-au încetat să regrete, cu argumente, plecarea prematură a lui Ion Marin. Dacă izbînda Stelei ne bucură, formația din Ghencea arînd că și-a găsit formula și cadența, înaintînd frumoase promisiuni pentru toamna „europeană”, ne întristează, și nu în calitate de suporteri, paza neagră din care Dinamo pare să nu mai iasă. Cînd unul dintre pilonii fotbalului nostru (asta a fost, este și nădăduim că va fi Dinamo) se clatină, nu sint, considerăm, motive de aplauze, ci de ingrijorare. În raport cu pretențiile (justificate) pe care Dinamo le-a avut și le are în aria celei mai înalte performanțe internaționale. Redresarea, obligatorie în perspectiva participării în Cupa U.E.F.A., e firește treaba clubului respectiv, la nivelul căruia se impun o analiză lucidă și măsuri organizatorice responsabile (inclusiv angajarea unui antrenor calificat), dar și a întregului fotbal românesc. Dinamo reprezintă o redutabilă „firmă” pe plan internațional, făurită în timp și cu multă sudoare, pe ea stă scris, între altele, calificarea într-o semifinală a Cupei campionilor, singura de pînă acum, de aceea se cuvine să acționăm (inclusiv federația!) în folosul ei, acționînd astfel, subînțeles, în folosul fotbalului nostru.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Repere

După încheierea bruscă a meciului pentru titlul mondial, critice adresate președintelui federației internaționale, Florencio Campomanes, au continuat ducînd la scăderea popularității filipinezului. Încercînd să recîștige simpatia sașiștilor, Fl. Campomanes și-a întezit voiajele în statele cu federații afiliate la F.I.D.E. cu ocazia unor festivaluri sașiste. A fost prezent atît la festivitatea de premiere de la tradiționalul turneu internațional de la Lugano, cit și la deschiderea turneului interzonal din Tunis contînd pentru Campionatul mondial. La Lugano președintele F.I.D.E. a luat ca de obicei cuvîntul lăudînd buna organizare și marele aport al gazdelor la reușita competiției. În final a felicitat pe învingătorii și, înșirînd clasmamentul, și-a manifestat nemulțumirea că singurul filipinez prezent în întrecere, maestrul internațional Andromaco Yap, s-a clasat doar pe locul... 30. În fața unui numeros public președintele i-a dat sfaturi pentru viitoarele turnee. Derutat de verva lui Fl. Campomanes, A. Yap nu a prevăzut că acesta avea de gînd să-l bată amical pe umăr și, aplecîndu-se să-și

ridice micul premiu obținut pentru combativitate, s-a trezit cu o... palmă peste cap, spre marele amuzament al asistenței.

La Tunis președintele a răs-puns interzonalistilor la întrebarea de ce nu s-au operat modificările cerute de unii jucători, care se aflau imediat după turneul zonal (printre care și marele maestru Mihai Șuba), pentru a doua grupă a Campionatului mondial. Președintele a explicat că tragerea la sorți a fost făcută „automat” prin computer și nu a mai fost posibilă respectarea doleanțelor, motivînd că este întîmplătoare prezența jucătorilor ce și-au exprimat dorința de-a juca în Tunis, tocmai în această grupă...

Tot la Tunis Florencio Campomanes a anunțat proiectul victoriei meci pentru titlu ce va avea loc, după cum se știe încă o dată, începînd cu luna septembrie între Anatoli Karpov, deținătorul titlului mondial și Garri Kasparov. Se prevede ca meciul să aibă 24 de partide și victoria va reveni celui care va obține 6 victorii. La score egal de 12:12 campionul mondial își va păstra titlul. Meciul va începe de la scorul de 0:0, deși situația în meciul anulat îi era favorabilă campionului lumii. Cînd, în februarie, meciul „maraton” de la Moscova a fost anulat de către președintele F.I.D.E., Campionul mondial a acceptat decizia în timp ce șalangerul a protestat. Mai apoi, cu prilejul vizitei sale la Viena, Campionul mondial a adresat o critică aspră președintelui afirmînd că: „Președintele și-a folosit prea mult competența în momentul în care a întrerupt prea timpuriu desfășurarea com-

petiției la scorul de 5:3...” „Meciul ar trebui continuat la scorul de 2:0 avans pentru mine. Eu aveam nevoie de o singură mutare bună pentru a-mi apăra cu succes titlul”. Cu aceeași ocazie Campionul mondial a negat că ar fi avut probleme de sănătate pe parcursul duelului cu G. Kasparov: „Faptul că aș fi slăbit 6 kg datorită bolii este cea mai clară birfă. Eu cîntăresc la fel ca în timpul competiției 61 kg și mă simt în cea mai bună stare de sănătate”. Optimist, campionul mondial și-a exprimat dorința de-a învinge în meci adăugînd: „Cariera mea este departe de-a fi terminată. La nivelul acesta pot cu certitudine să mai joc încă 10 ani...”

Congresul F.I.D.E. de la Graz va lua în discuție proiectul de meci expus de Fl. Campomanes și va hotărî dacă acesta este aplicabil sau dacă dorințele campionului mondial (de-a continua meciul de la 5:3) vor fi transpuse în practică. Congresul va avea loc peste circa o lună.

Garri Kasparov se interesează de forma sa sportivă și ca urmare este o prezență activă: dă simultane simple, dă simultane cu ceas și mai ales a dispus un meci la Hamburg în compania marelui maestru Robert Hübner. Cu un start uluitor a cules 3,5 puncte din 4 posibile și a dovedit în meciul de 6 partide cu un alt fost candidat la titlul mondial că jocul său este foarte sigur și inventiv.

MARGARETA MUREȘAN ■

Redescoperirea unui univers mirific!

Mărturisesc că nu sint un pasionat al grădiniilor zoologice. Poate pentru că aflîndu-mă într-o tabără de copii la Bușteni, vizita la Zoo (putea lipsi din program!) mi-a sugerat un sentiment de compătimire, care a persistat ani la rînd. Am rămas cu impresia că bietele animale sint clausturate în mod abuziv.

Cu siguranță că aș fi trecut cu ușurință peste volumul „S-a întîmplat la Zoo”, așezat la loc vizibil într-un stand stradal, dacă numele autorului, MIHAIL COCIU, nu m-ar fi determinat să zăbovesc mai mult în incintă, stimulîndu-mi curiozitatea. Răsfoind cartea am căpătat certitudinea (din episodul primei întîlniri cu MARIN PREDĂ „un tînar scriitor de prin părțile noastre, ale Teleormanului”) că este MIHAIL, colegul meu de liceu mai mare cu „două clase”. Am cumpărat-o cu gîndul că-i

fac o favoare, dar vă asigur că citînd-o eu am fost cel favorizat. Scrisă într-un ritm alert, cu rigurozitate științifică, cartea prezintă întîmplări pasionante, spumos și colorat evocate. Imbarcat, de peste 25 de ani, pe imaginara Arcă a lui Noe, cum îi place să se considere, pasagerul, MIHAIL COCIU, sintetizează experiențe trăite, de cele mai multe ori la piscuri emoționale, reușind să ne atragă într-un univers mirific. Informația sigură înlătură prejudecăți. Niciodată n-o să mai cred, antropomorf, că răgetul leului este un semn de furie sau de suferință, am aflat că este un mod de a semnaliza prezența sa sau a grupului familial în interiorul spațiului său de viață, posesiunea acestui spațiu și intenția de a-l apăra.

M-am convins că greșeam, exagerînd în compătimirea pensionarilor din Zoo. Înțelegînd

motivația psihologică și social-culturală a menținerii animalelor sălbatice în captivitate, mi se pare un lucru firesc și necesar.

Adolescenții, tineri și mai puțin tineri, toți vor devora acest mănunchi de întîmplări fabuloase. Excelente aserțiunile despre dezrădăcinare, iar interfețele dintre Zoo și arte atestă că autorul doar a locuit în pădure.

Aș mai face mărturisirea că după lectura cărții acestui reputat biolog care este Mihail Cociu, cu har în a pune cuvîntul în pagină, gîndul m-a dus cu venerație spre eminenta noastră profesoară de științe naturale, Maria Botez, de la liceul mixt din Alexandria, care i-a însușit dragostea pentru această minunată profesiune.

MARIAN TEODORESCU ■

Cronica șoselei

A pierdut totul

Imensa experiență acumulată pe glob în domeniul conducerii automobilului, valorificată într-o fel de imensă literatură de specialitate și nu numai de acest gen, ci și beletristică, arată că un atu în plus (și nu șeptare sau optar, ci as) îl posedă șoferii a căror străbunici, bunici, părinți ori chiar frați sau surori, au condus ori conduc mașina. Nu întîmplător se zice despre copiii din America că în postura de bebeluși au supt nu lapte, ci benzină.

Pe nesimțite, nepoții adună de la ascendenții lor, experiență, iau cunoștință despre surprizele și capcanele drumului, află „secretele” motorului, fel de fel de chichite și rezolvări de moment care nu se găsesc în manuale și nu se învață în cîteva săptămîni de școală, ci într-o viață de om sau chiar în mai multe.

Apărută în viața lui Florin la 26 de ani, mașina a reprezentat ceva cu totul deosebit. L-a scos din anonim, l-a transformat într-o persoană, brusc foarte căutată de toată lumea. Oamenii cu care înainte tînarul dacă schimbăse două vorbe, au devenit dintr-o dată foarte interesați de viața lui Florin. Dacă-i mulțumit de locul de muncă, dacă-i sănătos, el, părinții, frații, cumnații, dacă are nevoie de vreo piesă pentru mașină, au devenit întrebări cotidiene. Imediat au apărut și propuneri de deplasări, de petrecere agreabilă a timpului. La bal, în comuna vecină, la pescuit, la iarbă verde, la o familie unde „cineva” vrea musai să-l cunoască etc. N-au întîrziat, așa cum se întîmplă de multe ori în asemenea situații, nici reproșurile, nemulțumirile, micile intrigi. „Mie mi-ai spus că e mașina stricată și te văzui cu ai lui Strîmbu, mergînd spre Cireșu”. „Mi-ai promis că mergi cu mine la pescuit, dar cînd să plecăm, ai dat vina pe vînt, care de fapt nici nu bătea și te văzură Popeștii cu o pipiță, alergînd pe șosea cu o sută pe oră, ca să te dai mare, probabil”.

Florin asculta și înghițea în sec. El, pînă atunci nebăgat în seamă de nimeni, ignorat de toți, muncitor necalificat la secția de cabluri, a devenit brusc o personalitate căutată și răsfațată chiar de șefi. „Florine, tu ești cu mașina, ajută-ne ca întotdeauna, du actele astea la uzina cinci”, ori... „Hai, Florinele, du-te și ia-mi un kil de măsline, am vorbit eu cu gestionarul. Îți dă și ție dacă te interesează”.

În ziua aceea, hotărît să-și facă singur program, Florin invită doi prieteni — nu dintre cei apăruiți imediat după ce devenise posesor de autoturism, ci din cei vechi și statornici — să-l însoțească într-o vizită la viitoarea soție. Cei 50 de km pînă în localitatea cu pricina n-au pus probleme proaspătului șofer. Asfaltul neted și uscat, senzația plăcută de răcoare la trecerea drumului prin pădurile de stejar, după zăpușeala orașului transformat într-o veritabilă seră, au ridicat dispoziția echipajului la cota maximă.

Căsuța părinților fetei, cu aspect de cabană de munte, obloanele viu colorate, contrastînd

cu negrul birnelor, boscheții de un verde închis și florile de toate soiurile și culorile, aduc cu imaginile din povestirile fraților Grimm. În interior, totul simplu, dar cochet și aranjat cu gust. O familie de sculptori în lemn. Străbunicul, un mare artist în meserie, întîmpină musafirii chiar în micul hol, zîmbînd enigmatic dintr-o fotografie de tinerețe. Seamănă cu faimosul geniu blond din romanul „Verișoara Bette” a lui Balzac. Apoi bunicul, un moșneguț cu părul și barba complet albe, dar cu fața arsă de soare, ce se mișcă prin casă cu vigoarea unui bărbat de 30. Sculptează și acum de parcă n-ar avea 80 de ani. Tatal, cei doi băieți și fata, Teodora, logodnica lui Florin, poartă mai departe tradiția familiei. Și ei, veritabile talente în plină afirmare, cu opere apreciate la un șir de expoziții. Musafirii sint primiți cu inima deschisă și cu tot ce familia de artiști are mai bun. Pînă la patru dimineața au discutat, au cîntat, au dansat. „O noapte de vis”, remarcă Florin, pentru care va mulțumesc din suflet. Aș vrea, însă, înainte de plecare, să

schimb cîteva cuvinte cu Teodora”. Familia fetei se retrage în celelate camere, iar prietenii logodnicului se îndreaptă spre Dacia parcată sub vișini. „Noi ne culcăm în mașină, Florine”, zice unul dintre ei. „Bine băieți, plecăm pe la 6. Pînă la fabrică nu facem nici 10 minute”.

O mare calitate a omului este să se cunoască bine pe sine. Să-și știe limitele, rezistența fizică să facă totul pentru a nu le depăși. La acest capitol începătorul rămîne adesea corigent. El are impresia că știe tot, că poate tot. Aici e punctul lui cel mai vulnerabil, precum Achile cînd pierde contactul cu pămîntul.

După ce a rulat doar 400 de metri, Florin, care nu dormise toată noaptea, a capotat. Adormind la volan, a intrat într-un pom omorîndu-și prietenii, unul de 25 și altul de 28 de ani. A scăpat fără nici o vătămare, dar a pierdut totul, sau aproape totul. Liniștea, libertatea etc. Ce să le spună văduvelor și celor 8 orfani ai prietenilor săi?

VICTOR BEDA ■

Oaspeți din peste 140 de țări și-au dat întâlnire la sfârșitul lunii aprilie la Royal Garden Hotel, în elegantul cartier londonez Kensington pentru a omagia pe unul din liderii sportivi, legendari încă de pe acum: Sir Stanley Rous, care timp de aproape 13 ani a fost președintele Federației Internaționale de Fotbal (F.I.F.A.), a implinit 90 de ani. Participanții la festivitate au rămas impresionați de forma excelentă în care se găsește sărbătoritul, cel de-al șaselea șef al F.I.F.A., care la 11 iunie 1974 îi ceda funcția unui reprezentant al lumii a treia, brazilianul Joao Havelange, rămânând președinte onorific al organizației mondiale de fotbal. „Bătrînul luptător”, încercat în atâtea lupte, nu a renunțat însă la ceea ce constituia însăși viața lui — fotbalul. De pildă, în ultimul an, Sir Stanley a fost în medie în fiecare a treia zi la un meci de fotbal, în total la 122. Și chiar după ce a implinit 90 de ani fost profesor de la școala din Watford își va petrece o mare parte a timpului pe stadion. În 1977 sărbătorea un eveniment

Stanley Rous — 90

deosebit: un milion de mile (1,6 milioane de kilometri) parcurse numai cu avioanele „Swiss Air”.

Prin umorul său sec, specific britanic, dar și prin fermitatea sa, Rous a reușit să influențeze în sensul dorit multe decizii, la capătul unor negocieri epuizante. În acest domeniu, fostul arbitru a rămas un maestru de necontestat, iar condiția sa fizică și psihică — o adevărată legendă.

Născut la 25 aprilie 1885, deci încă pe vremea reginei Victoria, Sir Stanley și-a început cariera în fotbal nu ca jucător, ci ca arbitru. Timp de 20 de ani el a parcurs săptăminal cu motocicleta sa sute de mile pentru a arbitra meciuri în diferite colțuri ale Angliei. În 1928, pe stadionul Wembley a trăit prima sa mare împlinire, fiind arbitru de linie într-un joc interțări, cind Anglia a învins pe vechea sa rivală Scoția cu 5 la 1.

Ziua în care, în 1934, întreaga sa viață va lua un nou curs este descrisă de nonagenar astfel: „Totmai arbitrasem finala Cupei Tării Galilor și întorcându-mă spre casă am cumpărat un ziar. Am citit un anunț că federația engleză caută un secretar. Am trimis o cerere și am primit postul”. Timp de 20 de ani Stanley Rous a activat ca secretar al prestigioasei Football Association (federația engleză de fotbal). Încă din 1953 a fost înnoțat, îndeosebi pentru merite în simplificarea regulamentului de fotbal. Și titlul de „sir” i s-a potrivit ca o mănusă.

Nici la 90 de ani, Sir Stanley nu a devenit un om care evocă „vechile timpuri de aur”. „Privesc întotdeauna în viitor — spune el — și doresc ca fotbalul să nu devină altceva ci să rămână un joc”. Nonagenarul cu păr alb evocă trecutul doar cind spune anecdote spre delectarea interlocutorilor săi. Una din istorisirile sale favorite, la care nici acum nu și poate stăpîni niciodată risul, este cea referitoare la o finală de cupă disputată pe stadionul Wembley, în prezența reginei Elisabeta a II-a a Angliei, cind ambele echipe au jucat mizerabil. Sir Stanley a întrebat-o atunci pe regină: „Credeti că a fost cineva la înălțime?” Răspunsul a fost: „Da, fantara!”

N. ROMEO ■

Alte staruri...

S-a terminat cu frumoasa vreme cind simpla apariție a unor staruri ca Rita Hayworth, Sophia Loren sau Brigitte Bardot provoca la Cannes busculade de nedescris și chiar ciocniri cu forțele de ordine. Timpurile s-au schimbat și, odată cu ele și starurile, care au început să fie acum reprezentanți ai sexului tare: Clint Eastwood (realizatorul și actorul unui film western în mare vogă „Pale Rider”), Harrison Ford, alias Indiana Jones sau chiar Johnny Hallyday, vedete incontestabile ale celui de-al 38-lea Festival de la Cannes, căruia organizatorii au dorit să-i redca aspectul de sărbătoare și de fast de odinioară. Un fast ce pare imposibil de reactualizat în absența marilor vedete feminine eclipsate de bărbați, deoarece legendarul lor șarm nu pare să mai aibă efect asupra publicului.

Și, totuși, Festivalul de la Cannes, ce s-a bucurat de o mare audiență de vedete anul acesta, nu a dus lipsă nici de starurile feminine, care s-au baricadat însă în palatele lor de pe faleza, departe de mulțime și de tumultul acesteia. Acest lucru a fost foarte evident la seara omagială dedicată lui Francois Truffaut care a reunit o adevărată pleiadă de staruri feminine Jackie Bisset, Catherine Deneuve, Fanny Ardant, Alexandra Stewart etc. Dar trecerea lor pe la Cannes a rămas discretă. „Alte timpuri, alte pasiuni: rasa marilor staruri feminine, în curs de dispariție, nu mai este la modă!”, afirma comentatorul agenției France Presse, Jean-Noel Gillet.

Acest fenomen surprinzător poate fi explicat prin mai multe motive. Guy Braucourt, membru al Comitetului de selecție al Festivalului apreciază că publicul are nevoie din nou de staruri, dar gustul său se îndreaptă spre filmul de acțiune, unde rolurile masculine sînt preponderente. Starul intruchipează acum eroi solizi cu chip viril, așa cum o demonstrează singurii actori ce fac în prezent succese în S.U.A., în frunte cu Clint Eastwood, Eddy Murphy sau Burt Reynolds și în Franța cu Alain Delon și Jean Paul Belmondo, maestrul incontestabil al filmelor de acțiune.

Semn al timpului — realizatori de succes cum ar fi Spielberg sau Coppola nu au filmat niciodată o scenă de dragoste și marile incasări au fost aduse de filme ce au drept personaj principal bărbatul în acțiuni pline de suspans și pericole. Iată de ce, afirmă Jean-Noel Gillet, actorii au ajuns acum ca pe de așis, lăsându-și concurențele în poziții secundare, cu roluri de mîna a doua. Nu întimplător liderul feministelor americane, cunoscuta actriță Jane Fonda, a protestat vehement afirmînd că a șaptea artă a ajuns să fie făcută de către și pentru bărbați!

La rîndul său, Guy Braucourt relevă: „Mijloacele de informare în masă au exploatat în asemenea măsură imaginea femeii încît marile staruri au în prezent nevoie de protecție. Dacă nu au de luptat pentru un film, ele preferă să se retragă în grădinile lor secrete și să rămînă departe de un sistem ce pare depășit”.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Era mediului

inconjurător

Despre apărarea mediului inconjurător, despre poluare, despre imperativul combaterii ei am scris de mai multe ori. Se știe că în lume s-a constituit o puternică mișcare ecologistă, că unele guverne au luat măsuri eficiente în acest domeniu, care au dat rezultate, uneori spectaculoase (de pildă, ape ca Tamisa și Rinul, groaznic de murdare și aproape lipsite de floră și faună cu un deceniu în urmă, sînt iarăși impecabile și populate de pești comestibili). N-au rămas inactice nici unele prestigioase foruri internaționale, în frunte cu Organizația Națiunilor Unite. Conferința pentru mediul inconjurător pe care O.N.U. a organizat-o la Stockholm în iunie 1972, precum și Programul pentru Mediul Inconjurător adoptat de Adunarea Generală în decembrie a celuiiași an au pus bazele coordonării pe plan internațional a activităților menite să protejeze mediul ambiant, grav afectat de fenomene caracteristice perioadei postbelice: de industrializarea puternică și tenace, insensibilă la orice altceva în afară de propria-i înaintare, de defrișările iraționale și masive ale pădurilor, de marile aglomerări urbane, de continua înaintare a deșertului și, mai ales, de cursa inarmărilor și de experiențele nucleare. O.N.U. a atras cu consecvență atenția că folosirea nechibzuită a imenselor forțe dobîndite de umanitate poate duce la rezultate dezastruoase — poluarea, perturbarea echilibrului ecologic, distrugerea sau epuizarea unor resurse neregenerabile, condiții periculoase pentru sănătatea oamenilor. De aici necesitatea unei cit mai largi colaborări internaționale pentru instituirea unor măsuri în vederea apărării mediului

inconjurător, pentru folosirea științei și tehnicii în scopul protecției mediului.

Pornind de aici, amintita Conferință de la Stockholm din 1972 a stabilit ca 5 iunie să se marcheze în fiecare an ca Zi internațională a mediului inconjurător, prilej de a readuce în atenția statelor, a guvernelor, a opiniei publice mondiale una din problemele de mare complexitate ale lumii contemporane — protejarea și conservarea mediului ambiant —, de a reafirma necesitatea combaterii poluării mediului, a degradării solului și exploatării iraționale a bogățiilor planetei.

Însă chestiunea apărării mediului inconjurător, a luptei contra poluării nu are și nu poate avea caracter de campanie. Ea este o permanentă și trebuie privită de toată lumea ca atare. Și dacă anumite prilejuri de atragere a atenției și de sensibilizare a factorilor de decizie și a opiniei publice, cum este și Ziua internațională a mediului inconjurător, sînt binevenite, acțiunea tuturor locuitorilor de pe glob pentru însănătoșirea și pentru păstrarea sănătății planetei nu poate fi decît o preocupare de zi cu zi, de secundă cu secundă. Aceasta înseamnă că apărarea mediului inconjurător trebuie să se transforme dintr-o îndelungă ecologistă într-o cauză de prim rang și permanentă a întregii omeniri. Care cauză nu poate să fie, bineînțeles, slujită numai prin declarații de bune intenții, spuse sau scrise, prin planuri pe hirtie, ci în primul rînd prin fapte, prin acțiuni concrete, în condițiile asigurării mijloacelor materiale necesare, a personalului și a structurilor corespunzătoare. De la ziua mediului inconjurător, la era mediului inconjurător. Numai astfel Pămîntul poate fi izbăvit de poluare și salvat pentru generațiile de astăzi și pentru cele de mîine.

ION CODRU ■

ACCENTE IN LUME

„Albirea” cafelei

De mai bine de douăzeci de ani, se vehiculează păreri contradictorii legate de consumul cafelei. Nici una dintre acestea nu se referă la modul de preparare al cafelei. Nimeni nu pare să fi fost interesat de zahărul care se pune în cafea și care modifică în mod considerabil conținutul în cafeină, alcaloidul activ al băuturii.

Ținînd cont de aceste date, la recentul Congres de la Togo, participanții — medici, endocrinologi, nutriționiști au căzut de acord să „albească” cafeaua de inveniriile care planau asupra ei. Nu, cafeaua nu produce cancerul ficatului, al pancreasului, al uterului, sau al altor organe. Se pot tolera cinci pină la șase cești pe zi. Atenție la zahăr!

Șampanie din ananas

Yamoussoukro, un sat din Coasta de Fildeș va deveni capitala șampaniei fabricată din ananas. Sucle de fructe este supus unor temperaturi ridicate apoi răcit puternic este limpezit de un filtru rotativ și filtrat cu ajutorul unui adjuvant obținut din cochilii. Următorul proces este gazeificarea, procedeul întrebuintat și la fabricarea obișnuitei șampanii. Specialiștii spun că șampania din ananas este ușoară, acidulată dar puțin cam dulce. Noua șampanie poate avea un viitor spumos.

Substanța antifrodisiacă

Manifestările de gelozie ale animalelor și ale insectelor se produc oarecum diferit față de ale noastre, ale oamenilor. Un trîntor gelos, după ce a fecundat regina imprăstie asupra ei o substanță antifrodisiacă destinată să respingă ceilalți masculi.

Frigul binecuvîntat

Arsenalul chirurgiei s-a îmbogățit cu un nou instrument, crysonda, capabil să congeleze tumorile bronhice, intestinale, esofagiene, la temperaturi foarte joase și deci să le distrugă. Perspectivele crysondei franceze, miniaturizată pină la un diametru cryod de 2 mm, sînt vaste: fără anestezie, și fără durere, fără sechele, fără hemoragie, un curent lichid de gaz carbonic, la -78,5°C. de protoxid de azot la -89°C. sau azot lichid la -196°C. poate congeala un centimetru de țesut în cîteva zeci de secunde și să distrugă varice, hemoroizi, neoplasme etc.

O altă aplicație va fi extragerea cristalinului la subiecții atinși de cataractă. Frigul este de asemenea folosit, pe lîngă conservarea organelor și embrionilor, în chirurgia cardiacă. Cryochirurgia nu este o disciplină nouă, dar crysonda va contribui la întinerirea ei și în mod sigur va sta la baza altor tehnici chirurgicale.

Cochetărie cu „bucluc”

Dermatologii protestează împotriva unor produse, care, aparent ar fi destinate celor care se servesc prea puțin de apă și săpun. Este vorba de deodorante. Au fost înregistrate accidente grave datorită „deodorantelor nline” care au provocat edeme ale mucoaselor genitale sau granulome declanșate datorită deodorantelor axilare. Desigur, un granulom nu este decît o tumoră benignă și nu toți acei care se folosesc de deodorante sînt bolnavi. Totuși, mai multă atenție, apă și săpun nu strică.

ELENA GRECESCU ■

Roza vinturilor

Oskar Davico (Iugoslavia)

Iubirea

Surioară, ai crescut cumva pe pașiște laolaltă cu vîntul tînăr rătăcind printre flori și chipul îți pare acum ceva ce fusese în somn mîngiat de umbra unui fluture-n zbor?

Surioară, ai crescut cumva pe fărîm și ochii îți sînt agitați ca marea, și sinii îți sînt acum ca două valuri ce nu-și astîmpără jocul nîcîind?

Sau ai venit din minereuri incinse, din minele de-aramă, din lava-mbeznată, și vocea ți-e acum tunel înțesat de minuni și lacrimile neliniștii de ape ce saltă?

Sau poate-ai crescut în nisipuri aurifere pe adinecul riului, la rădăcinile apei și brațele tale acum în jurul gîtului meu sînt două izvoare căutînd, insetat, libertatea?

Fluieratul

Știu, soarele-i mai iute decît ceasul-desteptător în ciuda nopții alcătuită numai din ploaie. Însă cel care doarme este mai iute decît toți ceilalți. Visul imi fură somnul, mă trezește, pe mine care-i sînt incredințat

și eu, plin de-un oarecare orb căfelus, vād ce-mi place să vād. Buburuză! Buburuză! cînt puternic și ploaia se desface de norii zbirliți.

În umbra panterei zbor filfiind asemenea fluturelui îndărătul buruienilor. Vremea-i frumoasă. Ies și mă duc pină în pragul unei copilite.

Acolo stă o găleată plină cu apă. Dacă-mi scutund toată mina în apă copila mi-e nevastă și-mi dăruiește copii. Buburuză, buburuză, îi cînt, ei, pîstruieței.

De-a lungul omidei care se întinde, vîntul a și început să adie în pletele părului, el nu privește. Eu, cu ochii-n buzunarele pantalonilor, nu vād nimic, doar fluier.

Peisaj aerian

Centura cu care mă încing dezvelește chiar și sub zdrențe goliciunea de nezdrențuit

podurile mai cascade o dată deasupra cunoscutelor maluri ale locului străin. Unul din peisajele atinse de timp.

Să elibereze orașul inexistent, iată misiunea comandantului viselor. Blindați în flăcări, aplicați peste harta teritoriului, care zace dincolo de gînduri toată noaptea întîngem stegulețe în inimi.

În românește de PETRE STOICA ■

Lumea se amuză

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, răspunzând invitației prietenilor săi, își continuă turneul în județul Prahova astfel:

Vineri, 14 iunie — Buzeni
Simbătă, 15 iunie — Ploiești
Duminică, 16 iunie — Sinaia
Luni, 17 iunie — Mizil
Marti, 18 iunie — Comarnic
Miercuri, 19 iunie — Valea Doftanei
Joi, 20 iunie — Măneacu
 În continuarea turneului:
Vineri, 21 iunie — Breaza sau Brebu sau Cimpina
22 iunie — Brașov
23 iunie — Sf. Gheorghe
24 iunie — Tirgu Secuiesc
25 iunie — Miercurea Ciuc
26 iunie — Bălan, ora 12
26 iunie — Toplița

27 iunie — Bistrița
28 iunie — Năsăud
29 iunie — Vatra Dornei
30 iunie — Putna, ora 12
30 iunie — Rădăuți
Toate spectacolele vor începe la ora 19, pe stadionul din localitate.

1 iulie — Botoșani.
2 iulie — Săveni.
3 iulie — Dorohoi.
4 iulie — Cîmpulung.
5 iulie — Fălticeni
6 iulie — Suceava.
9 iulie — Onești.
10 iulie — Buhuși.
11 iulie — Bacău.
12 iulie — Tecuci.
13 iulie — Galați.

Ni s-a răspuns favorabil de la Iași: vom fi la Iași, Pașcani și acolo unde vom cădea de acord cu organizatorii ieșeni probabil în zilele de 7 și 8 iulie. Dar

amănunte în numărul viitor al revistei și la Radiocenaclul Flacăra, din fiecare seară de joi (programul I, orele 19,30-22 și vineri de la orele 17). Dar iată programul probabil al manifestărilor de pe litoral și din județul Constanța:

16 iulie — Eforie Nord, grădina de vară.
17 iulie — Năvodari, grădina de vară.
18 iulie — Techirghiol, grădina de vară.
19 iulie — Mangalia, grădina de vară.
21 iulie — Năvodari, tabăra de copii.
22 iulie — Eforie Sud, grădina de vară.
23 iulie — Constanța, stadion.
24 iulie — Costinești, grădina de vară.
25 iulie — Cobadin, stadion.
26 iulie — Cogealac, stadion.
27 iulie — Saturn, grădina de vară.

28 iulie — Șantierul Midia-Năvodari.
29 iulie — Hirșova, stadion.
30 iulie — Mamaia, grădina de vară.
31 iulie — Mangalia, grădina de vară.
1 august — Băneasa, stadion.
2 august — Saturn, grădina de vară.
3 august — Eforie Sud, grădina de vară.
6 august — Medgidia, stadion.
7 august — Cernavodă, stadion.
8 august — Mamaia, grădina de vară.
9 august — Mangalia, grădina de vară.
10 august — Eforie Nord, grădina de vară.
11 august — Constanța, grădina de vară Tomis.
12 august — Năvodari, grădina de vară.
13 august — Techirghiol, grădina de vară.

14 august — Saturn, grădina de vară.
15 august — Costinești, grădina de vară.
17 august — Năvodari, tabăra de copii.
19 august — Mangalia, grădina de vară.
21 august — Techirghiol, grădina de vară.
24 august — Medgidia, stadion.
25 august — Saturn, grădina de vară.
26 august — Neptun, grădina de vară.
27 august — Mangalia, grădina de vară.
29 august — Constanța, stadion.
30 august — Eforie Sud, grădina de vară.
31 august — Costinești, grădina de vară.

Pe litoral și în județul Constanța, toate spectacolele vor începe la orele 20.

Bine aprovizionat,

dar de ce cu nume copiat!

În plină amiază și în plin zădăf e greu de crezut că omul mai are chef de colindat magazinele. Și, totuși, după ora 13, pe scările Magazinului Tineretului din noul cartier Băneasa urcă și coboară tineri. Sunt elevi care-au ieșit de la cursuri, tineri care vor intra în schimbul de după amiază. Gospodinele sunt mai rare; e ora de vîrf pentru arta culinară. Cele câteva, întilnite în magazin, erau venite din alte cartiere, din Grivița, Pantelimon și Titan, special să facă cumpărături la Magazinul Tineretului. Nu vin pentru prima dată, o fac deja pentru a doua sau a treia oară, deoarece este o plăcere să vizitezi, să alegi și să cumperi în liniste și fără aglomerația marilor Universale. Vinzătoarele, tot atât de amabile, pe cit sînt de tinere și frumoase, mai au o calitate: nu sînt deloc nervoase; te lasă să le frunzărești magazinul atente și interesate să-ți intuiască gustul și preferințele, pentru ca în momentul următor să-ți ofere două trei variante ale costumului sau rochiei față de care arătai interes. Într-un grup, un băiat proba o pereche de pantaloni foarte moderni, din pinză de in, penșaiți și înguști. Se făcea mare haz, zicînd că au „vedere la glezna”. De fapt era exact ce-și dorea cel care-i proba. Făceau haz tocmai ca să spargă gheața: era primul din grup care-si cumpăra pantaloni după ultima modă. Pinza de in este atât de răcoroasă! Tot atât de răcoroase sînt bluzele și rochiile cu plasă, pentru fete. Numai că fetele sînt dispuse să facă unele

mici sacrificii, preferînd rochiilor — salopetele în culori pastelate și la prețuri acceptabile. Și pentru că vorbeam de avantaje, mai amintim încă unul: aceste modele de ultimă oră, tocmai pentru că magazinul e mai retras, se găsesc mai multe zile la rînd. În centru le poți cumpăra numai dacă ai avut norocul să te găsești la fața locului, la primele ore.

Am vorbit despre cîteva avantaje, am subliniat și un anumit gen de sacrificiu — cel al fetelor care preferă rochiei chiar pe căldură, salopeta. Dar, discutînd cu fetele care ne fac să ne simțim bine cînd le trecem pragul magazinului, să cumpărăm, cu plăcere, exact ce ne dorim, cred că ar fi drept să amintesc cu această ocazie, un amănunt de mai mare importanță pentru ele. Containere întregi de marfă, confecții și încălțăminte sînt cîrate în spațe de către vinzătoare. Liftul existent fiind conceput pentru produse de patiserie. Localul este luminat, spațios și curat. Este curat cu un efort mult prea mare: zilnic, după orele de program vară, dar și iarna, ele cele zece fete ce deservesc acest magazin, spală cu apă mozaicul și, pentru că localul nu a fost prevăzută cu canale de scurgere, tot ele, aceste fete, sînt obligate să strîngă apa murdară, storcînd de sute de ori apa în găleți. Cine vine urgent cu o idee în ajutorul lor? Pentru că fetele vor obosi în curînd și magazinul nu va mai sclipi de curățenie cum strălucește acum!...

ELENA GHERA ■

● Trăiau odată la marginea mării niște păsări care își săpau cuiburile în huma aceea galbenă, zbicită de vînt și de valuri. În fiecare dimineață plecau în larg să-și caute mîncare și se întorceau abia seara, istovite de oboseală, de foame și de frig, și de fiecare dată nu își mai găseau cuiburile pentru că apa mării doboră în fiecare zi din mal și odată cu el cădeau și cuiburile. Astfel că păsările se apucau de fiecare dată și își săpau alte cuiburi care să le adăpostească peste noapte. Întimplarea se repeta în fiecare zi. Faptul în sine m-a făcut să cred că pedeapsa lui Sisif s-a infiripat la marginea mării.

● Unui nebun i se poate spune adevărul în două feluri: stînd solemn în fața lui ori făcînd tumb. În prima variantă, riști să te faci mincinos, iar în cea de-a doua, riști să te creadă tîmpit.

● Pe patul de moarte fiind și întregat de un gazetar cînd s-a îmbolnăvit, doctorul Ștefan Odobleja a răspuns sec: „Exact în ziua în care m-am făcut sănătos”.

● Barbaria s-a simțit meru ofensată în fața culturii, nu pentru că n-a putut să o distrugă, ci pentru că n-a putut s-o înțeleagă.

● Mai sînt și oameni care cred că nefericirea lor se trage din fericirea altora. Și asta le este suficient pentru ca toată viața să rămînă odioși.

● Orice circumștață seamănă cu un fort asaltat; cei din afară cer mereu ajutoare, iar cei dinăuntru rezistă pe brînci.

● Soldatul Svejka făcînd trei zile de arest pentru port ilegal de cap.

● La curtea avarului, pină și diavolul a renunțat la simbric.

Symplegade

● Clemența este ușa din dos a justiției.

● Cînd îl lauzi, pină și diavolul stă la țesălat.

● Spaima este proteza oricărui religii.

● Interesul ne face întotdeauna să arătăm celor din jur că avem cei șapte ani de-acasă.

● Fără indoială, ironia este cel mai mare chirurg; vindecă pe dinăuntru fără să taie pe dinafară.

● Doi bețivi au fost nevoiți odată să ia pentru o noapte o cameră la hotel. Ajungînd în cameră, atît de beți erau, încît s-au culcat amîndoi în același

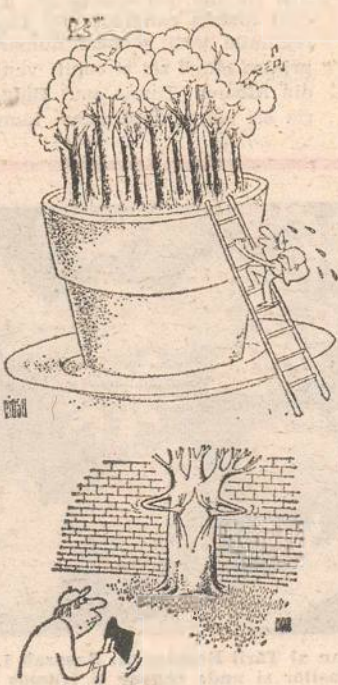
pat. Peste cîteva minute, unul din bețivi i se adresă celuilalt: Fă-mă să înțeleg o chestie. Ce chestie? îi răspunde cel de lingă el. Păi, din cite îmi aduc amînte, noi am luat camera singuri și vād că la mine în pat mai e unul. Și la mine este unul, îi răspunde celălalt. Să știi că eu dau eu al meu jos din pat, se hotărî bețivul care deschisese discuția. Și eu dau eu al meu, îi răspunde prompt celălalt. În fine, au început să se împingă. Pină la urmă, unul dintre ei a reușit să dea cu celălalt jos din pat. Să știi că eu am reușit să scap de al meu, roști ușurat unul dintre ei. Al meu, în schimb, îi răspunde cel de sub pat, m-a dat jos. Nu-i nimic, îl consolă bețivul din pat, vino să dormi cu mine cît tot sînt singur. Și au dormit amîndoi pină dimineața, cînd, spre uimirea lor, au băgat de seamă că în celălalt pat nu numai că nu dormise nimeni, dar nici măcar nu fusese deranjat.

● Cei care deschid cu chei false ușa băncii și ușa gloriei, comit aceeasi infracțiune, doar scopurile diferă.

● Toți mincinoșii se tem de Socrate pentru că se tem de adevăr.

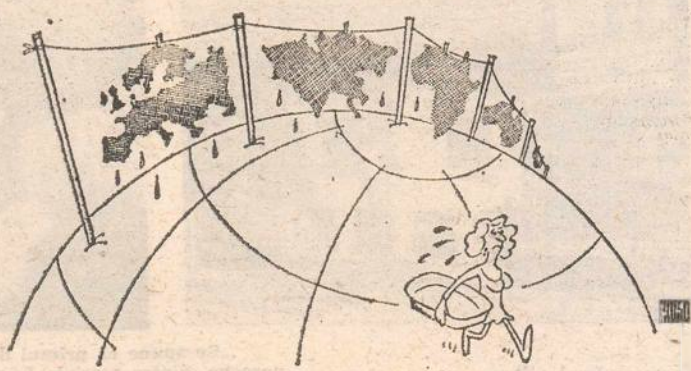
● Pe lingă Proștiu, Inocența pare un savant.

VALERIU ARMEANU ■

Ciosu in cuvinte... Ciosu fără cuvinte

Am impresia că, în momentul de față, în caricatură se întîmplă exact ca și în muzica ușoară. Apare un cîntăreț, fredonează un cîntecel sau două, a devenit vedetă și apoi gata. S-a terminat! De fapt asta-i singura mea frămîntare în ceea ce privește caricatura. Vă mulțumesc că am fost ascultat...

Spectacolele Operei Române

(Săptămîna 17-23 iunie 1985)

● Marti 18 iunie (ora 18) pe afișul Operei — Faust de Gounod. În rolul titular Ștefăniță Lascu, iar în Margareta — Victoria Bezetti. Dan Zancu interpretează rolul lui Mefisto, Eduard Tumageanlian — Valentin, Marina Mirea — Siebel, Ștefan Teodorescu — Brander, Adina Iurașcu — Marta. Dirigează Carol Litvin. ● Cele două baletе în regia și coregrafia lui Ioan Tugearu — Bufonul de Serghei Prokofiev și Nunta înșingărată după celebra piesă a lui Garcia Lorca — au fost programate miercuri 19 iunie, la ora 18. În rolurile principale: Cristina Teodorescu, Gheorghe Angheluş, Ioan Tugearu, Viorela Ene, Viorel Berinde, Aglaia Gheorgho ș.a. ● Vasile Marti-

noiu va cînta rolul Contele de Luna și Monica Teodorescu Leonora (Trubadurul de joi 20 iunie, ora 18). În Azucena debutează mezzosoprana Lucia Cicoară-Drăgan, iar în Manrico apare tenorul Anatol Covali. La pupitrul: Constantin Petrovici. ● Vineri 21 iunie, la ora 18, spumoasa operetă Liliacul a lui Johann Strauss. Florin Diaconescu este Eisenstein iar Monica Teodorescu Rosalinda. Dirijor: Constantin Petrovici. ● La Palatul Sporturilor și Culturii (Sala polivalentă) are loc simbătă 22 iunie (ora 18) un eveniment deosebit: Spectacolul extraordinar al artistului poporului Nicolae Herlea. Are ca invitați pe David Ohanesian și Valentin Teodorian, artiști emeriți, Octavian Naghiu, Victoria Bezetti, Maria

Slătinaru Nistor, Monica Teodorescu, Florin Georgescu, Pompei Hărășteanu, Ionel Voineag. Conducerea muzicală aparține lui Cornel Trăilescu. Matineul de duminică 23 iunie rezervă copiilor baletul lui P.I. Ceikovski, Spărgătorul de nuci. În rolurile principale vor dansa Magdalena Rovinescu-Goia, Alexia Mezincescu, Gabriel Opincaru, Ștefan Bănică. Dirijor: Lucian Anca. ● Duminică seara, la ora 18, un spectacol coupé cuprinzînd balet, — miniatuри coregrafice cu Elena Daclan, Mihai Tugearu, Carmen și Gheorghe Angheluş și operă — O noapte furtunoasă de Paul Constantinescu. Cu Nicolae Urdăreanu de la Teatrul Muzical din Galați, Valentin Loghin, Marcel Angelescu, Adrian Alexandru-Pop de la Teatrul Liric din Craiova, Florin Diaconescu, Lucia Becar și Elena Simionescu (debut în rolul Zîta). Conducerea muzicală Carol Litvin.

Liceul internat din Iași

Nobile tradiții ale școlii românești

Cine n-a auzit de Liceul Internat din Iași?

De 90 de ani, prin seriozitatea cu care își îndeplinește misiunea de a da țării oameni crescuți în cultul științei de carte și-al muncii oneste, el și-a înalțat numele în rîndul instituțiilor naționale de cultură.

Totuși, mărturisim, atunci cînd primarul orașului, Nechifor Eugen Moraru, ne spunea că elevii acestui liceu poartă și astăzi uniforme ca de pe la sfîrșit de secol XIX, am fost intrucitva surprinși. Poate în virtutea credinței dostul de rîspîndite că lumea, cu ambițiile ei absolut moderne, n-ar mai încăpea decît într-o haină a cărei crotală ar trebui să fie și ea, neapărat, de ultimă oră.

În urmă cu vreo sută de ani, cînd țara nu avea decît opt licee, dintre care numai patru cu internat, Spiru Haret observa că rostul internatelor de pe lîngă unele din aceste școli este să dea mijloacele de studiu școlărilor săraci dar merituosi, astfel încît statul să nu fie lipsit de concursul cit mai multor elemente de valoare. „Este de demnitate țării, mai spunea el, ca asemenea instituțiuni să fie ținute ca adevărate modele”.

În clădirea care a costat un milion și jumătate de lei-aure și a durat trei ani pentru a fi înălțată, impunătoare, pe un platou de pe Dealul Copoului, Liceul Internat și-a deschis cursurile la 1895 chiar ca „liceu model”. La ultimul etaj, în clădirea principală, se aflau dormitoare spațioase și vestiare, la primul etaj erau sălile de clasă și cabinetele pentru studii de pian, vioară, desen, iar la parter se înșirau sălile de meditații, sufrageria, un amfiteatru și laboratoare de chimie, fizică și biologie. La demisol se găseau baia elevilor, ateliere pentru lucrări practice și legătoria de cărți pentru biblioteca liceului, care cu vremea a ajuns să fie a doua, la Iași, după biblioteca Universității. Liceul mai avea, bineînțeles, bucătărie și magazii de alimente precum și o infirmerie, un cabinet medical, o spălătorie, o sală de gimnastică. În incinta păzită cu strînicie se mai aflau o prisacă, o grădină de legume, o seră cu plante exotice, un frumos parc de odihnă în care se găseau o picărie și un solar acoperit și închis din trei părți, unde se făceau meditațiile în aer liber în lunile de școală călduroase, iar în vecinătatea acestora se în-

Fotografie de ELENA GHERA

țineau mai multe terenuri de sport, unde se jucau autohtona oină sau importatul tenis.

Profesorii fuseseră aleși dintre cei mai buni, unii chiar dintre universitari, iar liceul mai avea maeștri de desen, de caligrafie, de muzică vocală, de vioară și pian, un maestru de gimnastică, unul de scrimă, un instructor militar, mai mulți pedagogi români pentru ordine și supraveghere generală și vreo cîțiva străini, folosiți ca meditații, pentru ca elevii să-și poată desăvîrși cunoașterea a cel puțin două limbi străine. Ca să

imprumutăm cuvintele unuia dintre absolvenți, „pe atunci era încă ideea de a face din Liceul Internat o școală de bună educație, după modelul școlilor englezești, formînd un tineret cu o învățatură solidă, cu o sănătate robustă, individualitate de caracter, de voință, cu dorințe dinamice de a munci și de a fi cit mai util societății”. Liceul inscria candidații din toate regiunile țării și s-au numărat printre elevii săi și copii veniți din Albania, Turcia sau Bulgaria ori chiar, după cum lămu-

reșc arhivele, de prin Germania și Franța. Poate că nu greșim, așadar, dacă spunem că Liceul Internat din Iași a fost un fel de Elon românesc.

Peste toate se adăuga și mîndria celor ce și-au tocit coatele de băncile acestui liceu de-a purta strălucitoarea uniformă a „interniștilor”, care li se părea că aduce intrucitva cu uniforma mareașalilor Franței.

Se înțelege, această uniformă nu avea cum să însemne nimic, din capul locului, prin ea însăși, dar cu vremea a ajuns să însemne mult, pe măsură ce oamenii care o îmbrăcaseră s-au distins, aproape toți, ca oameni de frunte. S-au distins aproape cu toții pentru că admiterea în rîndurile liceului era, cum este și astăzi, deosebit de severă, pentru că învățătura de carte s-a transmis și s-a deprins aici cu o certă înclinație spre performanță și pentru că, în același timp, era posibil să fii la carte printre cei mai buni și, totuși, la dezbăluirea unor ascunzături de lenă sau de necinste să fie nevoie a părăsi necinstele a-cestei școli.

Pentru că nu ne-am propus să facem, bunăoară, o listă a academicienilor ce-au fost elevi la Liceul Internat, vom spune doar că oameni adevărați, cu o exemplară ținută și profesională și civică s-au format aici chiar și după ce, cam repede de la înființare, prin 1900, în vremea unei drastice crize financiare, liceul și-a pierdut titlatura oficială de „model” și tot astfel, printr-o nobilă strădanie, el și-a respectat menirea și după primul război mondial, din anii cîrui a ieșit serios vătămât, sau după al doilea război, cînd a fost nevoie să fie chiar, în parte, reconstruit. I se va fi spus cîndva Școala de 10 ani nr. 2 sau Școala medie nr. 2, dar faptul aproape că n-a avut nici o importanță, ieșenii i-au zis întotdeauna pe numele cu care-și făcuse renumele, Liceul Internat „Costache Negruzzi”. Apoi, în anul de după Congresul al IX-lea al partidului, pe bună dreptate legitimată în conștiința noastră comună Epoca Nicolae Ceaușescu redescoperirea valorilor naționale și cultivarea a tot ceea ce ne dă distincție și demnitate în fața lumii au fost semnele înfrînării într-un timp mai favorabil și rodnic decît oricare altul din istoria țării. Astfel, de prin 1970, cînd liceul și-a sărbătorit 75 de ani de la înființare, elevii au putut să îmbrace iarăși eleganta și totodată sobra uniformă de stofă neagră cu căptușală roșie, de care sint atît de mîndri. Fiecărei noi promoții i se face cunoscută, în primele ore, istoria liceului, și copiii nu sint atît de copii încît să nu știe că îmbrăcînd această uniformă se supun unui îndemn rostit apăsător: pune mina pe

carte băiete, muncește și, în general, fii om!

Răsfoiesc împreună cu directorul Eugen Dîma un album de pe la sfîrșit de veac, început de veac, și văd cum arătau „mica ținută”, „marea ținută”, „ținuta cu manta”. Chipuri ca-n pozele acestea nu se mai poartă astăzi, zice directorul, iar în ținută cu manta nu mai apar, decît vreo cițiva dintre elevii mici, de la gimnaziu. Apoi, fiindcă asta era o școală de băieți iar de vreo 25 de ani învăț aici carte și fetele, uniforma lor este uniformă obișnuită, numai culoarea stofei e alta. Și e rîndul profesoarei Eugenia Păvăleanu să ne spună că uniformele sint făcute de o croitorie anume din Iași, că purtarea lor nu este obligatorie —cine vrea, poate să poarte o uniformă obișnuită —, că ele costă de vreo două ori mai mult și că, avînd în vedere acest amănunt care are și el însemnătatea lui, este de admirat ambiția unor părinți de a face o asemenea cheltuială suplimentară. Cam două treimi din cei 2300 de elevi ai Liceului Internat poartă asemenea uniforme, fără să se simtă nici unul descurajat că, făcînd vreo năzbitie copilărească pe străzile Iașilor, ar putea fi astfel mai lesne reperat. Întimplările de acest fel fiind chiar rare, ni se spune, între altele desigur și pentru că pe culoarele liceului se află afixate cîteva elementare norme de conduită, bunăoară cum să saluți și să crezi că ai adresat un salut civilizată atunci cînd pe cap ai șapcă sau bască sau ai amindouă minile ocupate. Tot din modul civilizată cu care se deprind a trăi face parte, de bună seamă, și ceea ce ne spune directorul despre ei: „Sesizează foarte ușor și se implică total acolo unde lucrurile sint bine organizate și unde sint și văd că trebuie să-și aducă o contribuție. Unde e dezorganizare sint mai puțin receptivi”. Mai luăm act că aproximativ 90 la sută dintre absolvenții reușesc la facultăți, că toți aceia care se încadrează în producție se integrează rapid și ajung elemente de nădejde acolo unde muncesc sau că elevii care nu răzbat aici la treapta a doua se numără printre fruntașii altor licee. Și toate acestea ne ajută să înțelegem cum nu se poate mai clar că vorbind despre uniformele Liceului Internat nu ne referim nicidcum la niște haine oarecare. În măsura în care uniforma aceasta reprezintă un însemn distinctiv al nobililor tradiții pe care le are școala românească, în măsura în care această uniformă înfățișează un veritabil simbol, nu se poate să nu fim de acord să ne adresăm unii altora îndemnul: cînd îi veți înfrînți pe acești copii, dacă vă respectați, admirați-i!

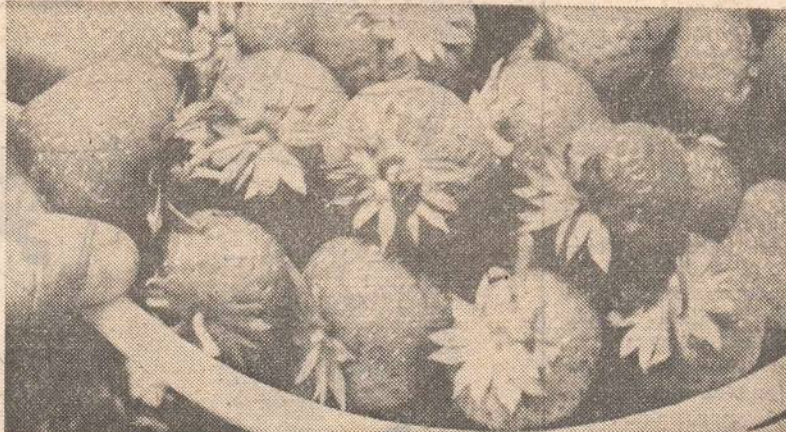
DUMITRU ELIADE

In numărul viitor:

Domnești de Argeș
la vîrsta de 6 secole...

Fotoreportaj despre înflorirea unei localități de: CICI IORDACHE-ADAM și ELENA GHERA

...Se spune că primul domn al Țării Românești, Basarab I, și-ar fi ales acest loc fără pereche, dintre creștele Făgărașilor și unda repede și frumos eurgăloare a Rîului Doamnei, spre a-și ridica semețe case domnești, de unde i-ar veni nobilul nume. Locuitorii și l-au ales drept vatră din vremuri imemorabile însă, precum începe să constate arheologia. Puzureș statornici, harnici, mîndri, drepți, înțelepți, demni, iubitori de carte și de cultură, au dat muncii măsura lor iar comunei măsura mîndriei lor, dîrînd acolo, lîngă brazi, o matrice și o efigie a satului românesc. Poate că Meșterul Manole, jertfitorul într-o cîntorie, să fi puzureș chiar din satul așezat ceva mai sus de cetatea de scaun a Curții de Argeș. Cei 4000 de domnești etioare, de 20 de ani încoace, domul celei mai semețe zidiri: satul lor cu civilizația unui oraș. O aspirație ce a devenit vocație, o vocație ce a devenit viață de fiecare zi la Domnești de Argeș.

Flacăra, Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 176010, 176020. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori-audiențelor): Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelca, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Stănescu - 2542, 2130, 2558; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică-economie-știință) - Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbus - 2566; PROBLEMELE CULTURII (Literatură-artă-invățămînt) - George Arton, Victor Nită - 1457; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgente-sport) - Ovidiu Ioanitoaia, Ilie Purcaru, Cici Iordache-Adam, Nicolae Grigora, Dumitru Constantinescu, Cărea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan - 2128; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) - Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache - 2123, 2569, 2072, 1453; secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 2143; redactor-șef adjuncți - Nicolae Arsenie - 2121; redactor-șef 2002 Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” - sectorul export-imp. port presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU